

LIDOVÉ NOVINY

ČTVRTEK 14. DUBNA A PÁTEK 15. DUBNA 2022

NEZÁVISLÝ DENÍK ZALOŽENÝ 1893

CENA 22 Kč | XXXV/88*

Za vyšší platy! Odbory chystají akci

Státní zaměstnanci nemohou vládě zapomenout, že nedodržela slíbený růst platů. Chystají se sešikovat

IVANA PEČINKOVÁ

PRAHA Odborové organizace zbrojí. Chystají se do války s premiérem i ministry o zvýšení platů státních zaměstnanců, jejichž růst kabinetu premiéra Petra Fialy (ODS) pro letošní rok buď úplně zmrazil, anebo zvýšil méně, než kolik slíbila předchozí vláda.

„Prvního dubna jsme požádali premiéra Fialu a ministra práce a sociálních věcí Mariana Jurečku

(KDU-ČSL), aby přehodnotili zmrazení platů státních zaměstnanců, zejména ve vztahu k úřadům práce, jejichž zaměstnanci jsou nyní v důsledku příchodu ukrajinských uprchlíků zoufale přetížení. Doposud na náš dopis nemáme žádnou odezvu,“ řekl LN předseda Odborového svazu státních orgánů a organizací Pavel Bednář.

Na nový nárůst pracovních povinností poukazuje také šéf Českomoravského odborového svazu

pracovníků školství František Dobšík. „Nejprve jsme chtěli s vládou řešit jen platy nepedagogických pracovníků, jejichž platy zůstávají už druhý rok zmrazené, nyní ale i platy učitelů. Nároky na ně totiž rostou a s plnou silou na ně uprchlická vlna dopadne v září,“ konstatoval pro LN Dobšík.

Připomněl, že vláda slíbila přidat nepedagogickým pracovníkům v průměru 1400 korun a učitelé a další pedagogové dostali ke

stávajícím platům místo slíbených 3,5 procenta jen dvě. Odborové organizace se proto hodlají sešikovat pod svou centrálu Českomoravskou konfederaci odborových svazů (ČMKOS). „Josef Středula na pondělní tripartitě jasně řekl, že v jednáních o zvýšení platů je třeba pokračovat,“ dodal Dobšík.

„Platy je třeba řešit akutně“

„K přehodnocení platů státních zaměstnanců jsme vládu vyzvali

už několikrát. Situace se přitom neustále zhoršuje, inflace roste, nároky na státní zaměstnance také, takže je třeba to řešit opravdu akutně,“ řekl LN odborový předák Středula. Chválí například zvyšování platů v ČNB o 2,5 procentního bodu nad inflaci.

Zbrojní arzenál budou odboráři ladit na sněmu ČMKOS, který se uskuteční zhruba za dva týdny. Přímou za přítomnosti některých ministrů. **Pokračování na straně 14**

**PŘÍJEMNÉ
VELIKONOČNÍ SVÁTKY
PŘEJE REDAKCE LN**

Po volnu na Velký pátek vycházejí LN v sobotu 16. dubna. Najdete v nich i pravidelné přílohy Orientace a Relax. Po Velikonočních vyjdu LN opět v úterý 19. dubna.

**Akční letáky
ztrácejí smysl**

Německé řetězce zastávají akční cenovky na papírových letáčcích. Ceny totiž rostou tak rychle, že nemá význam je uvádět. **strana 14**

Rozmluvila orlický gang. Získala si jeho šéfa

MAGDALÉNA LANGOVÁ

PRAHA Vyznačovali se krutostí a bezcitností. Takzvaní orličtí vrazi v devadesátých letech zabili mimálně pět lidí. Své oběti ukrývali do sudů s louhem na dno orlické přehrady. Organizátorem gangu byl Karel Kopáč a zítřka to bude osmnáct let ode dne, kdy ve vězení spáchal sebevraždu.

Právě šéfa skupiny sériových vrahů rozmluvila vyšetřovatelka Jiřina Hofmanová. „Podařilo se mi s ním navázat velice dobrý kontakt, výslech se stal rozhovorem, ve kterém se mi Kopáč upřímně snažil vysvětlit některé své postoje,“ říká v rozhovoru pro LN bývalá kriminalistka.

Hofmanová vyslyšela všech pět členů orlického gangu, Kopáč promluvil jako první. Důvěru šéfa „zabijáků“ si prý získala svým přístupem. „Ono opravdu záleží na

tom, jakou máte intonaci hlasu, jestli umíte naslouchat, jak na obviněného jako člověk působíte,“ uvedla exvyšetřovatelka s tím, že některé chvíle byly opravdu náročné. „Já jsem s Kopáčem v rámci prověrky výpovědi projela celou trasu, kterou on před lety projel s vrahem a obětí. Z detailů, které si při této prověrce vybavil, vám běhá až mráz po zádech.“

Na jednotlivé výslechy se připravovala dlouhé dny a třeba hlavního vykonavatele vražd Ludvíka Černého brala na detektor lži. Ten na rozdíl od Kopáče nechtěl mluvit vůbec. „Když jsem ho viděla poprvé, tak jsem si sama pro sebe říkala, jestli skutečně tento člověk mohl zavraždit tolik lidí. Vůbec na to nevypadal,“ vypráví Hofmanová s tím, že se jí Kopáč přiznal, že kdyby byl trest smrti, gang nevráždíl.

ROZHOVOR čtěte na stranách 4 a 5

Česká vlajka se vrátila nad Kyjev

Nad českým velvyslanectvím v Kyjevě včera opět zavlála vlajka. Čeští diplomaté se vrátili na ambasádu. Česko tím chce podle Černínské paláce vyjádřit podporu Ukrajině. Velvyslanectví v ukrajinském hlavním městě bylo uzavřeno od počátku ruské invaze. Ministr zahraničí Jan Lipavský (Piráti) minulý týden bez dalších podrobností uvedl, že Česko o návrat diplomatů do Kyjeva usiluje. Premiér Petr Fiala (ODS) v úterý řekl, že Česko zvažuje všechny kroky vedoucí k tomu, aby ČR mohla mít ve všech směrech co nejnормálnější vztahy s Ukrajinou.

FOTO TWITTER MINISTERSTVA ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ

**„Rezník z Aleppa“
chystá další akci**

Proslul brutalitou v Čečensku i Sýrii, kde prosazoval taktiku spálené země. Nyní ruský generál Alexandr Dvornikov vede ruskou armádu při bojích na Ukrajině. **strana 6**

**Originální Seveřan
u bran pekla**

Epické filmové dobrodružství s lakonickým názvem Seveřan se nebojí krve, psychedelických vizí ani hamletovských traumat. **strana 12**

SLOUPEK LN

Uskromněte se

ZBYNĚK PETRÁČEK

Kdybychom byli ve Francii a inflace dosahovala 13 procent, možná by televize ukazovala spíše násilí z ulic Paříže než boje na Ukrajině. Francouzští odboráři či žluté vesty hájí životní úroveň tak, že hoří auta i popelnice. Budme rádi, že žijeme v zemi, kde protesty odborářů připomínají spíše manifestace z éry Husáka.

To ale z vlády nesmímá úkol. Premiér Fiala řekl, že všechny nás čeká zchudnutí. Možná měl dodat, že někteří – ti nízkopříjmoví – zchudnou víc než jiní. A hlavně toto: je-li zchudnutí realitou, nelze se z něj vyvléci plošným zvyšováním platů. Je-li už rozjetá inflace, plošné navýšení platů by se odrazilo v dalším zvyšování inflace a spirála by se šroubovala výše.

Lze pokračovat jen tak, že někdo se zřekne zvyšování platů a jiný třeba dividend. Nemůže to být spravedlivé ve smyslu, že to na všechny dopadne stejně. Není snadné o tom přesvědčit občany, kteří už mají zdravotní plně zuby. Ale je to úkol, ze kterého se vláda vyvléct nemůže.

Češi poslali Ukrajině na pilulky „po“ miliony

MAGDALÉNA LANGOVÁ

PRAHA Ruští vojáci na Ukrajině znásilňují ženy a dopouštějí se jiných hrůzných zločinů. Bývalý záchranář Vít Samek proto založil dobročinnou sbírku na pomoc ukrajinským ženám. Vybírá v ní peníze zejména na pilulky „po“, které se užívají po nechráněném pohlavním styku a zabraňují otěhotnění. Češi doposud poslali na

transparentní účet více než dva miliony korun.

Samek se svým týmem odvezl na Ukrajinu již stovky potravinových prášků. Další cestu plánuje na zítřka. „Zdravotnická skupina EUC nám dodá 900 tablet za noprosto bezkonkurenční cenu přibližně sto korun za kus. Tímto zastavuji vaše nákupy po lékárnách, za které vám moc děkujeme,“ informoval v úterý na Facebooku bývalý pražský záchranář.

Na Ukrajinu zítřka míří nouzová antikoncepce EllaOne 30 mg, která se musí použít nejpozději do pěti dní od nechráněného sexu. V lékárnách stojí normálně kolem 500 korun.

Pokračování na straně 3

PŘEDPLATNÉ 225 555 533

Cena: Slovensko 1,35 €

WWW.LIDOVKY.CZ

22088

9 770862 592029

Roušky v dopravě: povinné nejsou, doporučeno ano

PRAHA Povinnost nosit kvůli šíření koronaviru roušky a respirátory v hromadné dopravě dneškem skončila. Premiér Petr Fiala (ODS) to oznámil po jednání vlády. Zakrývání dýchacích cest zůstává dále povinné jen ve zdravotnických zařízeních a lůžkových zařízeních sociální péče. Tam by měly podle ministra zdravotnictví Vlastimila Válka (TOP 09) zůstat zřejmě do přelomu dubna a května. „Po dvou letech máme možnost si užít normální Velikonoce bez omezení a opatření. Přesto prosíme všechny, aby se nadále chovali rozumně a zodpovědně,“ uvedl premiér. Pražský dopravní podnik používá respirátorů či roušek cestujícím ve veřejné dopravě nadále doporučuje. V tramvajích, autobusech nebo u vstupu do metra hodlá ponechat samolepky upozorňující na zakrytí dýchacích cest. Dopravce chce tímto způsobem apelovat na odpovědnost a ohleduplné chování cestujících. **čtk**

Výročí atentátu na Heydricha bude významným dnem

PRAHA Novými významnými dny se stanou 27. květen jako Den národního vzdoru a 25. červen jako Den odchodu okupačních vojsk. Prezident Miloš Zeman toto doplnění zákona o státních svátcích podepsal. Den národního vzdoru připomíná atentát na nacistického pohlavára Reinharda Heydricha v roce 1942. Den odchodu okupačních vojsk připadá na výročí podpisu protokolu o odsunu sovětských vojsk z území bývalého Československa v roce 1991. Počet významných dnů v kalendáři se tím rozšířil na 17. Významné dny na rozdíl od státních svátků nepatří mezi dny pracovního volna. **čtk**

O humanitární dávku už požádalo 250 tisíc běženců

PRAHA Úřady práce dostaly od válečných uprchlíků z Ukrajiny 252 000 žádostí o humanitární dávku. O solidární příspěvek od státu na ubytování běženců požádalo za první dva dny 8653 domácností. Po jednání vlády o tom informoval ministr práce Marian Jurečka (KDU-ČSL). Podle něj elektronické podávání žádostí provázely problémy, jeho úřad na odstranění pracuje. Humanitární dávka se vyplácí od 21. března. Uprchlíci mohou získat 5000 korun na pokrytí základních potřeb a potřebného vybavení pro začátek života v Česku. Podporu získají za měsíc, ve kterém obdrželi vízum k ochraně. V případě potřeby ji mohou pobírat ještě pět měsíců. Za bezplatné poskytnutí ubytování na aspoň 16 dní v měsíci v kuse mohou lidé dostat od státu solidární příspěvek 3000 korun. **čtk**

LOUČENÍ S UČITELEM

Zavražděný pedagog měl pohřeb

PRAHA Pedagogové, studenti, přátelé a příbuzní se včera v krematoriu v pražských Strašnicích rozloučili s učitelem, který byl na konci března zavražděn ve Středním odborném učilišti v pražské Ohradní ulici. Pedagogovi, na něhož podle policie zaútočil mačeto Obřadní síň se zaplnila desítkami lidí, kteří k jeho rakvi položili květiny. Z útoku na učitele obvinili policisté na začátku dubna devatenáctiletého žáka školy. Hrozí mu 12 až 20 let vězení. Do té doby nebyly ve škole se studentem problémy. Policie uvedla, že při zatýkání nebyl pod vlivem alkoholu ani drog. **čtk** FOTO MAFRA - PETR TOPIČ

Američtí vojáci v ČR štěpí vládu

Pravicový volič si Američany v Česku přeje, zatímco „levičák“ je proti. To je podle sociologa Jana Herzmana zjednodušené rozdělení toho, jak se na plán ministryně obrany Jany Černochové dívá veřejnost. „Ani ta část vládní koalice, která je nezpochybnitelně pravicová, nehraje toto téma jasně jako svůj politický cíl,“ říká Herzmann v rozhovoru pro LN.

MICHAL BERNÁTH

LN Umístění amerických vojáků u nás politicky štěpí téma?
Určitě to štěpí potenciál má. Ukázalo se to už v době debat o možném umístění amerického radaru v Brdech před patnácti lety. Tehdy vyšlo najevo, že postoje levicových voličů jsou daleko ostřejší proti než postoje voličů pravicových.

LN Platí to stále?

Zatím platí, že mezi voliči levicových subjektů je větší zastoupení lidí, kteří chtějí od státu nějaké benefity, v tomto případě bezpečnost, aniž by byli ochotni do toho něco investovat, něco pro to udělat nebo se něčeho zříci. To je obecný postojový rámec částí voličů levicových stran v Česku. Ona investice do projektu umístění amerických vojáků na našem území by byla zřeknutím se výhradně české obrany našeho území. Projevilo se to i během prvního průjezdu konvoje amerických armádních vozidel, kdy spíše pravicově založení lidé konvoj vítali, zatímco levicovní proti tomu protestovali. Od té doby se ale americké konvoje staly běžnější záležitostí a odmítačů i vítáčů ubylo.

LN Hovoříte o levicových voličích. O kom se ale bavíme? Ani všechny strany dnešní pravicové vlády nejde snadno hodit do „pravicového pytle“...
Ano, třeba Piráty tam určitě hodit nelze. Uvědomme si ale, že „nejnovější“ data ze sociologických šetření na toto téma máme z roku 2008. Proto bych byl ve formulacích velmi opatrný. Jistě ale platí, že menší nadšení z jakéhokoliv podobného kroku je mezi voliči tradiční levice jako ČSSD či KSCM, ale i mezi novou levicí, tedy Piráty a zelenými. Ovšem také mezi příznivci hnutí ANO, které do značné míry vyluxovalo voliče tradiční levice.

LN Nebavíme se také o SPD?
To je trochu jiná situace. Příznivci SPD nemají stejný myšlenkový proces, u nich jde spíše o národní aspekt. Nechtějí nic cizího. A to až do takové míry, kdy by to bylo „zadarmo“. Chytřejší držet národní barvy, produkty, vše české. Zkrátka nacionální proud české politiky.

LN Pakliže ale takové téma mobilizuje voliče opozičních ANO a SPD, je to pro vládu výhodné?

Je pravděpodobné, že se to tak bude vyvíjet. Asi nejdále na souhlasné pólu bude TOP 09 a lidovci, pak o něco zdrženlivější ODS, dále ke středu pak STAN, který bude asi rozštěpený, a až na konec Pirátů. Za nimi už se to přelévá do nesouhlasného postoje.

LN Může to pomoci tradiční levici: ČSSD a KSCM?

Podle Rakušana v těchto dnech první krizová fáze migrační vlny z Ukrajiny přechází do další, kdy budou třeba dlouhodobější řešení. Strategický dokument vláda připravovala ve spolupráci s experty. Dodal, že další úpravy se budou odvíjet od vývoje války na Ukrajině čelící invazi ruských vojsk.

„Boj o bezpečí“ už skončil
Podle Rakušana v těchto dnech první krizová fáze migrační vlny z Ukrajiny přechází do další, kdy budou třeba dlouhodobější řešení. Strategický dokument vláda připravovala ve spolupráci s experty. Dodal, že další úpravy se budou odvíjet od vývoje války na

Jan Herzmann: Z vystoupení členů vlády vnímám, že v otázce vojáků USA v ČR nejsou jednotní. FOTO MAFRA - J. ZÁTORSKÝ

Vládě by toto téma asi příliš nevyhovovalo. Z vystoupení členů vlády také vnímám, že v tomto nejsou zcela jednotní. Zdá se mi například, že lidovecký ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka se vyjadřuje trochu ostřejší pro, zatímco premiér Petr Fiala za ODS je extrémně zdrženlivý. Čili ani ta část vládní koalice, která je nezpochybnitelně pravicová, nehraje toto téma jasně jako svůj politický cíl.

LN Takže to vidíte spíše jako vládní klín?

Je pravděpodobné, že se to tak bude vyvíjet. Asi nejdále na souhlasné pólu bude TOP 09 a lidovci, pak o něco zdrženlivější ODS, dále ke středu pak STAN, který bude asi rozštěpený, a až na konec Pirátů. Za nimi už se to přelévá do nesouhlasného postoje.

LN Může to pomoci tradiční levici: ČSSD a KSCM?

Podle Rakušana v těchto dnech první krizová fáze migrační vlny z Ukrajiny přechází do další, kdy budou třeba dlouhodobější řešení. Strategický dokument vláda připravovala ve spolupráci s experty. Dodal, že další úpravy se budou odvíjet od vývoje války na

Jan Herzmann (69)

- Pražský rodák **vystudoval statistiku**, které se po dokončení studií věnoval
- Stál u **obnovy volebních průzkumů** po roce 1990
- Spoluzaložil výzkumnou agenturu **Factum**, kterou do roku 2013 řídil
- Poté založil **rodinnou poradenskou firmu**
- Zaměřuje se na **politický marketing a komunikaci** a výzkumy veřejného mínění

To si nemyslím, není to dostatečně silné téma. Možná že kdyby těsně před volbami došlo na reálné plány budování americké základny, tak by to trochu pomohlo. V této situaci jde ale jen o úvahu o budoucích možnostech. Navíc by to téma zřejmě bylo prezentováno spíše jako společné působení českých a zahraničních vojáků než jako samostatná americká základna.

LN I kvůli válce je debata na toto téma polarizovaná. Existuje vůbec jiná srozumitelná pozice než ano/ne?

Myslím, že existuje. Z hlediska politického marketingu se dá hovořit o „společném působení“, což je i politicky průchodnější než téma „cizí základny“. Přece jen společné není totéž, co cizí. Pokud tu chceme nějaké vojáky NATO mít, říkejme, že to jsou především lidé, kteří se tu podílejí na výcviku a nácviku společ-

ných akcí. Chci zdůraznit, že pro politickou komunikaci je motiv „společné“ tím reálným štěpícím bodem mezi postoji pro a proti.

LN Marian Jurečka vysloveně řekl, že Morava by si americkou základnu zasloužila. Tím téma přenesl do lokální roviny. Promítne se to do podzimních regionálních voleb?

Neumím říct, jak moc, ale může. Pan Jurečka mluvil o velmi konkrétních lokalitách a to tak, že taková základna by znamenala výrazný ekonomický přínos a pomoc v tamní, ne úplně dobré ekonomické situaci. Logicky bych tak usuzoval, že to směřovalo do částí republiky, kde jsou lidovci silní a nejsou na tom ekonomicky příliš dobře. Jmenovitě zmíňoval Olomoucký a Moravskoslezský kraj, na to kladl velký důraz.

LN Jak by se propaly do debaty o vojácích NATO u nás různé scénáře války na Ukrajině?

Vyústění konfliktu na Ukrajině bude hrát v celé debatě podstatnou roli. Dovolím si spekulaci. Kdyby válka skončila tím, že Krym zůstane ruský, ale oblasti jako Donbas a Luhansk zůstanou ukrajinské, šlo by o tak velkou škodu na reputaci Ruska, že by si značná část české veřejnosti mohla říct, že nadstandardní obrana není potřeba. Ale kdyby se Ukrajina rozdělila na svobodný západ a ruský východ, podpořilo by to nálady směřující k efektivnější obraně, i kdyby nás to mělo něco stát. Tím se vracím k myšlence americké základny jako investice.

inzerce

EX DRAŽBY
PORTÁL ELEKTRONICKÝCH
DRAŽEB A AUKČÍ

AUKCE NEMOVITOSTÍ ZDARMA

Prodejte Vaši nemovitost (byt, dům, pozemek) za nejvyšší možnou cenu formou elektronické aukce nebo dražby přes největšího dražebníka v ČR

JURIS REAL Dražby a.s.
s databází 100 000 registrovaných, poptávajících klientů.

800 22 33 88
www.prodejtojinak.cz

Příliv uprchlíků se zřejmě zastavil

Náklady vynaložené na běžence bude moct vláda **po Evropské komisi žádat zpětně k 24. únoru, tedy datu vpádu Ruska na Ukrajinu, ujistila vládu eurokomisařka Jourová.**

PRAHA Vláda schválila strategické priority pro řešení uprchlické vlny a zřídila funkci národního koordinátora. Dočasně jím bude vicepremiér Vít Rakušan (STAN). Strategie, jejíž znění zveřejnilo ministerstvo vnitra, je podle premiéra Petra Fialy (ODS) stále otevřený dokument, který se

bude upravovat po diskusi, včetně jednání ve sněmovně. Koordinátor bude řídit opatření ve spolupráci s resorty, kraji i městy.

Zvládnutí uprchlické vlny z Ukrajiny vláda odhadla na 54 miliard korun, potvrdil Rakušan sumu, jak o ní v úterý hovořili zástupci zaměstnavatelů a odborů. Kabinet předpokládá, že část peněz získá od Evropské unie. Náklady vynaložené na uprchlíky bude moct po Evropské komisi žádat zpětně k 24. únoru, tedy datu vpádu Ruska na Ukrajinu, sdělila včera ministrům místopředsdkyně EK Věra Jourová. Odhadované náklady se podle Rakušana promítnou do aktualizace státního rozpočtu.

Za ideální označuje materiál podporu EU v podobě přímé pomoci do rozpočtu podle počtu uprchlíků. „Hlavním důvodem je fakt, že původní alokace a zdroje nijak nepočítaly se zatížením v podobě nově přichozích a Česká republika bude jedna z nejzatíženějších zemí v Evropské unii,“ uvádí dokument.

„Boj o bezpečí“ už skončil

Podle Rakušana v těchto dnech první krizová fáze migrační vlny z Ukrajiny přechází do další, kdy budou třeba dlouhodobější řešení. Strategický dokument vláda připravovala ve spolupráci s experty. Dodal, že další úpravy se budou odvíjet od vývoje války na

Ukrajinský velvyslanec v Praze Jevhen Perebyjnis podle Rakušana informoval, že Kyjev se pomalu zaplňuje lidmi, kteří se do ukrajinské metropole vracejí.

Nejhorší scénář by podle vicepremiéra nastal, kdyby Ukrajinu opustily další miliony lidí. Řešení migrační vlny takového rozměru by už bylo v rámci celoevropského řízení.

Strategie má 13 kapitol, vedle školství, sociální péče či vnitřní bezpečnosti a ubytování zahrnuje i téma komunikační strategie či práce s daty. Materiál obsahuje vyčíslení nákladů na jednotlivé kapitoly. S nejvyšší částkou, 18 miliard, počítá pro ministerstvo práce a sociálních věcí. **čtk**

Klíčový důkaz proti Tomanovi chybí

Předminulý pátek se zdálo, že policie narazila na **obří korupční chobotnici** v IT zakázkách. Dle informací LN však detektivové k prokázání aféry na ministerstvu zemědělství v éře exministra Miroslava Toman (ČSSD) nemají nyní „nabíto“.

MARTIN SHABU

PRAHA Prokázat údajné ohýbání veřejných zakázek na ministerstvu zemědělství bude představovat zřejmě mimořádně těžký úkol. Ačkoli vyšetřovatelé pracují s podezřením, že si někdejší ministr zemědělství Miroslav Toman údajně přišel na šestimilionový úplatek, klíčový důkaz jim chybí. Vycházejí totiž z informací Bezpečnostní informační služby, která monitorovala dění na Tomanovu resortu ještě před policií. Její důkazy však pravděpodobně detektivové nebudou moci použít pro trestní řízení. Nejen to představuje komplikaci při

prověřování. „Nemají přímý důkaz proti Tomanovi. Vychází z rozhovoru dvou osob o Tomanovi,“ prozradil LN důvěryhodný zdroj obeznámený s detaily kauzy. Policie počátkem dubna prohledávala Tomanovu vilu. Vyslychala i státního tajemníka ministerstva zemědělství Jana Sixtu a exšéfa IT odboru resortu Olega Blaška. Podezřívá je z manipulací s tendry spolu s několika manažery ze soukromé sféry. Nikoho však dosud neobvinila.

Miliony v hotovosti

Právě při razii u Tomanu nicméně vyšetřovatelé zjistili podle informací LN více než deset milionů korun v hotovosti. Ani to však není pro pokračování případu žádným vodítkem.

Toman pochází z bohaté podnikatelské rodiny, která se mnoho let věnuje byznysu v zemědělství. „I kdyby se u něj našlo sto milionů v hotovosti, tak to vzhledem k jeho obchodům nebude nijak mimořádné,“ popsal zdroj LN z Tomanova okolí, který zároveň upozornil, že od razie exministr se svým okolím nekomunikuje. LN

se ho pokoušely kontaktovat i přes členy rodiny, avšak bez úspěchu. Hotovost navíc nelze bez dalšího spojit ani s případnými úplatky. V tomto ohledu by musela policie získat například svědectví konkrétní osoby nebo jiné důkazy.

Vrchní státní zastupitelství v Praze a Národní centrála proti organizovanému zločinu (NCOZ), které se případem zabývají, kauzu nekomunikují. Na jejím vypuknutí žalobci pouze stručně uvedli, že šlo o tři možné zločiny, „které měly být spáchány v souvislosti se zadáváním veřejných zakázek, a to ke škodě České republiky, zastoupené ministerstvem zemědělství“. Jak už minulý týden upozornily LN, detektivové mají za to, že si měl údajně Toman říci o úplatek významnému dodavateli IT služeb za zakázky, které jeho úřad firmě přiklepl. Skupinu osob a firem podezřívají z podplácení a zjednání výhody při veřejné zakázce, při veřejné soutěži a dražbě.

Dohra bez trestní tečky

Bez ohledu na trestněprávní pokračování případu má kauza zá-

sadní dopady na zmíněné podezřelé. Státní tajemník Sixta, který posledních patnáct let patřil k úřednické elitě v zemi, nyní dle vyjádření ministerstva zemědělství čerpá dovolenou.

Není jasné, zda bude i nadále ve zmíněné vysoké funkci pokračovat. Kauza zamezila i jeho diplomatické kariéře. Od května měl totiž zamířit na post zemědělského rady na českém velvyslancetví ve Washingtonu. Uspěl loni v prosinci ve výběrovém řízení Černínského paláce. Do Spojených států se však v této roli nepodívá. „Výběrová komise ho navrhla jako nejvhodnějšího kandidáta na uvedenou pozici. V kontextu vývoje posledních událostí ministerstvo zemědělství odvolalo souhlas s vysláním Jana Sixty na uvedené místo a požádalo ministerstvo zahraničních věcí o vypsání nového výběrového řízení,“ napsala LN Lenka Do, mluvčí ministerstva zahraničí. Na ministerstvu zemědělství zanikla také funkce bývalého ředitele odboru IT Blaška.

Důvodem změn byly údajně právě informace o možných manipulacích s IT tendry. „Informaci od zpravodajců dostal šéf lidovců Marian Jurečka,“ prozradil LN zdroj blízký vyšetřování. Jurečka byl ministrem zemědělství mezi loňským 17. prosincem a 3. lednem letošního roku. Resort po Tomanovi předal svému stranickému kolegovi Zdeňku Neku- lovi. Jurečka LN napsal: „Měl jsem informace, které jsem jako resortní ministr mohl mít a které jsem si vyžádal bezodkladně po nástupu na ministerstvo zemědělství. Pracoval jsem s nimi ve spolupráci s institucemi, které tyto informace poskytl v souladu se zákony.“

FOTO MAJRA - PETR TOPÍČ

Dodávky zboží na Ukrajinu od bývalého záchranáře Vít Samka (na snímku vlevo) dorážejí pravidelně. Naposledy šlo o léky, které dorazily na Ukrajinu začátkem tohoto týdne.

FOTO FACEBOOK VÍT SAMEK

Stát se chystá hlídat marže u potravin

PRAHA Ministerstvo zemědělství připravuje ve spolupráci s Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) kontrolu marží u některých potravin. O záměru informoval ministr Zdeněk Nekula (KDU-ČSL).

„Vážně uvažujeme o tom, že přistoupíme ke stejnému kroku, který se úspěšně realizoval v oblasti pohonných hmot, kde došlo ve výsledku ke snížení cen,“ řekl Nekula. Chce sledovat ceny masa, kuřecího a vepřového masa nebo pečiva.

Kdo by měl podávat pravidelná hlášení o maržích a kdy by měly kontroly začít, je podle Nekuly zatím předmětem jednání s ÚOHS. Rozdělení zisku mezi zemědělce, potravináři a obchodníky je podle něj nerovnoměrné. Sledování marží chce cílit hlavně na obchodníky, kde jsou podle něj marže příliš vysoké. „Uvidíme, jak zareagují jednotliví obchodníci, zejména obchodní řetězce, protože máme avízo, že by chtěli po Velikonocích zdražit,“ doplnil.

Prezident Agrární komory Jan Doležal vnímá připravované sledování marží jako gesto směrem k řetězcům a spotřebitelům. „V této době bychom měli dělat všechno pro to, aby ceny potravin dále nerostly, nebo alespoň nerostly tak zběsilým tempem. Dlouho upozorňujeme na to, že spotřebitel by měl mít právo vědět, kolik dostal zaplaceného dodavatel, respektive zemědělec nebo potravinář,“ uvedl.

Vyjádril ale obavu z toho, že obchodníci se mohou přizpůsobit a budou marži vykazovat jako rozdíl mezi tím, za jakou cenu potraviny prodali a nakoupili od třetího subjektu, nikoliv od zemědělce. Tím může být de facto společenost řetězce či nákupní aliance. „Marže tak bude oficiálně nízká, ale propastný rozdíl mezi tím, co zaplatí spotřebitel, a tím, co dostane zemědělec, zůstane,“ dodal.

Ministerstvo financí sbírá zhruba od poloviny března data od prodejců paliv. V kontrolách marží bude úřad pokračovat do září. Vláda má také do konce dubna rozhodnout, zda bude regulovat marže prodejců pohonných hmot. V Česku v poslední době ceny prudce rostou. Inflace v březnu zrychlila na 12,7 procenta z únorových 11,1 procenta. Je tak nejvyšší od května 1998, kdy dosáhla 13 procent. čtk

Češi poslali na pilulky „po“ miliony

Dokončení ze strany 1

Bývalý záchranář Samek tedy nakoupil léky s výraznou slevou. „Cenu za potravinovou pilulku se nám podařilo ve spolupráci s výrobce dostat na nejnižší možnou a díky finančnímu daru našeho nadačního fondu ji ještě ponížít. Všechny strany se shodly na tom, že chtějí co nejvíce pomoci ženám na Ukrajině,“ vysvětlila LN mluvčí zdravotnické skupiny EUC Eva Pánová.

Samek se o nutnosti potravinových pilulek pro ukrajinské ženy dozvěděl od Čecha, který bojuje za Ukrajinu. „Osvobozené obce potřebují urychleně co největší množství Postinoru a podobných přípravků, detaily psát nechci, je to k zbláznění,“ napsal Samkovi český bojovník. Bývalý záchranář pak na jeho výzvu ke konci minulého týdne zřídil transparentní účet. „Na Postinor pro holky. Kéž by se dala vyléčit i duše, posílám vám sílu,“ píše ve zprávě třeba Rozálka, která poslala tisíc korun.

Třeba z ukrajinského města Buča, které bylo osvobozené od ruských okupantů na začátku

dubna, zní dodnes otrěsná svědectví. Přeživší vyprávějí o tom, jak ruští vojáci znásilňovali ženy několikrát denně, muže mučili a posléze zavraždili. „Namířil na mě pistoli a odvedl mě do nedalekého domu. Přikázal mi: ‚Svlékni se, nebo tě zastřelím.‘ Neustále mi vyhrožoval, že mě zabije, pokud neudělám, co řekl. Pak mě začal znásilňovat,“ řekla BBC padesátiletá Anna z Buče. Útočníkem byl podle Ukrajinky mladý, hubený bojovník z Čechenska. Jejeho manžela ruské jednotky zastřelily.

Buča už má první těhotné

Ruští vojáci si podle přeživších dokonce ve sklepě jednoho místního domu udělali jakousi mučírnu. Drželi tam asi 25 mladých žen ve věku 14 až 24 let a několik dní v kuse je znásilňovali. „Devět z nich je těhotných,“ uvedla ukrajinská ombudsmanka Ljudmyla Denisovová. Případy shromažďuje a chce je předat mezinárodnímu trestnímu tribunálu v Haagu.

Některým znásilněným ženám už tedy potravinové pilulky nepomou-

hou. Samek ale upozorňuje, že budou potřeba i do budoucna. Ruští vojáci totiž páchají válečnou zvěrstva dál.

„Také už hledáme dvě ukrajinské organizace, které pomáhají ženám po znásilnění a kterým pošleme část vašich peněz, protože toto svinstvo musí být a bude potlačováno na všech myslitelných frontách,“ napsal na svém facebookovém účtu Samek. Z vybraných peněz chce nakoupit i zdravotnický materiál na ošetření poranění po sexuální napadení.

Na hranice s Ukrajinou jezdí společně s hudebním publicistou

Václavem Hnátkem a ředitelem Liberálního institutu Martinem Pánkem pomáhat už od počátku ruské invaze. „Posléze jsme naši pomoc zefektivnili a zesílili. Konexe vedly ke konexím, až jsme některé mise zamířili přímo na Ukrajinu a jiné zase do Polska,“ popsal Pánek.

„Ženy berou jako kořist“

Psycholog Pavel Pařízek upozorňuje, že znásilnění bohužel patří ke každému válečnému konfliktu, ruští vojáci jsou ale podle něj obzvlášť krutí. „Když cizí armády obsadí určité město, tak muži čelí

riziku poprav, ženy jsou brány jako kořist. Ženy se v obecném principu zabíjí jen výjimečně, protože mají pro vojáky hodnotu. Sex si berou násilím, tím je ruská armáda známá, dělala to i za druhé světové války, dělá to i nyní,“ uvedl pro LN pražský psychoterapeut.

Výzva bývalého záchranáře Samka vzbudila u Čechů obrovskou vlnu solidarity, většina našich jeho pomoc chválí. Na sociálních sítích se ale proti němu ohradilo kontroverzní Hnutí pro život. „Skutečným lékem pro kteroukoliv ženu, která zažila znásilnění, není nějaké tablety, ale kvalitní psychologická pomoc. A především prevence, aby ke znásilnění nedocházelo vůbec,“ uvedlo uskupení, které dlouhodobě bojuje proti potratům.

Příspěvek, kde Čechům doporučoval raději přispět na pepřové spreje nebo elektrické paralyzéry, ale později smazalo. Ze strany veřejnosti pak schytlalo za své výroky silnou kritiku. Vedle léku EllaOne se jako nouzová antikoncepce používá u nás nejnámější Postinor.

Jak funguje pilulka „po“?

■ Potravinové tablety lze použít **řádově do několika dnů od nechráněného pohlavního styku.**

■ Obsahují dávku hormonů, která způsobí takové změny děložní sliznice, že je **oplozené vajíčko vypuzeno.**

■ Nouzovou antikoncepci EllaOne 30mg musí ženy polknout do pěti

dnů od nechráněného sexu, nejnámější Postinor do tří dnů.

■ Podle dat SÚKL bylo v roce 2020 dodáno do našich lékáren zhruba **6000 balení** přípravků tohoto typu.

■ V Česku jsou pilulky „po“ dostupné od roku 2000, od roku 2015 **není třeba si je nechat předepsat lékařem.**

Z výsledků mi běhal mráz po zádech.

Patřila mezi elitní vyšetřovatele a vyslýchala všech pět členů orlického gangu. Jako první se jí přiznal šéf skupiny sériových vraždů Karel Kopáč. „Určitě jsem mu nijak nepodkuřovala, ale jednoduše jsem si k němu hledala cestu,“ říká v rozhovoru LN bývalá kriminalistka **Jiřina Hofmanová**. S Kopáčem prý měla dobrý vztah a on se k ní choval slušně. Sama při výsleších kroutila hlavou nad tím, jak mohl gang bezcitně zavraždit tolik lidí. Podle bývalé vyšetřovatelky Kopáč přirovnal zabíjení k rozjetému vlaku, ze kterého nešlo vystoupit.

MAGDALÉNA LANGOVÁ

LN Jak vzpomínáte na kauzu orlických vražd?

Vzpomínám na ni velice ráda, protože nás posunula profesně dopředu. Tím myslím vyšetřování, kdy jsme v rámci dokazování použili i netradiční formy dokumentace důkazů. O tom, že byl vtažen z orlické přehrady sud s lidským tělem, jsem se dozvěděla v neděli z televize. V pondělí ráno si mě a mého kolegu Pavla Kučinu zavolal ředitel středočeského úřadu vyšetřování Josef Doucha. Sdílel nám, že jsme byli zařazeni do společného týmu „Přehrada“. Rekl, že Kučina je odpovědný za procesní stránku vyšetřovaných případů a že vyšetřování musí být perfektní a spis „musí zvonit“.

LN Co následovalo pak?

O víkendu proběhla takzvaná realizace, při které byli zadrženi, obviněni a umístěni do vazby zájmové osoby, proběhly první domovní prohlídky. Po převzetí věci jsme studovali písemné materiály, od kolegů z pražské kriminálky jsme dostávali informace k jednotlivým pachatelům. Na nás záleželo, jak si rozdělíme úkoly. Věděli jsme, že klíčovou osobou v celém případě by mohl být Karel Kopáč, který se při zatýkání postřelil a ležel v pankrácké vězeňské nemocnici. Protože to byl vozíčkář, od pasu dolů nepohyblivý, měli jsme obavu, aby nedostal otravu a ostatní obvinění na něj všechno nehodili.

LN Takže jste se jako první vydali do nemocnice za organizátorem gangu Kopáčem?

Přesně tak. Na své první setkání s Karlem Kopáčem jsme šli s kolegou v doprovodu psychologů. Představili jsme se jako vyšetřovatelé a bavili se s ním více jak dvě hodiny. Mluvili jsme o jednotlivých případech a Kopáč nám spontánně sděloval prvotní informace, které jsme zaznamenali na audiozáznam. Podle názoru psychologů na mě Kopáč lépe reagoval, a tak bylo rozhodnuto, že já se budu věnovat výslechové činnosti a povedu i další plánované procesní úkony. Kolega Kučina převzal veškerou

Proč Kopáč promluvil jako první? „Podle mě se tím i nějakým způsobem vnitřně očistil a to není žádná rarita. Když se k něčemu doznáte, můžete pocítovat úlevu, že je to venku. Nejhorší je, když se s vámi obviněný vůbec nechce bavit,“ říká bývalá vyšetřovatelka Jiřina Hofmanová.

FOTO MAFRA - PETR KOZLÍK

starost o spis. Já jsem se mohla plně věnovat přípravě na jednotlivé výslechy všech pěti hlavních obviněných i dalších svědků v této kauze.

LN Na začátku jste říkala, že vás kauza orlických vražd profesně posunula. Jak?

Na krajském úřadu vyšetřování Středočeského kraje jsme ještě před kauzou orlických vražd začali prosazovat netradiční formy dokumentace a analýzy procesních úkonů. Ve spolupráci s kolegy z Kriminalistického ústavu Praha jsme například pořizovali videozáznamy prvotních výslechů obviněných nebo svědků, analyzovali videozáznamy rekonstrukcí nebo prověrek výpovědí s obviněnými. Když jsme přebírali vyšetřování orlických vražd, měli jsme už v této oblasti něco za sebou, dařilo se nám překonat „dětské nemoci“ nových postupů. Podle mého názoru byly ve vyšetřování této kauzy zcela unikátní dva momenty, které byly zaznamenány na videozáznam.

Ono opravdu záleží na tom, jakou máte intonaci hlasu, jestli umíte naslouchat, jak na obviněného jako člověk působíte. Já jsem s panem Kopáčem jednala jako s bývalým kolegou, bývalým policistou.

”

Tím prvním bylo vyjádření Karla Kopáče k prověre výpovědi s dalším členem gangu Vladimírem Kunou. Tím druhým byl poslední výslech s hlavním vykonavatelem vražd Ludvíkem Černým ve věznici Plzeň-Bory.

Kopáč byl na vozíku, proto jsme s ním nemohli fyzicky provést prověrku výpovědi ve sklepě Kunova domu, kde došlo k vraždě a „zasudování“ některých obětí. V ateliéru Kriminalistického ústavu tak vznikl videozáznam, na kterém jsou zaznamenány formou „obraz v obraze“ dva děje – prověrka výpovědi Kuny natočená na místě činu a vyjádření Kopáče k tomu, jak celou situaci na místě činu Kuna popisoval. Na po-

zadí běžela rekonstrukce a prověrka výpovědi s jedním obviněným a druhý obviněný se k tomu vyjadřoval.

LN A jak se vám podařilo rozmluvit Karla Kopáče?

Podánilo se mi s ním navázat velice dobrý kontakt, výslech se stal rozhovorem, ve kterém se mi Kopáč upřímně snažil vysvětlit některé své postoje. Musím zdůraznit, že to nebyla jen moje zásluha, šlo o týmovou práci, o „tah na branku“, který nakonec přinesl svoje ovoce a pachatelé dostali za své činy spravedlivé tresty.

LN Nicméně to vám se Kopáč ke všemu doznal. Jak jste si získala jeho důvěru?

Asi svým přístupem. Ono opravdu záleží na tom, jakou máte intonaci hlasu, jestli umíte naslouchat, jak na obviněného jako člověk působíte. Já jsem s panem Kopáčem jednala jako s bývalým kolegou, bývalým policistou. On se ke mně také choval velice slušně. Vedli jsme dialog, na který jsem se hodiny a třeba i několik dní připravovala. Musela jsem mít prostudované všechny výpovědi obviněných i svědků, abych mohla jednotlivé detaily průběhu spáchaných vražd vyvracet nebo potvrzovat. Navíc u každého výslechu obviněného nebo svědka za mnou se dělo najednou až pět obhájců obviněných. Musíte si dávat pozor na způsob, jakým pokládáte otázky, aby nebyly klamavé nebo sugestivní. Obhájci orlických vra-

Jiřina Hofmanová (69)

■ Vyslýchala ty nejhorší zločince a patřila k **elitním vyšetřovatelům**, kteří budí respekt dodnes.

■ Vystudovala **Přírodovědeckou fakultu** Univerzity Karlovy v Praze, ale v roce 1992 nastoupila k policii.

■ Pracovala jako **vyšetřovatelka obecné kriminality** na úrovni krajského úřadu vyšetřování, kde řešila nejzávažnější násilnou trestnou činnost, kupříkladu kauzu takzvaných orlických vražd. Působila i na útvarech Policejního prezidia ČR.

■ **Od policie odešla** přibližně před pěti lety.

■ V současné době **vyučuje na Vysoké škole podnikání a práva**, kde je odborným garantem bakalářského studia kriminalistiky.

■ Napsala **knihy** Jak se vraždí v Česku či Behaviorální analýza – metoda sestavování kriminálního profilu pachatele.

■ V loňských sněmovních volbách **kandidovala za hnutí Přísaha**.

■ Absolvovala studijní pobyt na **Jednotce behaviorální analýzy Akademie FBI v Quanticu** a specializační kurz Kanadské královské jízdní policie v Ottawě.

hů byli ale profesionálové, ani s jedním z nich jsem neměla problém.

LN Z čeho jste usuzovali, že Kopáč promluví první a je klíčem k vyřešení orlických vražd?

To jsme věděli už od pražské kriminálky. Po autonehodě byl na invalidním vozíku, v podsvětí se dokonce mluvílo o tom, že potřebuje peníze na operaci a plánuje napsat o svém gangu knihu. Ostatní členové gangu se začali obávat, že by mohl začít mluvit, a uvažovali o možnosti Kopáče umlčet. Najatý vrah se ale ke skutku neodhodlal.

LN Jak dlouho vlastně trvalo, než šéf gangu promluvil?

Při každém výslechu se dozvídáte část příběhu. Ze začátku máte jen hrubou osnovu, kterou musíte upřesnit a popsat do detailu. Při prvním výslechu nám Kopáč řekl základní informace ke všem skutkům, detaily jsme dávali dohromady několik dalších měsíců. Každé tvrzení o způsobu spáchaní musí být podloženo důkazy. Kopáč například uvedl, že po vraždě Katovského zůstal s jeho mrtvolou na smetišti a Černý odjel vpytčít si avii. My jsme museli dokazovat, že si Černý avii skutečně vypyčtil a jak dlouho mu trvalo, než se s ní vrátil zpátky. Každé tvrzení obviněného musíte potvrdit nebo vyvrátit na základě stop fyzických nebo stop v paměti dalších obviněných či svědků. Rozmluvit je, získat informace a ty pak přetavit v důkazy, to byl můj úkol.

LN Takže Kopáčovo doznání jste už měla při prvním setkání?

Ano, šlo ale o hrubou osnovu, kterou jsme museli rozvést do detailů. To trvalo velmi dlouho.

LN Jak dlouho jste ho tedy celkově vyslýchala?

Určitě šlo o měsíce. Pokud pachatel s vyšetřovatelem spolupracuje, nejvíce detailů si může vybatvit v průběhu prověrky nebo rekonstrukce na místě činu. Já jsem s Kopáčem v rámci prověrky výpovědi projela celou trasu, kterou on před lety projel s vrahem Černým a obětí Katovským. Z deta-

lů, které si při této prověre vybavil, vám běhá až mráz po zádech.

LN Dá se říci, že jste po tu dobu každý den za některým členem gangu chodila?

To ne. Vyšetřování bylo dlouhé, kauza se dostala k soudu v roce 1997. Rozsáhlé bylo i znalecké dokazování a posuzování duševního zdraví pachatelů.

LN Sama jste upozornila na to, že Kopáč byl bývalý policista. Nebylo proto těžší ho vyslýchat? Neznal vaši taktiku a triky?

To vůbec, já jsem ani žádné triky nepoužívala. Položila jsem otázku a pak jsme se o tom spolu bavili. Já jsem se ptala, on mi všechno vysvětloval, hovořili jsme o názorech a různých úhlech pohledu. Pachatelů v rámci orlických vražd bylo daleko více, vyšetřování se muselo rozdělit na hlavní linii a na takzvané pomocníky, kteří gangu pomáhali.

LN Kolik jich bylo?

Nevím kolik přesně, ale určitě do deseti lidí.

LN Myslíte si, že Kopáč promluvil první, protože byl na vozíku? Nebo se bál, že ho na svobodě někdo zavraždí?

Podle mě se tím i nějakým způsobem vnitřně očistil a to není žádná rarita. Když se k něčemu doznáte, můžete pocítovat úlevu, že je to venku. Nejhorší je, když se s vámi obviněný vůbec nechce bavit, obhájce mu poradí, at nic neříká, a vy máte smůlu. S někým navázáte kontakt snadno, s někým navázat kontakt se vám podařit nemusí. Jeden kolega dokonce prohlásil, že jsme se na sebe zálibně dívali. Ale to tak rozhodně nebylo, zkrátka jsem dělala svou práci, jak jsem nejlépe uměla. Stejně jako ke Kopáčovi jsem přistupovala i k dalším obviněným, a to nejen v této kauze.

LN A co další pachatelé v kauze orlických vražd? Ti promluvíli kdy?

S Kopáčovou sestrou Irenou Majerovou kromě výslechů proběhla i prověrka výpovědi v podzemních garážích Národního divadla, kde si objednala vraždu svého manžela. Příjemcem zakázky byl Kopáčův kamarád, který měl na hlavě kuklu. Kopáč zkrátka chtěl, aby si sestra sama objednala vraždu, o kterou stála, a aby později z toho nemohla vypovívat. Zpočátku vyšetřování paní Majerová odmítala svoji účast na manželově vraždě. Jedním z důkazů její viny bylo i její vlastní chování. Odjela s přítelem na víkend, a když po návratu měla vstoupit do domu, kde už ležel její zavražděný manžel, bála se. Požádala souseda, aby šel s ní, protože se jí prý něco nezdálo. Doznala se, když nedovedla vysvětlit, proč se tak chovala, když údajně o vraždě manžela nic nevěděla.

Pan Černý neřekl a nepřiznal nic, pan Kuna byl nakonec také velice upřímný.

LN Jaký byl při výsleších hlavní vykonavatel vražd Ludvík Černý?

Ten celou dobu popíral svoji účast na vraždách, nic nepřiznal. Byl velmi sebevědomý a souhlasil i s fyziodetekcí, tedy vypověděl na detektoru lži. Výsledky fyziodetekce nejsou považovány soudem za důkaz, nicméně tady je ten druhý, mnou avizovaný zásadní okamžik při vyšetřování orlických vražd. V plzeňské věznici na Borech jsem v rámci výslechu, který byl zaznamenán na videozáznam, probírala s panem Černým výsledky jeho fyziodetekčního vyšetření. Tím se jeho obsah dostal do protokolu o výslechu obviněného a stal se dalším důkazem. Soud se mohl v předstihu před hlavním líčením seznámit se způsobem obhajoby pana Černého.

PENÍZE V DŮCHODU

29. 4. – 12. 5.

Seriál objednávejte na 225 555 533 nebo na www.lidovenoviny.cz/duchod

Orlický gang zabíjel i kvůli adrenalinu

LN Kopáč se pokusil o sebevraždu ještě před hlavním soudním líčením v roce 1997. Kdyby se mu to povedlo, co by to pro vás znamenalo?

Že by to všichni hodili na něj, zpochybnili by jeho výpověď a snažili se maximálně zmenšit míru svého zavinění. Kopáčovi jsem zdůrazňovala, že jedině on je ten, kdo dokáže spravedlivě vinu rozdělit mezi jednotlivé účastníky, sebe nevyjímaje. Kopáč byl ke mně tak otevřený, že se mi svěřil i s pocity, které zažíval v okamžiku, kdy upadal do bezvědomí při pokusu o sebevraždu. Mluvil o nádherném pocitu světla, květín a usmívajících se tvářích jeho kamarádů a rodiny. Všichni ho v ten okamžik měli rádi. Svěřil se také, že tento pocit chce ještě jednou zažít.

Na výslechy Karla Kopáče (vpravo) se Jiřina Hofmanová dlouze připravovala

LN A skutečně se tak stalo, v polovině dubna 2004 se ve vězení oběsil na pásku od pyžama. Proč to podle vás udělal? Nedostal doživotí, byl odsouzen na 21 let, po polovině trestu mohl žádat o podmíněčné propuštění...

On byl ve vězení kápo a ostatní trestanci k němu vzhlíželi. Třeba toho na něj bylo moc a dohnalo ho černé svědomí, těžko říct.

LN I přesto, že byl na vozíku a nemohl chodit, byl ve vězení „šéfem“?

Ano. On byl zkrátka silnou osobností a uměl na lidi zapůsobit.

LN V seriálu České televize Devadesátky Kopáč rozmluvil herce Ondřeje Sokola, který ztvárnil jednoho z pražských detektivů. Vás ztvárnila herečka Lada Jelínková, byla to ale vedlejší role. Co na to říkáte? Není vám to líto?

Seriál Devadesátky popisuje operativně pátrací období, tedy období před sdělením obvinění konkrétním osobám. Scénář není nikdy přesnou kopií konkrétních situací a osob. Po sdělení obvinění konkrétním osobám přechází trestní řízení do procesní fáze, ve které probíhá dokazování, a to jsme dělali my, středočestští vyšetřovatelé. A právě v tomto okamžiku seriál končí.

LN Případ jste převzali hned 15. července 1995, tedy den po objevení prvního sudu. V seriálu to je ale tak, že gang vyslýchala pražská kriminálka a vy jste se k tomu dostali až po měsíci a půl. Chápu to ale správně, že takhle to ve skutečnosti nebylo?

Určitě ne, do týmu Přehrada jsme vstoupili hned druhý den po zadržení pachatelů. Umělecká li-

Hlavní vykonavatel vražd Ludvík Černý (vpravo) zabil dle soudu pět lidí, odpývá si doživotí. Na archivním snímku ho vyslyšá Jiřina Hofmanová. FOTO 2 x PČR

cence v sobě obsahuje i nutně zkratky, aby dílo bylo divácky zajímavé. Imaginární mladý a perspektivní vyšetřovatel to zvládl sám a za všechny, i když skutečnost byla zcela jiná. Tím však v žádném případě nechci kritizovat umělecké zpracování tématu. Možná je škoda, že v titulcích k seriálu něco podobného nebylo uvedeno, protože lidé si spojili herce s konkrétními fyzickými osobami.

LN V seriálu herec Sokol nosil Kopáčovi do nemocnice jídlo, snažil se mu podkuřovat. Děla-la jste to také? Nosila jste mu nějaké dobroty?

Ne, to vůbec. Já jsem k tomu přistupovala profesionálně a Kopáč také. Určitě jsem mu nijak nepodkuřovala, ale jednoduše jsem si k němu hledala cestu. On byl třeba velký sportovec a zakládal si na svém těle. Proto jsem se s ním bavila o sportu a hledala společné téma, to je další taktika výslechu.

Kopáč se mi svěřil s pocity, které zažíval v okamžiku, kdy upadal do bezvědomí při pokusu o sebevraždu. Mluvil o nádherném pocitu světla, květín a usmívajících se tvářích kamarádů a rodiny.

”

LN Jaké taktiky jste při výsleších používala?

Na každého funguje něco jiného. Nikdy jsem neudělala to, že bych slíbila něco, co bych nemoh-

Karel Kopáč na snímku z roku 1997 je převážen na invalidním vozíku k soudnímu líčení. V roce 2004 spáchal ve vězení sebevraždu. FOTO ČTK

la splnit. Protože jakmile něco slíbíte a pak to nedodržíte, okamžitě ztrácíte kredit a důvěru. U Kopáče šlo i o neformální hovory, ptala jsem se ho na to, co se mu v životě povedlo, co je pro něj důležité. To je další taktika, tím se o pachatelů dozvíte víc a víc a navazujete s ním užší kontakt. Pak se s vámi nebaví jako s nepřítelem. Já jsem se s Kopáčem bavila jako s někým, kdo se snaží vinu rozdělit spravedlivě, ani o sobě netvrdil, že je neviný. Kdežto ostatní mlžili.

LN Projevil Kopáč lítost?

Dá se říci, že ano. Já jsem se ho ptala, jak je vůbec možné, že takové hrůzné činy spáchali a proč toho nenechali. On mi řekl, že to nešlo, že by to přirovnal k rozjetému vlaku, ze kterého nešlo vystoupit. Zároveň mi ale tvrdil, že kdyby byl trest smrti, tak by to nedělali. Říkal, že to byl adrenalin a oni jeli dál a dál.

LN A když se vrátíme k Černému, jak na vás působil?

Když jsem ho viděla poprvé, sama pro sebe jsem si říkala, jestli skutečně tento člověk mohl zavraždit tolik lidí. On na to opravdu vůbec nevypadal. Seděl tam, usmíval se, mluvil slušnou češtinou. Když jsem si ale pak prohlížela videozáznamy z výslechu, najednou jsem zjistila, že jeho úsměv nebyl upřímný a šlo o takový škleb. Z pohybu očí a neverbální komunikace zjistíte jeho pravou tvář.

LN Tak ono se i říká, že sérioví vrazi kolikrát působí slušně a nikdo by to do nich neřekl. Černý měl rodinu a v sousedství byl oblíbený.

Přesně tak. Všichni ho obdivovali, protože se velmi hezky choval ke své manželce. Ona měla rakovinu a on ji podržel, staral se o ni. Já jsem i s paní Černou několikrát mluvila, ona vůbec nevěřila tomu, že by její manžel byl schopný zavraždit. Jeho spolupachatelé říkali, že Černý je děsil tím, že byl ještě cítit střelným prachem a šel

dělat domů hodného tatínka svému dítěti. I sám Kopáč mluvil o tom, že byl překvapený, když Černý poprvé zavraždil a v autě zastřelil podnikatele Katovského. Nikdo nečekal, že bude hlavním vykonavatelem vražd. On na to vůbec nevypadal, říkali mu mimisek.

LN Takže jeho manželka opravdu nevěřila, že je Černý nekolekánosobný vrah?

Vůbec. Psala mu dopisy do vězení, podporovala ho. Zlom přišel po výsledcích na detektoru lži. Přišla za mnou a s nadějí v obličejích se ptala, jak to všechno dopadlo. Nemohla jsem jí říct nic konkrétního, jen to, že podle mého názoru to nedopadlo dobře. Během chvíle se paní Černé změnil výraz obličeje, byl plný zklamání a beznaděje. I když rozum jí možná říkal něco jiného, doufala v nevinu otce svého dítěte do poslední chvíle.

LN A co je s paní Černou dnes?

Co já vím, tak se s Černým rozvedla.

LN Nebála jste se o svůj život při vyšetřování orlických vražd?

Ještě před vyšetřováním orlických vražd jsem měla nepříjemné zkušenosti s výhrůžkami obviněných nebo odsouzených, kdy z věznic odešel moták s uvedením adresy mého bydliště. Do vyřešení situace jsem měla na ochranu přidělené příslušníky zásahové jednotky. V období vyšetřování orlických vražd jsme zažili situaci, kdy před mým bytem i před bytem kolegů Kučiny byly zajištěny shodné stopy, šlápoty neznámé osoby. To jsem měla docela strach. Nicméně stalo se to jenom jednou, šlo asi o náhodu a strach měl moc velké oči.

LN Původně jste vystudovala Přírodovědeckou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, proč jste nakonec skončila u policie?

Učila jsem na gymnáziu biologii a chemii a po sametové revoluci jsem měla pocit, že vyhořím. Učila jsem s nadšením, a jak se změnila doba a přišla demokracie, studenti měli pocit, že si mohou všechno dovolit. Pak jsem ztratila chuť k práci. Přestalo mě to bavit a řekla jsem si, že půjdu do klidu. Původně jsem totiž chtěla dělat antropologii na Kriminologickém ústavu. Tam ale nebylo místo, po revoluci odešlo hodně lidí z kriminalky a vyšetřování, tak jsem dostala nabídku k středočestské policii. A přijala ji.

LN A kdy jste od policie odešla?

U policie můžete být ve služebním poměru do 65 let a mně se ten věk blížil. Odešla jsem přibližně před pěti lety.

inzerce

H2 GENERÁTORY

MOLEKULÁRNÍ VODÍK POMÁHÁ

zdraví

krása

dlouhověkost

www.H2World.cz

Proslulý brutalitou. Ruský generál Alexandr Dvornikov byl počátkem dubna 2022 podle amerických zdrojů jmenován velitelem „speciální vojenské operace“, jak je v Rusku nazývána ruská invaze na Ukrajinu. Kvůli brutálnímu způsobu vedení války, kdy v minulosti nechal bombardovat nemocnice či školy, je přezdíván „řezník ze Sýrie“.

FOTO PROFIMEDIA

„Řezník z Aleppa“ chystá další akci

Alexandr Dvornikov prosazoval jako velitel ruských operací v Sýrii taktiku „spálené země“.

ROBERT SCHUSTER

MOSKVA/PRAHA Nová strategie, nový vrchní velitel. S tím, jak se ruská armáda zřejmě připravuje k rozhodujícímu úderu na východní a jihovýchodní Ukrajinu s cílem dobýt co největší kus území, dostaly její operace i nové velení.

Ruské vojenské operace nově vede 60letý armádní generál Alexandr Dvornikov. Dosud velel takzvanému „Jižnímu vojenskému okruhu“ se sídlem v Rostově na Donu, který zahrnuje mimo jiné i Čečensko a anektovaný Krym. Nyní má být hlavou jednotného velení a řídit očekávanou ofenzivu na východní Ukrajině.

Jeho hlavní kvalifikací se přitom zdá být, že v roce 2015 velel ruským jednotkám v Sýrii. Jejich příchod tehdy znamenal rozhodující obrat v několika let trvající válce a zajistil politické přežití diktátorovi Baššáru Asadovi. Cena, kterou přineslo zejména nasazení ruského letectva, ovšem byla vysoká: fakticky úplně zničená města Aleppo či Východní Gúta. Panují tak obavy, že taktiku „spálené země“ bude armáda sledovat pod Dvornikovovým velením i nyní.

„S jeho příchodem bude ruský útok daleko brutálnější,“ uvedl pro francouzský týdeník L'Express bulharský vojenský expert Ruslan Trad, jenž dlouhodobě sleduje ruskou armádu. Podle něj byl raketový útok na nádraží v Kramatorsku z konce minulého týdne, který si vyžádal přes pět desítek mrtvých z řad civilistů čekajících na odjezd do bezpečnějších

míst, jen začátkem. Úmyslné ostřelování civilních cílů patřilo podle Trada i k ruské strategii v Sýrii. Stejně tak i dlouho trvající obléhání měst spolu se znemožněním přísunu zásob a evakuace obyvatel. Přesně tento scénář se nyní naplňuje i v Mariupolu.

Kdysi téměř půlmilionové město čelí přes měsíc soustavnému ruskému ostřelování. Zároveň tam ztroskotala většina pokusů

Generál Dvornikov pochází z Ussurijsku na ruském Dálném východě. Absolvoval tamní Suvorovovu střední vojenskou školu, později Frunzeho vojenskou akademii v Moskvě. V letech 1999 až 2000, během první čečenské války, se jednotka pod jeho velením podílela na dobytí Grozného. Čečenské hlavní město bylo při této příležitosti skoro zcela zničeno, při útoku zahynulo 8 tisíc lidí.

Jako velitel ruské vojenské operace v Sýrii tam zřídil leteckou základnu, z níž podnikalo letectvo základny proti tak zvanému Islámskému státu, stejně tak proti jednotkám oponentů diktátora Asada. Jako vrchní velitel v Sýrii měl zajišťovat i bojové akce soukromé žoldnéřské Wagnerovy armády. Podle střízlivých odhadů má mít ruské letectvo během svých operací nad Sýrií na svědomí životy 25 tisíc civilistů.

V Sýrii postupoval Dvornikov zřejmě k plné spokojenosti prezidenta Vladimira Putina, který mu za jeho zásluhy udělil v červnu 2016 titul „hrdina Ruska“. Vyznamenání v podobě zlaté pětícípé hvězdy na bílo-modro-červené stuze nosí na své slavnostní uniformě nad všemi dalšími medailemi a odznaky.

Není vyloučeno, že „syrská stopa“ současné války na Ukrajině bude ještě silnější. Někteří vojenská experti se domnívají, že v Sýrii údajně v poslední době dochází k systematickému náboru bojovníků, kteří jsou následně dopraveni do přístavu Latákie. Zde se pak ale jejich stopa ztratí, i proto, že jsou jim zabaveny mobilní telefony. Má jít o muže se zkušeností s bojem v městském prostředí. Tím, že pocházejí z jiného kulturního prostředí než Ukrajinci, má být vyloučeno, že by mohli odmítnout proti nim bojovat.

S příchodem Dvornikova byl raketový útok na nádraží v Kramatorsku s desítkami obětí jen začátkem

”

vyvést z města civilní obyvatelstvo. Útok na Mariupol řídí další generál se zkušenostmi ze Sýrie Michail Mizincov.

Napravit pověst ruské armády

Podle analýzy amerického institutu pro válečné studie se sídlem ve Washingtonu už Dvornikov na Ukrajině působil před oficiálním jmenováním.

Kromě dobytí co největší části ukrajinského území má jeho hlavní úkol spočívat i v nápravě špatného obrazu ruské armády. Její původní snaha obsadit Kyjev jen několik dní po začátku invaze a dosadit tam promoskevskou vládu totiž ztroskotala na odhodlání ukrajinských obránců.

Uzávěra v Šanghaji nepomohla. Za den se nakazilo 26 tisíc

ŠANGHAJ Denní přírůstky nálezů koronavirem v čínské finanční metropoli Šanghaji navzdory více než dvouměsíční uzavěře stále neklesají. Za posledních 24 hodin přibýlo ve městě s 26 miliony obyvatel 26 330 případů infekce. Ačkoli naprostá většina nakažených nemá příznaky nemoci covid-19, čínské úřady trvají na pokračování přísného lockdownu, který znemožňuje lidem opouštění domovy.

Vedení Šanghaje včera zdůraznilo, že kdokoli z občanů poruší koronavirová omezení, bude přísně potrestán. Policie varovala obyvatele města, kteří si v posledních dnech stěžují na nedostatek potravin a dalšího základního zboží, aby nešířili falešné zprávy.

Finsko a Švédsko stále zvažují přihlášku do NATO

STOCKHOLM Finsko a Švédsko se ještě nerozhodly, zda podají žádost o členství v Severoatlantické

alianci, s ohledem na ruskou invazi na Ukrajinu ale chtějí bezpečnostní situaci přehodnotit co nejrychleji. Uvedly to premiérky obou zemí Sanna Marinová a Magdalena Andersonová po včerejším jednání ve Stockholmu. Finsko se ohledně případného vstupu do NATO rozhodne během příštích týdnů, prohlásila Marinová.

Moskva bude brát transporty zbraní jako legitimní cíle

MOSKVA Rusko včera varovalo, že západní transporty zbraní na

ukrajinském území pokládá za legitimní vojenské cíle. Vojenská pomoc Západu, do níž se zapojily také Česko i Slovensko, pomáhá Ukrajině od konce února čelit ruské invazi. Boje si podle odhadů již vyžádaly desetitisíce životů.

„Varujeme, že americké a alianční transporty se zbraněmi, pohybující se po ukrajinském území, pokládáme za legitimní vojenské cíle,“ řekl náměstek ruského ministra zahraničí Sergej Rjabkov agentuře TASS. Rusko podle diplomata také dává Západu na srozuměnou, že prý „tvrdě zatočí“ s pokusy zpomalit ruskou operaci.

Charkov hlásí sedm mrtvých při ostřelování

KYJEV Nejméně sedm lidí přišlo o život a dalších 22 osob, včetně tří dětí, utrpělo zranění během uplynulých 24 hodin při ruském ostřelování východoukrajinského Charkova a okolí, uvedl včera guvernátor Oleh Syněhubov.

Ruská vojska pokračují v ostřelování Charkova a bombardování Mariupolu, ničí raketami a bombami civilní infrastrukturu v Charkovské a Zápороžské oblasti i Donbasu.

Policie v New Yorku zadržela útočníka z metra

NEW YORK Newyorská policie včera po téměř 30 hodinách intenzivního pátrání zatkla 62letého muže podezřelého z úterní střelby v metru ve čtvrti Brooklyn, při níž bylo postřeleno deset lidí a další skoro dvě desítky utrpěly jiná zranění. Oznámil to starosta New Yorku Eric Adams. Motiv činu je stále nejasný, prokuratura podezřelého stíhá za útok na veřejnou dopravu, za což muži hrozí až doživotí.

NEJLEPŠÍ ČTENÍ PRO POHODOVÝ VÍKEND

VELIKONOČNÍ SVÁTKY A TRADICE

- VELIKONOČNÍ POMLÁZKA Z VRBY. KTERÁ SE HODÍ NA POMLÁZKU A JAKOU VYSADIT NA ZAHRADU?
- RECEPTY OD ŠÉFKUCHAŘE JANA PUNČOCHÁŘE A CUKRÁŘKY DOMINIKY TESAŘOVÉ

LIDOVÉ NOVINY

USA pošlou Ukrajině útočné zbraně

Washington včera oznámil další **pomoc Kyjevu v hodnotě 800 milionů dolarů**. Její součástí nově budou též obrněnce v plné výbavě, spekuluje se i o dronech Gray Eagle. To by Ukrajině umožnilo podnikat protiútoky proti ruským invazním silám.

ŠTĚPÁN HOBZA

KYJEV/PRAHA Podle západních zpravodajců je velká ruská ofenziva na východě Ukrajiny na spadnutí. Pomocí postavit hráz ruskému postupu by Ukrajině mohly i nové dodávky zbraní ze Spojených států.

Prezident USA Joe Biden včera oznámil „zbrojní balík“ v hodnotě 800 milionů dolarů, tedy asi 18 miliard korun. Od začátku ruské invaze již Washington do Kyjeva poslal vojenský materiál ve zhruba dvojnásobné hodnotě. Dotsud se jednalo zejména o protitankové systémy Javelin, protiletadlové střely Stinger či „sebevražedné“ drony Switchblade.

Obrněnce tentokrát i s kulometem

Nyní však Washington evidentně přezazuje na vyšší rychlost – mění charakter dodávaných zbraní tak, aby neumožňovaly pouze obranu, ale aby mohly Ukrajině sloužit též k protiútokům proti postupujícím Rusům. Součástí nových zbraňových dodávek totiž budou mj. dělostřelecké systémy s municí či helikoptéry. Vel-

Brzy na Ukrajině? Americký obrněnec Humvee během cvičení Rapid Trident v roce 2019.

FOTO PROFIMEDIA

kou roli by mohly sehrát zejména obrněné vozy Humvee, jež USA už na Ukrajinu kdysi posílaly v úpravě bez těžkého kulometu. To bylo za vlády Baracka Obamy, kdy Washington stále odmítal Ukrajině poskytnout tzv. smrtící zbraně.

Humvee je jedním ze symbolických strojů americké armády, dobře známých z hollywoodských filmů. V USA již slouží čtyřicet let a za tu dobu se objevil v nesčetných bojových úpravách. Čtyřtunové vozidlo vyzbrojené zpravidla otočnou věží s těžkým

kulometem bylo úspěšně nasazeno ve válkách v Iráku a v Afghánistánu.

Ukrajinské síly jich dosud vlastní jen několik kusů. Jakkoliv mají pouze „mírovou“ úpravu bez otočné věže, prokazatelně jim již několikrát od začátku invaze poslou-

žily. Například v polovině března se na ukrajinském webu Militar-nij objevilo video, na němž ukrajinskí vojáci s uznáním komentují neprůstřelné pláty Humvee. Podle všeho totiž vozidlo nepropustilo jedinou střelu z ruské kulometné salvy.

Kyjev již několik týdnů signalizuje, že aby mohl efektivně odvrátit ruskou ofenzivu, potřebuje jiný typ zbraní než ty, které v současnosti vlastní. Obrněné vozy by mohly umožnit lokální protiútoky a časem snad též celkovou protiofenzivu. Ukrajině se již podařilo zajistit si dvacet australských obrněnců Bushmaster a snad až několik desítek britských vozů Mastiff.

„Součástí nového balíku pomoci budou také nová zařízení šitá na míru širšímu útoku, který podle našich očekávání Rusko podnikne na východě Ukrajiny,“ řekl včera Biden.

Smrtící drony s dostřelem jedenáct kilometrů

Američané by měli na Ukrajinu poslat i supermoderní drony Gray Eagle, byl ty ve včerejším Bidenově prohlášení explicitně zmíněné nejsou. Tyto drony disponují čtyřmi naváděnými raketami Hellfire, jež jsou schopny efektivně ničt nepřátelské cíle na vzdálenost až 11 kilometrů. Spojené státy ještě tento typ dronu nedodaly žádné zahraniční armádě na světě.

Ukrajinská velvyslankyně v USA Oksana Markarovová se v minulých dnech setkala se zástupci firmy General Atomics, jež Gray Eagle vyrábí.

„Společně s naším týmem jsme s General Atomics diskutovali o perspektivách zvýšení kapacit ukrajinských ozbrojených sil a o současné situaci na Ukrajině,“ uvedla Markarovová v úterý.

Na otázku, o jakou techniku společnost požádala, odmítla mluvit Markarovová odpovědět, protože by prý „Rusko raději překvapila na bojišti“.

Švýcarský „bankéř roku“ míří do vězení

Pierin Vincenz, dlouholetý finanční ředitel švýcarské odnože skupiny Raiffeisen, odešel včera od soudu v Curychu s nepravomocným trestem tři a tři čtvrtě roku za mřížemi. Muž mj. **hradil z firemní platební karty útratu ve striptýzových klubech**.

VÍT ŠTĚPÁNEK

CURYCH/PRAHA Mohl se zapsat přinejmenším do historie švýcarského bankovníctví zlatým pís-

mem jako jeden z elitních bankéřů, místo toho ale jeho hvězdná kariéra dost možná „vyvrcholí“ pobytem za mřížemi. Tak vypadá profesní dráha **Pierina Vincenze**, někdejšího držitele prestižního švýcarského ocenění „bankéř roku“.

Curyšský soud se během procesu, který prozatím kulminoval včerejším Vincenzovým odsouzením na 47 měsíců za mříže, soustředil především na případy zpronevěry a nezákonných obchodů. Kromě trestu odnětí svobody bankéř také dostal vysokou pokutu 840 000 švýcarských franků (v přepočtu přes 20 milionů korun).

Veřejnost však nejvíce zaujaly Vincenzovy „nestandardní útra-

ty“ z firemní platební karty, které soud rovněž sledoval.

Z nich mj. vyplývá, že muž zaplatil úhrnem téměř 200 000 švýcarských franků (asi 4,8 milionu korun) za útratu ve striptýzových klubech. Mezi další pikantní výdaje patří večeře v hodnotě 700 franků (téměř 17 000 korun) za večeři se ženou, s níž se naktaktoval na seznamce Tinder.

V posledně jmenovaném případě se Vincenz hájil tím, že šlo o služební záležitost, neboť dotyčnou prý chtěl v bance zaměstnat, a podobně argumentoval i ve věci návštěv vykřičených podniků. Této obhajobě ovšem soud nevěřil a podle listu Neue Zürcher Zei-

tung (NZZ) konstatoval, že „přetování vztahů v kabaretech či nočních klubech nemohlo být v zájmu Raiffeisenbank“.

V hlavní linii kauzy si obžalovaní podle soudu museli být vědomi, že svými stínovými podíly jsou ve střetu zájmů, a porušili tak své povinnosti vůči společnostem Raiffeisen a Aduno. Soud konkrétně zmínil „značné zavinění s vysokou mírou kriminální energie“.

Spolu s Vincenzem bylo odsouzeno ještě několik dalších lidí, vesměs k peněžitým trestům.

Lorenz Erni, Vincenzův právník, po skončení procesu podle NZZ prohlásil, že „rozsudek je špatný... s jistotou bude podáno

odvolání“. Naproti tomu státní zástupce vyjádřil spokojenost a hovořil o „diferencovaném rozsudku“.

Proces byl ve Švýcarsku velmi sledovaný a zajímavá je role médií, která se podle všeho odrazila i ve výši rozsudku. U soudu totiž zaznělo, že délka (zatím nepravomocného) nepodmíněného trestu pro Vincenze je nakonec o devět měsíců kratší „kvůli tomu, že tlak některých médií jej prakticky odsoudil již předem“.

Velký zájem veřejnosti se odrazil i na místě konání procesu. Ten trval osm dní a nakonec se musel přesunout ze soudní budovy do curyšského divadla Volkshaus.

inzerce

PASIVNÍ DOMY S MINIMÁLNÍ SPOTŘEBOU ENERGIE

KATALOG DOMŮ ZDARMA
377 825 782

18 602 Kč

Lukáš 15B 4+kk

měsíčně v programu Nulová hotovost

www.ekonomicke-stavby.cz

Nesvatá trojice

Putinův pohled na Ukrajinu poškozují i Rusko

Události na Ukrajině, rozuměj válka, jsou tragédií, ale byly nevyhnutelné, prohlásil tento týden ruský prezident Vladimir Putin. Dodal navíc, že ruský, běloruský a ukrajinský národ jsou trojjediným národem. Co tím Putin myslel a co to znamená pro budoucnost?

Není to poprvé, co Vladimir Putin mluvil o trojjediném národě složeném z Rusů, Bělorusů a Ukrajinců. Navazuje tak na představy o jednotném národě složeném z Velkorusů, Malorusů a Bílých Rusů, které vznikly na přelomu 17. a 18. století a měly posílit postavení ruského impéria. Tento podle Putina nerozdělitelný národ patří do „ruského světa“, který navíc obsahuje i Rusy za hranicemi Ruska. Zatímco ony tři národy mají být uvnitř jednoho státního útvaru, ostatní mohou být i vně, ale musí mít speciální práva a duchovně patřit k Rusku.

Pokud jde o stát Ukrajinu, ten vznikl podle Putina omylem a působením nepřátel Ruska. Podobně je na tom v jeho představách asi i Bělorusko. Vztahuje se to i na ukrajinský a běloruský národ. Což je extrémní pohled, který byl i v carském Rusku potlačujícím tvrdě ukrajinský jazyk dost neobvyklý. Z toho ovšem plyne, že nelze nedobýt Ukrajinu či její východní část. Západ Ukrajiny lze ponechat jeho osudu nebo s ním věčně válčit. Odraz takových úvah byl vidět v některých Putinových projevech od roku 2014 a možná i dříve. Nedávno se tyto cíle objevily jasně artikulované v komentářích v ruských médiích.

Putinovi jde přitom o obnovu impéria, ať již se jmenovalo Rusko, nebo SSSR. Z historie ale víme, že pokusy o takovou obnovu či násilné udržení koloniální říše (i dnešní Rusko je takovou říší) mají katastrofální dopad na společnost v mateřské zemi. V ruském případě to kdysi popsal známý politolog Zbigniew Brzezinski: „Bez Ukrajiny Rusko přestane být impériem, ale s Ukrajinou se... automaticky stane impériem... může ale být buď impériem, nebo demokracií, ale ne obojím.“ A Rusko nebude demokracií dokonce ani v případě dlouhé války s Ukrajinou.

Marek Hudema

Špičkoví kádrováci

TOP 09 si vybrala Jana Pirka, ale není jí dost dobrý

Otevřel si hospodu u silnice na Písek, ale chodili mu tam lidi. Tento cimrmanovský paradox nyní řeší TOP 09, vybrala si totiž jako senátního kandidáta kardiologa Jana Pirka. Sázka byla jasná, muž s důstojnou a nezpochybnitelnou minulostí kardiologa a s přítomností mediálního baviče má slušnou šanci. Lékaři v Česku přitahují hlasy na jakoukoli kandidátku.

Jenže pan Pirk rozzlobil pravověrné topáky, kteří se čertí, že nezapadá do stranické linie. Pirkovy výroky o Rusku z roku 2014, případně o covidu leckoho velmi zlobí. Ano, pan profesor čas od času plácá nesmysly, covidem počínaje až po doporučení sedmičky vína denně pro každý pár. Ale diskvalifikuje jej tahle skutečnost politicky? Vždyť nebyl doposud politikem, a proto je těžké jeho výroky zpětně soudit, jako by jím byl. Asi by bylo správné počkat, jak rozhodnou voliči. I samotní představitelé nejvyššího vedení TOP 09 se v poslední době prezentují výroky neslučitelnými s jejich funkcemi, přesto se tváří, že je vše v naprostém pořádku.

Je vůbec žádoucí posuzovat několik let staré výroky současným pohledem na danou problematiku? Kdybychom byli v tomto způsobu kádrování důslední, pak budeme každého trestat za omyl či chybný úsudek a do politiky by se nejlépe hodili papoušci skvěle vycvičení k opakování schválených „názorů“. Tedy pouze do změny situace, nahradit je novou sadou mluvících ptáků by pak nikoho nemrzelo.

Aby bylo jasno, jakákoli strana může navrhnout a vzápětí i zavrhout jako kandidáta kohokoli, podobným počínáním však demonstruje svou neschopnost. Těch nabubřelých řečí, které jsme slyšeli o Senátu jako komoře osobností, a když se najde někdo, kdo vybočí z partajních pouček, tak najednou vadí. Chce-li TOP 09 osobnosti, necht se smířit s jistou mírou jejich nonkonformity. Nebo ať kandiduje své stranické kádry. Ti jsou na tom ale tak zle, že si netroufili na samostatnou kandidátku už v několikátých volbách.

Martin Zvěřina

LIDOVÉ NOVINY

Vydavatel: MAFRA, a. s., Karla Engliše 519/11, 150 00 Praha 5, IČ 45313351, evidenční číslo MK: E 5168, ISSN 0862-5921

REDAKCE:

ŠÉFREDAKTOR Petr Bušta ŘEDITEL Veselín Vačkov

VEDOUcí VYDÁNÍ Lukáš Novotný, Vít Štěpánek

HLAVNÍ EDITOŘI Petr Závozda, Martin Hampejs, Tomáš Tománek

ŠÉFKOMENTÁTOR Petr Kamberský VEDOUcí LIDOVKY.CZ Petr Vnouček

VEDOUcí REDAKTOŘI RUBRIK Martin Zvěřina (národy),

Michal Pavec (domov a ekonomika), Robert Schuster (svět), Jana Machalická (kultura),

Antonín Vavřda (sport), Michal Růžička (foto), Petra Smítalová (Akademie),

Roman Šitner (Nemovitosti), Radek John (Medicína a věda), Martin Egved (seriály LN),

Petr Kamberský (Orientace), Kateřina Svobodová (Relax),

Marie Bordier (Pátek LN), Eva Hlínovská (Esprit)

VEDOUcí GRAFICKÉHO STUDIA Štěpán Korčíš FOTOEDITOŘI Jan Bezucha, Petr Homolka

JAZYKOVÁ REDAKTORKA Iva Pospíšilová

Adresa redakce: Lidové noviny, Anděl Media Centrum, Karla Engliše 519/11, 150 00 Praha 5 – Smíchov
Tel. ústředna 225 067 111, dopisy@lidovky.cz, www.lidovky.cz

Inzerce: Mafra, a. s., Anděl Media Centrum, Karla Engliše 519/11, 150 00 Praha 5 – Smíchov,
Key Account Manager: Ivana Weissová, ivana.weissova@mafra.cz,

konference: Jan Kreidl, jan.kreidl@mafra.cz, https://events.mafra.cz

Inzerce v regionech: Severní Čechy tel. 478 636 311, Liberecký kraj tel. 488 123 311, Hradecký kraj

tel. 498 515 311, Pardubický kraj tel. 467 303 311, Jižní Čechy tel. 388 909 313, Plzeňský kraj tel. 374 333 311,

Karlovarský kraj tel. 359 404 311, Moravskoslezský kraj tel. 558 959 311, Střední Morava tel. 583 808 311,

Východní Morava tel. 576 202 311, Jižní Morava tel. 516 202 315, Vysočina tel. 564 606 311

Předplatné: Informace, objednávky pro tuzemské doručování, změny a přerušení na tel. 225 555 533,
e-mail: predplatne@lidovky.cz, www.lidovenoviny.cz a na adrese Lidových novin,

oddělení předplatného. Reklamace na bezplatné lince 800 912 912

Digitální vydání: www.lidovenoviny.cz

Tisk: TISKÁRNÍ MAFRAPRINT Praha a Olomouc. Rozšiřuje PNS, a. s.

Prodáván nákladově ABC CR. Četnost: vychází denně kromě neděle, místo vydání: Praha

© MAFRA, a. s., 2022 nebo uvedení dodavatele obsahu. Jakékoli užití a šíření části nebo celku obsahu

Lidových novin (včetně jejich překladu) bez písemného svolení vydavatele je zakázáno.

Vydavatelství MAFRA, a. s., je součástí koncernu AGROFERT.

Krásná bublina

Fintech dotváří současný svět financí a zaplňuje skulinky. Nenahrazuje ho

Šéf jedné z největších finančních institucí na světě vydal svou každoroční zprávu. V ní se Jamie Dimon z JPMorgan Chase oproti jiným šéfům podobných kolosů přiznal k něčemu, co ostatní nikdy neudělali. Fintech dle něj šlápe bankám na paty. Ale zároveň říká, že se banky nemají čeho bát. Fintech je hrozba, ale zároveň jen nafouknutá bublina. Je v tom rozpor? Ani trochu.

Jamie Dimon dobře ví, že fintech, tedy malé firmy kombinující finanční sektor s novými technologiemi, mají co nabídnout. Zatímco ještě nedávno ve Spojených státech začaly hypoteční úvěry z 91 procent na bankovních pobočkách, dnes je to jenom 32 procent. Banky neumí sjednávat půjčky a musí si tuto schopnost pronajmávat někde jinde. Budou úspěšnější malé progresivní banky, nebo fintechy? To je velká otázka. Ale něco se děje. Jenže kdekoli se něco děje, tam je velká šance, že je to jenom obyčejná bublina. A bohužel tady to na jednu vypadá.

Menší, ale velice přizpůsobivý svět

Když se podíváme na fintechový svět, najdeme na jeho vrcholu pár úspěšných firem, všechny jsou ale závislé na současném bankovníctví. Nejsou to náhražky starého světa, ale jeho chytré doplňky. Nesnaží se banky zničit, ale doplňují je tam, kde pro to existuje prostor. Typickým představitelem mezi těmito giganty je Paypal, který stále z drtivé většiny stojí a padá na karetních transakcích a bankovních převodech. Jeho byznysmodel je přesně tam, nikoliv v nějaké anarchistické představě toho, jak soukromá firma zbourá celý současný bankovní svět a nahradí ho.

Ono to ani nejde. Banky mají zákonné privilegium vytvářet peníze z ničeho, což je moc, kterou nikdo jiný nemá. Fintechy nemůžou vytvářet peníze ze vzduchu a nemají přístup k levným penězům od centrální banky. Jejich pozice bude vždycky horší, než je postavení bank. V čem jsou fintechy skvělé, je jejich obratnost a přizpůsobivost. Jinými slovy, zatímco bankovní kolosy tráví dlouhé roky debatami nad

DOMINIK STROUKAL
ekonom společnosti Roger

Fintech přišel s přehnanými očekáváními, ale to se stává všemu novému. Je to evoluce, nikoliv revoluce.

”

tím, co nového přinést zákazníkům, fintechy s tím už dávno vyjdou na světlo, často aniž by to měly dobře otestované. Je to menší, ale velice přizpůsobivý svět.

Paypal, Square, Stripe, Klarna, Checkout i Revolut jsou na konci dne karetní či bankovní aplikace. Možná i kvůli tomu byl a stále je obrovský šrumec kolem kryptoměny, protože jsou alternativou, i když i ty se na konec pro běžného uživatele propojily s tradičním finančním systémem. Ale alternativou být můžou. Zbylý fintech je prakticky bez výjimky spojen s bankami, pojišťovnami, investičními fondy a dalšími částmi dnešního finančního světa.

Je to v přímém rozporu s tím, co se o fintechu říkalo, tedy že půjde o revoluci. Slib radikální změny finančního světa ale nenastal a místo revoluce jsme dostali evoluci. Fintechy nejenže s bankami a dalšími tradičními institucemi spolupracují, často se dokonce spojují do jedné. Když si ale čtenář na toto téma najde články z roku 2014 či 2015, příslibem bylo něco úplně odlišného. Fintech začal v roce

2014 globálně nabírat ohromné množství lidí a kapitálu a vykreslovat báječnou budoucnost, navíc tak blízkou, že se jí všichni nejspíš dožijeme. A to je lákavá představa.

V top 10 největších finančních institucí je i téměř dekádu poté tradiční svět v převaze. Vedle prvního a druhého místa v podobě dvou karetních institucí jsou v žebříčku čtyři čínské banky, dvě americké banky, Paypal a čínská Ant Group provozující obří Alipay. Přes karty a banky, samozřejmě.

Pokud se banky nebudou snažit

Fintechy to dělají skvěle, o tom není pochyb, ale doručily skutečně to, co se očekávalo? Rostou rychleji než tradiční instituce, alespoň to se jim musí nechat. Z velké části ale i ti největší hráči na fintechovém poli nemají vymyšlenou monetizaci, tedy jak přetavit zákazníky v zisk. Rostou, nabírají nové a nové uživatele a pevně věří, že zpeněžit celý projekt se jim podaří někdy v budoucnosti, kdy už nebude úniku. Co nejrýchleji vyrůst a nechat se koupit.

To už zní jako bublina, ať fintechu fandíme, či nikoliv. Pokud se projekt udržuje naživu, jen aby nabíral zákazníky, aniž by cokoli vydělal, je to pochopitelně velký vztyčený prst, že může jít o bublinu.

Jenže v které oblasti to tak dnes není? Nejsou snad bubliny v IT, ve školství či kdekoli jinde? Nepochybně jsou, žijeme ve výjimečné době extrémně nízkých sazeb a výnosů. Najít oblast, která by nebyla uměle nafouknutá, téměř není možné. Můžeme snad jen srovnávat, co je víc a co méně.

Ano, fintech je bublina, ale nemělo by nás to děsit. Přišel s přehnanými očekáváními, ale to se stává všemu novému. Je to evoluce, nikoliv revoluce. Fintech dotváří současný svět financí a zaplňuje skulinky, nenahrazuje ho. To ale neznamená, že v něm nejsou zajímavé firmy, spíš naopak. I šéf takového tradičního obra, jako je JPMorgan Chase, si toho dobře všimá. Fintech banky nenahradí, ale pokud se nebudou snažit, pak by mohly zůstat jen kostrou v pozadí krásných nových služeb.

OSTBLOG

Nevítaný prezident

ROBERT SCHUSTER
redaktor LN

V Kyjevě se v posledních dnech dveře netrhnou. Poté, co se ruská okupační vojska stáhla a přesunula jinam a život v ukrajinské metropoli se začíná vracet trochu do normálu, tam přijíždí jeden zahraniční státník za druhým, aby vyjádřili Ukrajině podporu.

Jako by to trochu patřilo k bontonu a zároveň platilo, že kdo nebyl v Kyjevě u prezidenta Volodymyra Zelenského a nenavštívil některé z míst, kde se odehrály masakry civilistů, jako by nebyl. Už se tak zapomíná, že první, kdo se do Kyjeva odvážili za úplně jiné situace, byli premiéři Česka, Polska a Slovinska.

Včera tam zavítala čtveřice evropských prezidentů, kromě Andrzeje Dudy z Polska i prezident Litvy, Lotyšska a Estonska, Gitanas Nausėda, Egils Levits a Alar Karis. Původně měl s nimi přijet i německý spolkový prezident Frank-Walter Steinmeier. Ale nedorazil, ukrajinská strana prý dala najevo, že německá hlava státu není na Ukrajině vítána. Důvodem je, že současný prezident je vnímán jako někdo, kdo svými rozhodnutími nahrával Rusku, a tím pádem podceňoval nebezpečí pramenící z neoimperálních postojů šéfa Kremlu Vladimira Putina.

Pro německého politika, který v polovině února zahájil druhé prezidentské obdo-

Není ale ani vyloučeno, že to Steinmeier „schytal“ za někoho jiného, třeba bývalého kancléře Gerharda Schrödera, jehož byl pravou rukou. Schröder vytvořil předpoklady, aby se Německo a s ním i celá Evropa staly výrazně závislejší na ruském plynu.

”

bí, muselo být kyjevské ne k jeho návštěvě šokem. Možná bude na danou událost jednou nahlížet jako na největší krizi své dlouhé politické kariéry.

Není ale ani vyloučeno, že to Steinmeier „schytal“ za někoho jiného, třeba bývalého kancléře Gerharda Schrödera, jehož byl pravou rukou. Schröder, který je Putinovým osobním přítelem a stále sedí ve vedení několika ruských státních energetických koncernů, vytvořil předpoklady, aby se Německo a s ním i celá Evropa staly výrazně závislejší na ruském plynu.

Se Steinmeierovým jménem jsou spojeny i Minské dohody z roku 2015, které byly pokusem přinést pokud ne mír, tak aspoň klid zbraní na východ Ukrajiny. Paříž a Berlín, respektive tehdejší šéfové diplomacie, Laurent Fabius a Steinmeier, byli jejími kmotry. Dohoda nikdy pořádně nefungovala. Pomineme-li několik příměrů a výměn zajatců, udržovala konflikt okolo samozvaných separatistických republik na Donbase jen pod pokličkou. V únoru se pak stala zámkou pro vpád ruské armády na Ukrajinu.

Na prezidentovu obranu je třeba uvést, že v minulých týdnech aspoň veřejně přiznal, že se v pohledu na Rusko a Putina mýlil. Nebyl ale zdaleka jediný. Třeba se brzy přidají i další politici a začnou si sypat popel na hlavu. Od exkancléře Schrödera to asi čekat nelze, na to mu jsou miliony inkasované z ruských státních firem příliš drahé. Ale podobné reflexe od jeho nástupců Angely Merkelové a Olafa Scholze by z důvodů politické hygieny neškodily.

Pondělí **RENTGEN**
Josefa Veselky

Úterý **VYROZUMĚNÍ**
Jany Machalické

Středa **TELESKOP**
Radka Johna

Čtvrtek **OSTBLOG**
Roberta Schustera

Pátek **LÉKÁRNA**
Istvána Léka

Sobota **CHLÍVEK**
Petra Kamberského

ÚHEL POHLEDU

Malý Putin sám proti velkému světu

Ruský prezident není v pozici, kdy by mohl komukoliv cokoliv diktovat. A je nepřipustné, aby jemu a jeho lidem nakonec všechno prošlo

PETR PAVLÍK
ekonom

Lze si představit celou řadu scénářů, jak se bude rusko-ukrajinská válka dále vyvíjet, avšak spíše než odhadům pravděpodobnosti různých scénářů by se mělo mezinárodní společenství a zejména Západ snažit ze všech sil, aby se uskutečnil ten nejvíce žádoucí scénář. Tím je přispět k co nejrychlejšímu pádu putinovského režimu a současně války na Ukrajině, ať už dojde dříve k tomu prvnímu, či k tomu druhému. K tomu může vést jen kombinace těch nejtvrdších ekonomických sankcí a dodávek nejmodernějších zbraní včetně stíhaček Ukrajině, aby se mohla co nejučinněji bránit. Lze pochopit, že NATO váhá se zřízením bezletové zóny nad Ukrajinou, protože nechce riskovat přímý střet s ruskou armádou a třetí světovou válku, ale je těžké mít pochopení pro odmítání dodávek určitých zbraní Ukrajině s odůvodněním, aby to nedráždilo Rusko.

Putinovi se postupně podařilo koncentrovat ve svých rukou obrovskou moc, vytvořit kult osobnosti srovnatelný se Stalinem a zároveň si ve své hlavě vytvořit fantasmagorické představy o plném znovuvládnutí postsovětského prostoru a znovuvytvoření ruské sféry vlivu nejen ve východní Evropě, ale i v jiných oblastech světa. Svůj plán podle všeho připravoval dlouhou řadu let a budoucí úspěch se snažil předem postupně pojiřit všemi možnými způsoby.

Zničit pracně vytvořenou image

Chtěl se stát novým Petrem Velikým, ale místo toho se v důsledku chybné kalkulace stal ruským Hitlerem a válečným zločincem. Stačil mu k tomu pouze jeden den a jedno špatně promyšlené rozhodnutí. Přecenil neuvěřitelným způsobem své schopnosti a hrubě podcenil všechny své protivníky, zejména pak prezidenta Zelenského. Podařilo se mu během několika týdnů dosáhnout téměř ve všech bodech pravého opaku toho, co původně zamýšlel, a v rekordně krátkém čase dotlačit do té doby poměrně prosperující ruskou ekonomiku až na pokraj bankrotu s výhledem postupného celkového hospodářského zhroucení. Především se mu však podařilo během několika dní zcela zničit pracně a nákladně budovanou image Ruska ve světě na dlouhá léta dopředu.

Exhumace obětí v Buči. Pokud Putinův režim padne, přijde podle autora na řadu otázka vydání ruských válečných zločinců do Haagu. FOTO ČTK/AP

Vzhledem k tomu, že Rusko disponuje mohutným jaderným arsenálem a dalšími zbraněmi hromadného ničení, je nutné s Putinem vyjednávat a pokračovat v mírových rozhovorech. Jednání by však měla probíhat nejen mezi Ruskem a Ukrajinou, ale také mezi Ruskem a Západem jako celkem. Mělo by se ale tak dít jen z pozice síly, protože to je jediné, čemu Putin rozumí a co by mohl z donucení respektovat. Pokud bude Rusko znovu vyhrožovat, ať už přímo, či nepřímo, možným použitím zbraní hromadného ničení, je třeba mu důrazně připomenout, že i NATO disponuje srovnatelně ničivými zbraněmi a je připraveno je v případě nutnosti použít. Také by se mu mělo zřetelně naznačit, že Západ jako celek je politicky, ekonomicky i vojensky mnohem silnější než Rusko. V žádném případě by se nemělo ustupovat jakémukoliv ruskému vyhrožování a vydíraní a přistupovat na kompromisy, které nejsou nezbytně nutné.

Především není Putin v pozici, kdy by mohl komukoliv cokoliv diktovat. Válku s Ukrajinou rozhodně nevyhrává a ruská armáda se ukazuje být v mnoha ohledech slabší, než všichni očekávali, Ukrajinci se statečně a účinně brání

Pokud Ukrajina nezíská dostatečné bezpečnostní záruky v případě ukrajinské neutrality, ve hře by měla zůstat eventualita členství Ukrajiny v NATO

”

a Rusko je stále nuceno přehodnocovat cíle své „speciální vojenské operace“, protože situace na bojišti má daleko do původních Putinových představ. Zvěrstva, kterých se dopouštějí ruští vojáci, mají nesporně znaky genocidy a válečných zločinů. Proto by mělo mezinárodní společenství nahlížet na Putina, Šojgu, Gerasimova, Peskova, Medveděva a Lavrova podobně, jako bylo po druhé světové válce nahlíženo na Hitlera,

Goebbelse, Himmlera, Heydricha, Göringa a von Ribbentropa. Bohužel v této fázi rusko-ukrajinské války nejde o žádnou nadsázku. Rozhodně je absolutně nepřipustné, aby Putinovi a jeho komplicům nakonec všechno prošlo, sankce byly rychle zrušeny a s Ruskem se začalo předčasně jednat ve stylu „business as usual“. Bohužel k tomu někteří západní politici navzdory všemu inklinují.

Nelze samozřejmě očekávat, že ruští váleční zločinci budou vydáni Ruskem, aby mohli být souzeni Mezinárodním trestním soudem v Haagu, dokud bude Putin u moci. Pokud však Putinův režim padne, ocitne se to na pořadu dne. Jistě nelze v penězích vyčíslit ztráty lidských životů a psychické újmy ukrajinského obyvatelstva ani nelze předpokládat, že Rusko dobrovolně uhradí Ukrajině materiální škody, které jí dosud způsobilo a mnohé další ještě způsobí. Měly by však být zaplacené ze zmrazené části ruských devizových rezerv v západních bankách. Každopádně na ruských reparacích musí trvat jak Ukrajina, tak Západ.

Zcela nehorázný je požadavek Ruska na demilitarizaci Ukrajiny v situaci,

kdy jsou civilní objekty a obytné čtvrti ukrajinských měst bombardovány a ostřelovány ruským vojskem. Napak existují vážné důvody pro výrazné posílení ukrajinské armády, aby bylo Rusko odstrašeno od další podobné invaze v budoucnosti. Jestliže se Ukrajině nepodaří vyjednat s Ruskem a západními státy dostatečné bezpečnostní záruky v případě ukrajinské neutrality, stále by měla zůstat ve hře eventualita členství Ukrajiny v NATO. Je nesporné, že by to Severoatlantickou alianci nesporně posílilo a zároveň významně zvýšilo bezpečnost celé oblasti střední a východní Evropy.

Nesmyslnost ruských snah

Naprostě absurdní je požadavek Ruska na denacifikaci Ukrajiny. I na Ukrajině samozřejmě existují extremistická nacionalistická uskupení a krajně pravicové strany s prvky, které by mohly být charakterem totalitním fašistickým či neofašistickým. To však lze říci o téměř všech západních a ostatních evropských zemích včetně Ruska. Je známo, že Putinovy názory jsou velmi ovlivněny myšlenkami ruského filozofa Ivana Iljina, který se otevřeně hlásil k italskému fašismu a německému nacismu. Nesmyslnost ruských snah o denacifikaci Ukrajiny obzvláště vynikne, vezmeme-li v úvahu, že jak nynější prezident Zelenskij, tak i jeho předchůdce Porošenko jsou oba židovského původu. Je to o to absurdnější, že Rusko se nejen stalo svým charakterem totalitním fašistickým státem, ale podle toho se i chová během své vojenské agrese vůči sousednímu státu.

Pokud jde o ruskou anexi Krymu a vyhlášení nezávislosti samozvaných separatistických republik v Donbasu, Doněcké a Luhanské, není důvod to akceptovat jako „fait accompli“, nýbrž by o statusu těchto území mohlo rozhodnout referendum místního obyvatelstva pod přísným dohledem pozorovatelů OSN, OBSE a Rady Evropy, protože jakékoliv referendum pouze pod dohledem Ruské federace, ať již v minulosti uskutečněné, či budoucí, nemůže být považováno za legální ani legitimní. Ruský argument, že má nezadatelné právo na Krym, protože kdysi býval ruským územím, má zhruba stejnou logiku, jako že Kaliningrad (dříve Königsberg) by se měl vrátit Německu, protože mu v minulosti dlouho patřil.

Autor působil v Ústavu mezinárodních vztahů, nyní jako externista na Vysoké škole ekonomické

DISKUSE

Ústavní, ne rozhodčí soud

TOMÁŠ NAHODIL
advokát v Praze

Zatímco Evropský soud pro lidská práva získal loni v Kateřině Šimáčkové pro následující devět let nejlepší českou soudkyni, náš Ústavní soud v týž okamžik právě o takovou po osmi letech přišel. Odkazem, který po sobě Kateřina Šimáčková v jeho judikatuře zanechala, bude nutně přísně poměřován každý – ať už to vůči němu bude, nebo nebude spravedlivé –, kdo se ji rozhodne nahradit. Nebyl jsem proto sám, kdo byl na prezidentovu nominaci do Ústavního soudu zvědavý.

Místo po někom, kdo byl ve všech ohledech nejlepší, nezaplňte někým, kdo je dobrý. Ani ne tím, kdo je lepší. Hledáte zkrátka druhého nejlepšího. Druhého nejlepšího v přirozenoprávním pohledu na svět a právo, protože

právě takovými brýlemi se na ně Ústavní soud dívá. Druhého nejlepšího v práci s právními principy a zásadami, protože jimi, a ne doslovnou aplikací paragrafů, se právo utváří a právní vztahy ožívají i tam, kde o nich psané právo dosud mlčelo.

Nahradit Kateřinu Šimáčkovou bude velmi obtížné. Byla téměř platonskou ideou ústavního soudce. Fenoménem podobným Ivaně Janů a Elišce Wagnerové z období Havlova a Klausova Ústavního soudu. Laika pro jejího nástupce je velmi vysoká a Senát ji nejspíš nesníží. Zaprve to nikdy neudělal. A za druhé k tomu nemá důvod tím spíš, žádá-li ho prezident o souhlas jmenovat nového ústavního soudce právě namísto Kateřiny Šimáčkové.

Nástupcem Šimáčkové ten, který sešel z cesty?

Své divoké devadesátky nezažila jen naše společnost v prvních deseti letech po Listopadu. V následující dekádě jimi prošlo i české soukromé roz-

hodčí řízení. Úmyslně píšu soukromé, protože zákonem zřízené stále rozhodčí soudy, jako třeba ten při Hospodářské a Agrární komoře, měly v našem právním systému vždycky své místo.

Krátce po vzniku exekutorské profese začaly u nás po roce 2001 vznikat i soukromé rozhodčí soudy. Jako rozhodci v nich často působili advokáti. Ba co víc, dokonce je i zakládali a vlastnili. Kritizovali to už bývalý předseda České advokátní komory Karel Čermák. „Soukromé soudnictví jako podnikání, to je hodně delikátní záležitost. Být spolujednatel advokátní kanceláře a zároveň rozhodčího soudu, to je, jako když má lékař pohřební ústav,“ řekl v červnu 2011 v rozhovoru pro Lidové noviny.

Staly se obrovským generátorem nešťastných lidských osudů. Rozhodcovské doložky byly sjednané ve prospěch soukromých úvěrových společností a bank. Mnoho lidí se nezaplacením jedné splátky dostávalo do situací, kdy jejich dluh byl splatný jako celek a oni pak soukromými rozhodci

bez odvolání odsouzeni k jeho zaplacení. Následovala exekuce. Šlo o mechanismus na vytváření dluhových pastí, s jehož následky se potýkáme dodnes.

Před bezmála čtyřmi lety vynesla právě Kateřina Šimáčková spolu s ústavními soudci Šimíčkem a Davidem nález, kterým pro neplatnost rozhodčí doložky sjednané mezi spotřebitelem a nebankovní úvěrovou společností zrušili rozsudky obecných soudů (II. ÚS 996/18). Odkázali přitom na sjednocující stanovisko Nejvyššího soudu z roku 2011, podle něhož jsou rozhodčí doložky bez přímého určení rozhodce neplatné. Soukromý rozhodčí soud ale svůj nález přesto vydal na základě právě takové doložky. I když podle ústavních soudců musel už téměř rok po sjednocujícím stanovisku Nejvyššího soudu vědět, že je neplatná.

Nejlepším možným nástupcem Kateřiny Šimáčkové se proto nemůže stát ten, kdo cestou k Ústavnímu soudu sešel jako rozhodce z té, po níž se ve svých nálezech ubírala ona sama.

DOPISY REDAKCI

Ostudný vývoj

Ad LN 6. 4.: Konec českého snu o vlastním bydlení

Z Prahy se po roce 2000 téměř zcela vymístil průmysl, v Praze se nic nevyrobí, vše se dováží. Za posledních 30 let zmizelo celé ČKD, zmizel cukrovar Modřany a Čakovice, zmizela Tesla Hloubětín, zmizela Rustonka, Naftové motory na Smíchově, Motorlet v Jinonicích a tak by se dalo pokračovat. Místo továren, co vyvážely do celého světa kvalitní výrobky i tramvaje Tatra či lokomotivy ČKD, vyrostly nové obytné čtvrtě, které zcela bez skrupulí přejímají původní „skrápkové“ názvy kdysi značkových továren. Mně to nepřipadá jako šťastné, naopak je to ostudné a připomínající, kam se propadl český průmysl, který vznikl již za Rakouska-Uherska, přežil komunismus, ale globalizaci a privatizaci po Česku nepřežil. A teď v době války na Ukrajině a rozpadu globálního trhu to pocítíme, a to tvrdě.
Martin Kubík, Praha

Názory v této rubrice nemusejí vyjadřovat stanovisko redakce

**POSTAVÍTE SNADNO SAMI
BĚHEM JEDINÉHO DNE
RYCHLE A LEVNĚ!
BEZ NUTNOSTI VÝKOPOVÝCH
PRACÍ, ŽÁDNÝ BETON!**

GARANCE DUBNOVÉ CENY

OTEVŘ I NA VELKÝ A V NED

UNIKÁTNÍ KONSTRUKCE, KVALITNÍ MATERIÁLY

- Široká škála **MOŽNOSTÍ INSTALACE** na povrchu nebo s částečným či úplným zapuštěním do terénu včetně svahu
- **SILNÉ A ODOLNÉ STĚNY** ze žárově zinkované oceli s vícevrstvou antikorozií úpravou
- **KRUHOVÉ I OVÁLNÉ** provedení v řadách **AZURO VARIO** a **AZURO IBIZA** s odlišnými rozměry (průměr až 5,5 m / délka až 7,3 m) a hloubkou (1,07 až 1,50 m)
- **VZHLED VNĚJŠÍ STĚNY** si vyberete z nabídky dekorů v různých barevných provedeních, a díky tomu Váš bazén skvěle zapadne do celého konceptu zahrady. Ochranný povrch navíc dodává vnější stěně dlouhou životnost.
- **VÝBĚR DESIGNU SPECIÁLNÍ VNITŘNÍ FÓLIE** s různými vzory i tloušťkou materiálu. Změnit vzhled bazénu výměnou fólie je hračka kdykoliv.
- **ZÁRUKA 5 až 7 let** (dle zvoleného modelu)

Příklad ceny:
AZURO VARIO V1
Ø 3,6 m, objem 11 000 l

~~13 490 Kč~~
~~-6 500 Kč~~
6 990 Kč

MOŽNOSTI INSTALACE - nepotřebujete žádný beton!

JEDINEČNÉ KONSTRUKČNÍ ŘEŠENÍ
V době, kdy raketově zdražuje materiál i lidská pracovní síla, nabízí bazény AZURO geniálně jednoduché řešení. Realizaci na povrchu i s částečným nebo úplným zapuštěním zvládnete, na rozdíl od jiných bazénů na trhu, sami během jediného dne, a to bez nutnosti výkopových prací a bez betonu!
JE TO SNADNÉ A ŠETŘÍTE ČAS I PENÍZE!

UKÁZKA Z NABÍDKY 27 MODELOVÝCH VARIANT

AZURO VARIO (TĚLESO BAZÉNU, DEKOR DŘEVO)	V1	V2	V3	V4	V6	V7
	KRUH	KRUH	KRUH	KRUH	OVÁL	OVÁL
Rozměr (m)	Ø 3,6	Ø 4,6	Ø 4,6	Ø 5,5	5,5 x 3,7	7,3 x 3,7
Hloubka (m)	1,07	1,07	1,20	1,20	1,20	1,20
Objem (litry)	11 000	18 000	20 000	28 000	21 000	29 000
Prodejní cena (Kč)	13 490	17 450	22 150	35 400	42 290	69 550
Sleva (Kč)	-6 500	-7 500	-9 160	-15 150	-16 800	-28 400
Akční dubnová cena (Kč)	6 990	9 950	12 990	19 950	25 490	41 150

TEPELNÁ ČERPADLA

6 MODELŮ

Nabízíme modely pro všechny typy bazénů. Bez ohledu na počasí si díky nim budete koupání v příjemně teplé vodě užívat až 7 měsíců v roce.

Model	Prodejní cena (Kč)	Sleva (Kč)	Akční dubnová cena (Kč)
Swing 3,2 kW	27 990	-12 000	15 990
Swing 3,3 kW	29 500	-13 210	16 290
Azuro 5 kW	40 300	-15 310	24 990
Azuro 8 kW	55 800	-20 910	34 890
Azuro 10 kW	72 500	-30 600	41 900
Azuro 12 kW Invertor	93 000	-38 100	54 900

~~27 990 Kč~~
15 990 Kč

SWING 3,2 kW

- Ideální pro bazény s objemem do 11 m³
- Jednoduchá instalace
- Max. ohřev vody na 40 °C
- Digitální displej

ROTAČNÍ SEKAČKY

30 MODELŮ

(benzinové, elektrické, AKU)

**BENZINOVÉ
S POJEZDEM**

od 6 990 Kč

**Benzinová s pojezdem
MTF 4820 PDBW 4S**

46 cm | 2,6 kW | 60 l

Ukázka z nabídky 30 modelů ROTAČNÍCH SEKAČEK:

ELEKTRICKÉ	Příkon (W)	Záběr (cm)	Koš (l)	Prodejní	Sleva	Akční
				cena (Kč)	(Kč)	dubnová cena (Kč)
Levita LM 32K	1 000	32	30	3 990	-1 995	1 995
GM 38 H	1 600	38	50	7 290	-2 640	4 650
AKUMULÁTOROVÉ				Max. doba provozu (min.)		
Greenworks G40 LM35 40 V	70	35	40	8 870	-3 080	5 790
Patriot LM37 40 V	90	37	40	8 990	-3 200	5 790
Greenworks G40 LM41 40 V	80	41	50	10 990	-4 000	6 990
Greenworks GD60 LM46 SP 60 V	100	46	55	18 490	-6 800	11 690
BENZINOVÉ S POJEZDEM				Výkon (kW)		
Patriot LM 40PSP	1,6	41	50	10 690	-3 700	6 990
MTF SP 42	1,9	41	60	11 990	-3 700	8 290
MTF SP 46	2,2	46	60	14 290	-4 900	9 390
G 48 TK Comfort Plus	2,4	46	70	16 990	-5 700	11 290
MTF SP 46 H	2,75	46	60	19 990	-6 400	13 590
Patriot LM 51 SP	2,8	51	60	20 790	-7 100	13 690
MTF 4820 PDBW 4S	2,6	46	60	22 990	-9 000	13 990
G 48 TKE Comfort Plus	2,9	46	70	22 990	-8 500	14 490
S 510 PD BW 4S	2,6	51	60	22 990	-7 700	15 290
G 48 TBR AP 4	2,12	46	70	26 790	-11 300	15 490
G 53 TKE Comfort Plus	2,9	51	70	25 990	-10 000	15 990
SP 535 HW 4S	3,3	51	60	29 990	-11 000	18 990
MAX 53 VBD Allroad Aluminium	2,58	51	80	35 990	-15 300	20 690

VERTIKUTÁTO

Pigmenty a sedimenty

KRISTINA ŽANTOVSKÁ
dramaturgyně

ETCETERA

Ve výkladní skříni Špálové galerie na Národní třídě leží kusy pláten se vzorníkem barev, pečlivě a pro laika nesrozumitelně označených. Nic prefabrikovaného, tahy štětcem jsou patrné. Privátní malířova paleta. Skála jemných odstínů šedi, okru, hnědí, červeně, žádné křiklavé anilínové barvy. Nad jednou řadou okrových a měděných je nápis Austrálie. Nad jinými Hnědák Vysočina nebo malachit Rychtářova Dolina. Detektivka se rozkrývá. Autor výstavy *Obrazy země*, František Skála. Něco, co je jeho naturálnímu naturelu (jméno Skála není nadarmo) vlastní. Nikoho, kdo jeho práci sleduje déle, nepřekvapí, že se vydal v roce 2019 hledat zdroje přírodních barviv ze zemských sedimentů až do Austrálie. Aboriginové a jejich malby ho vždycky přitahovali, ale vzorky zeminy sbíral také v Čechách i na Slovensku. Jak řekl, hlínu může najít i v louži před domem.

Malovat přírodním barvivem, vodou ředitelnými pigmenty, jak to dělávali malíři kdysi, je jistě v kategorii dobrodružných objevů. Třít hlínu v misce, ředit ji vodou a spojovat třeba arabskou gumou. Alchymie i poezie. Vybavily se mi i vzorníky teplých zemských barev Jana Jedličky, malíře, grafika a fotografa, které jsem viděla vloni na jaře na jeho retrospektivní výstavě v Galerii hlavního města Prahy. Malíř soustředěně hloubil zeminu, získával sedimenty a z nich pigmenty od 70. let minulého století. Jezdil na jih Toskánska do kraje Maremma a radoval se z jeho opuštěnosti i každého staveniště. Když se do kopce prorážel tunel, byly Vánoce. Vrstvy horniny tam byly naskládané jako dort. Musel nabírat rychle, protože první déšť z nich nadělal jednolitou kaši. Vytvořil i pražský vzorník z „nalezišť“ v Prokopském údolí, na Bílé hoře, v Šarce, u Kbel. Ve skále barev většínou chybí u obou malířů modrá. Pokud prý člověk neví, kde azurity hledat, nalezne je v přírodě jen vzácně.

Možná proto, že na nebi je modré požehnané? Tak zemi patří okr, terracota a železitá červeně a hned a sametová černě... a jen malíři vědí, co ještě.

Festival VOŠH nabídne tvorbu studentů

PRAHA Po dvouleté odmlce se 22. dubna vrací do Divadla Kolowrat již tradiční festival absolventských inscenací studentů Vyšší odborné školy herecké v Praze PidiFest. Divadelní přehlídka, kterou připravili studenti druhého ročníku VOŠH, nabídne tři dny plné divadla a prezentaci další studentské tvorby. Profesionálním režisérům, dramaturgům či uměleckým šéfům tak umožní seznámit se s budoucími absolventy oboru herectví a moderování a otevře jim možnost spolupráce. Zájemci o studium se zase mohou seznámit s radostmi i úskalími školní praxe. V pátek 22. 4. je na programu autorův projekt Michala Skočovského *Tygr. Tygr? Tygr!*, v sobotu pak například Lorcova *Yerma* (režie Libor Stach) či Shakespearové *Zkrocení zlé ženy*. V neděli 24. 4. festival uzavře *Žena z dřevějška* Ronalda Schimmelpfenniga v režii Aleše Bergmana. kul

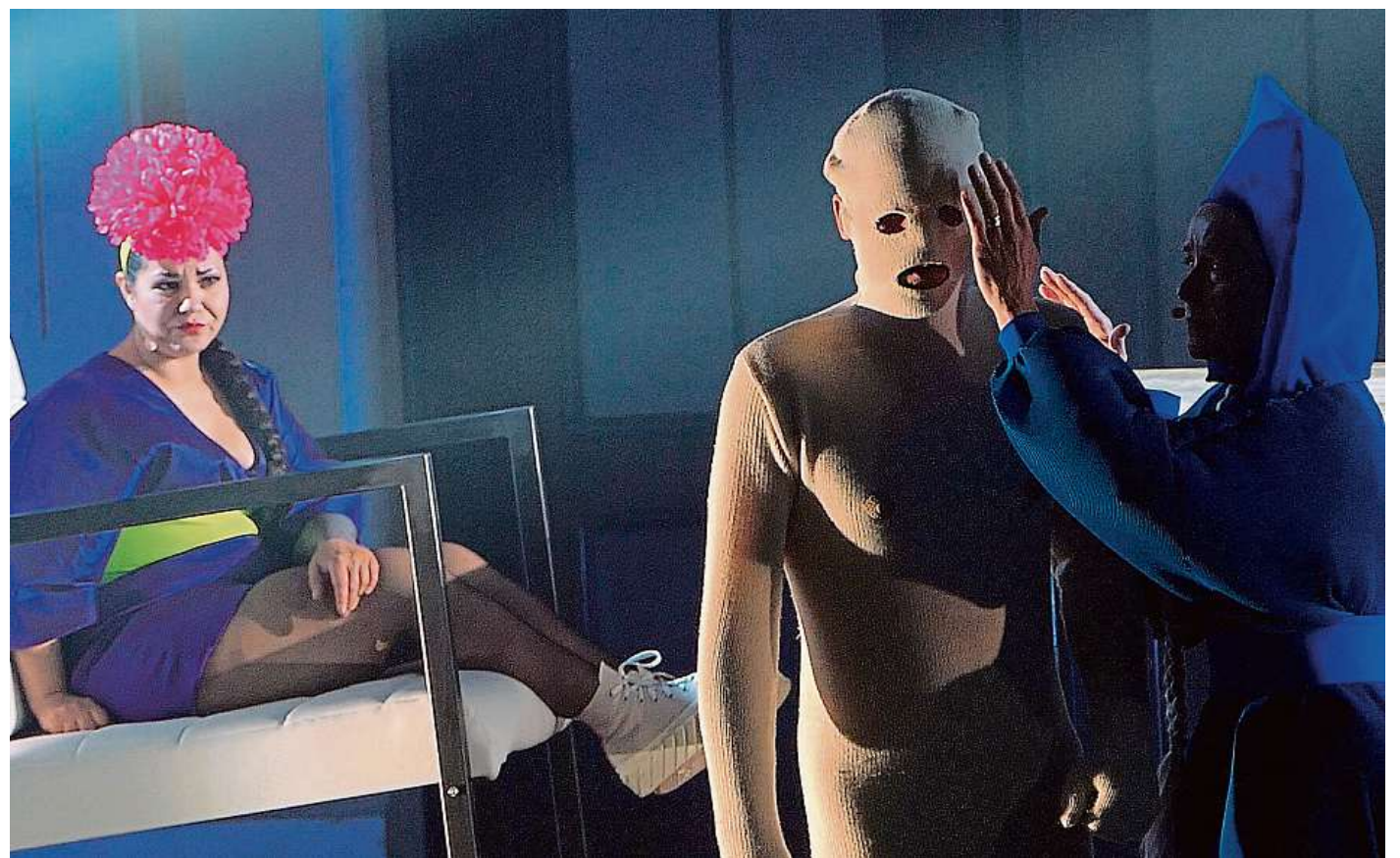
Šílený rej podle Ibsena

Jan Nebeský a Spolek Jedl uvedl **Ibsenovy Přízraky** v hudebně-dramatickém a výrazně výtvarném pojetí. Postmoderní, místy až groteskně výsměšnou variací na drásavé rodinné drama rozehrál ve velkolepém prostoru – někdejší Rajske zahradě kláštera svatého Gabriela na Smíchově, dnes nazvaného Gabriel Loci.

JANA MACHALICKÁ

Nebeský *Přízraky* nerezíruje poprvé, uvedl je v libeňském divadle a posléze je přenesl do komorního prostoru Divadla v Řeznické, byla to velmi sugestivní, temná inscenace se skvělými hereckými výkony Zdeny Hadrbolecové a Davida Pracháře. Příběh vdovy Alvingové (Lucie Trmíková), která musí čelit stínům minulosti, otevírá traumata pramenící z falešné morálky, nedůslednosti a pokrytectví. Helena Alvingová se kdysi provdala za muže, který byl opilec a děvkař, což mu také přivodilo smrtelnou chorobu. Tu nic netušící syn Oswald (Miloslav König), odeslaný již v dětství z domu, zdědil a nemoc u něj vyústí v trvalou demenci. Jeho matku tak nakonec doženo přiznání minulosti. Ibsen tu kromě falešné morálky otevírá i téma eutanazie, neboť Alvingová tváří tvář synově nevléčitelné chorobě musí řešit i jeho bezvýchodnou budoucnost.

Nové uvedení *Přízraků* je skutečně zatím největší projekt v historii Jedlu. Nese titul *Opera Ibsen Přízraky* a jeho žánrová podoba se asi nejvíce blíží melodramu. Jde o zajímavý mezitvar, který kombinuje mluvené slovo, hudbu, zpěv a recitativy. Libreto, jehož autorkou je Lucie Trmíková, také nevědně pracuje s Ibsenovými dialogy, které třeba zhuťuje do podoby několika klíčových slov. Ty charakterizují význam promluvy a takto vzniklý duet získává i zajímavou rytmickou a zvukomalebnou podobu, například když se pastor Manders Igora Chmely pře s Trmíkově Alvingovou o to, zda dětský domov, který ona hodlá otevřít a pojmenovat po svém choti,

Temnota postupuje. Regina (Magda Malá) přihlíží drásavému dialogu syna na pokraji šílenství (Miloslav König) a matky (Lucie Trmíková). FOTO BOHDAN HOLOMÍČEK

pojistit, či ne. A zároveň vynikne i únavná bezvýchodnost celé komunikace. Jindy zase důrazně vykřikované repliky představují až jakési stupňované volání o pomoc.

Temnota prolamovaná směšností

Libreto pochopitelně Ibsenův text zestručňuje, ale zachová jeho dialogický charakter, postavy samy obsahují traumata z minulosti, což umožňuje udržet dynamičnost situací. Autorka děj Ibsenova dramatu nijak neosekala a ještě otevřela prostor pro imaginaci a abstrakci. Je to známá a přece vždy jiná Nebeského uvolněná hra s významy a symboly, která je také pevně ukotvená ve výtvarném řešení.

Těžiště hry spočívá v dialogích tří postav – paní Alvingové, pastora Menderse a Oswalda, které se různě střídají. Osou, kolem níž se vše točí, je ale vztah matky se synem, kteří vedou čím dál zoufalejší a bezvýchodnější hovory, Oskar třeba monotónně opakuje – tady nikdy nevysvitne slunce. Do této stupňované bezvýchodnosti až šílenství také přesně vstupuje hudba a situace pointuje. Mezi pastore

a Helenou se zase prohlubuje hrabba odcizení, po neshodách, které skončí až fyzickým zápasem, pastor víceméně prchá ze scény.

Velký sál se sloupovím a oblokovými okny, který vznikl skleněným zastřešením někdejšího Rajskeho dvora, nabízí impozantní prostor a do něj tvůrci postavili pouze stůl a tři bíle polstrované židle s železnými opěradly, vše v nadživotní velikosti. Mobiliiř jako hlavní dějiště všech strastí Oswald omotá v závěru bílou páskou s nápisem „fragile“ a vznikne prapodivný objekt. Hraje se i za okny, tam se také odehraje stěžejní scéna hry, za ními Alvingová spatří své „přízraky“, Oswalda, jak svádí služku Reginu (Magdalena Malá).

Na obou stranách hrací plochy za sloupy jsou rozsazení hudebníci. Ve velkých židlich se postavy utápějí nebo se do nich bezradně choulí, vyběhají na stůl i na něm křepčí nebo se pod ním naopak schovávají. Oswald tu v trhavých pohybech marně hledá úkryt, mimochodem gestika a pohyb jako vyjádření duševních stavů tu také výborně fungují. Charaktery po-

stav a povaha jejich vztahů se postupně nelitostně odhalují a o mnohém také vypovídají fantaskní kostýmy Petry Vlachynské, které jsou jedním slovem úchvatné krea-ce, a režie s nimi také výborně zachází. Paní Alvingová zprvu v jasné modré bluze a bílých kalhotách a s hlavou v modrém „jeptiškovském“ čepci se po požáru domu oblékne do stejné modré kombinézy, která se v závěru nafoukne do olbrýmých rozměrů, jako by její luno znovu pojmulu Oswalda a skrylo ho.

Oswald je stále bílý, nejdřív v bílé mikině s obrázkem červeně orámovaných očí a v bílých kalhotách, pak v pleteném obvazu s otvory pro oči a ústa se směšně se bimbajícím moudím. Pastor Manders přichází vybaven proti dešti i světu v lesklém prošivaném kabátě s obřím kloboukem a služka Regina mu vylévá z holínek vodu. Ona sama je v ostře fialovém s vysokým žlutým komínem na hlavě, šortky posleze vymění za kruhovou sukni, to když se chystá, že odejde s Oswaldem do Paříže. Nepřestává ale být vyzývavá a zahleděná jen sama do sebe. Magda Malá má

ostrý soprán a projev, který působí dráždivě. Petr Jeništa jako její otec Jakub Engstrand v hnědém overalu a s hlavou skrytou v kapuci připomíná podivného slizkého tvora, který také vydává nechutné mlas-kavé zvuky.

Jedl vytvořil plnokrevně syntetické divadlo, přirozeně propojil hudbu s hereckou akcí a pohybem. Hudba Matouše Hejla má blízko k minimalismu, jednotlivé motivy se originálně rozvíjejí za použití různých nástrojů od kytar přes cim-bál až po tubu a důležitá je i zvuková struktura, která naléhavě funguje zejména ve vypjatých a temných okamžicích, třeba když v Oswaldovi propuká šílenství. Nebeský vnáší do temného příběhu i tóny směšnosti, které k tragice dění dobře přilehnou a dodávají inscenaci další barvy a živost.

Opera Ibsen Přízraky

Autor: Henrik Ibsen
Překlad: František Fröhlich
Hudba: Matouš Hejl
Libreto: Lucie Trmíková
Režie: Jan Nebeský
Jedl, Gabriel Loci Praha, světová premiéra 10. 4.

Medvědovlk u bran pekla

Epické filmové dobrodružství s lakonickým názvem **Seveřan** se nebojí krve, psychedelických vizí ani hamletovských traumat.

MARCEL KABÁT

Když to z plakátu, na němž se vyjímají Nicole Kidmanová, Ethan Hawke a Alexander Skarsgard ve vikinských kostýmech, nemusí být na první pohled zřejmé, od amerického režiséra Roberta Eggerse se očekává něco víc než jen další konjunkturální produkt na motivy oblíbených severských příběhů a legend. Ostatně jeho vyjádření k snímku *Seveřan* začíná větou „nikdy jsem nechtěl točit film o Vikinzích“.

Avšak stalo se a tvůrce oceňovaných artových hororů *Čarodějnice* (2015) a *Majak* (2019) tentokrát přichází s epickou podívanou situovanou do severní Evropy na počátku 10. století. Dobrodružné drama o spalující touze po pomstě přitom nepostrádá motivy a ambice podobné těm u předchozích filmů. Především jde o snahu zprostředkovat divákům vhléd do mentálního světa postav z dob dávno nebo ještě dáv-

Bojovník. Amleth v podání Alexandera Skarsgarda.

FOTO CINEMART

něji minulých. V případě *Čarodějnice* to byli zbožní puritáni v Nové Anglii v 17. století, černobílý *Majak* zavedl obecnost do století 19. a v obou případech přitom Eggers výrazně pracoval s dobovými prameny, artefakty i beletrií a dialogy komponoval na základě jazyka zachyceného v autentických zápisech. Oba předchozí snímky také předestírají propad hrdinů do temnot šílenství a iracionality, což vším jde o snahu zprostředkovat divákům vhléd do mentálního světa postav z dob dávno nebo ještě dáv-

mstitelův strýc, který se pak oženil s čerstvou vdovou.

Starosti se slovanskou nevěstou

Příběh *Seveřana* vychází zejména ze starodávné pověsti o hrdinovi jménem Amleth, z níž čerpal i William Shakespeare při psaní slavného dramatu o takřka stejnojmenném hrdinovi. Neznamená to rovnou, že by *Seveřan* obsáhl všechny dimenze hamletovské existenciální krize, ale odkazy k slavnému zpracování (jako je

třeba scéna s hlavou dvorního šaška, jehož si velmi krátce zahrál Willem Dafoe) nepostrádají nápaditost. Tvůrci (s Eggersem na scénáři pracoval islandský spisovatel Sjón) čerpali také z dalších severských ság a legend a samozřejmě i z dostupných historických poznatků. Mezi inspirací nechybí slavný *Beowulf*, i díky němu se hrdina cítí jako „medvědovlk“.

Amleth (Alexander Skarsgard) se po vraždě svého otce vladaře (Ethan Hawke) ocitá na útěku a dospívá jako řadový člen nelitostných vikinských band operujících na východoslovanských územích. I tady se režisér snažil o syrovost ztvárnění a nutno říci, že na plnění slovanské vesnice se v aktuálním kontextu nedívá zrovna snadno. Smysl této scény, totiž sdělit něco o bohužel neměnné lidské povaze, je však naplněn sto-procentně. Vědme (v podání multiumělkyně Björk) Amlethovi na dobytém území připomene jeho úkol pomstít otce a zachránit matku (spolehlivě odvedená hororová miniatura Nicole Kidmanové). Amleth se proto vydává za zajatce a nechá se coby otrok odvézt na Island, kam mezitím z nouze přesídlil jeho strýc s matkou. Na strýcův dvůr je Amleth doručen s přjem-

nou a tajemnou spoluotrokyňní Ol-gou (Any Taylor-Joyová), která má v srdci březový háj a posléze i Amletha. Právě Olžina láska je pak to jediné, co může Amlethovu cestu za strašlivou pomstou zkomplikovat.

Nutno říci, že romantická linka trochu komplikuje i celou usilovně budovanou iluzi autenticity usazené v syrových realitách a horečnatých fantaziích. Mimo jiné tu bere za své uvěřitelná nápodoba dobové komunikace – Viking a Slovanka se bez potíží domlouvají (angličtinou s přízvukem) a jsou schopni spolu vést bezmála filozofické rozpravy. To třeba ukázka dobové míčové hry dovoluje aspoň doufat, že se něco takového u Vikingů opravdu dělo, byť by šlo o sport se vsutkou enormní spotřebou hráčů.

Seveřan je akční podívaná s úkolem přilákat většinové publikum a platí za to svou daň. Zároveň ale pořád ještě zůstává výrazně originálním příspěvkem k filmovému obrazu lidského údělu ve vikinských dobách, a nejen v nich.

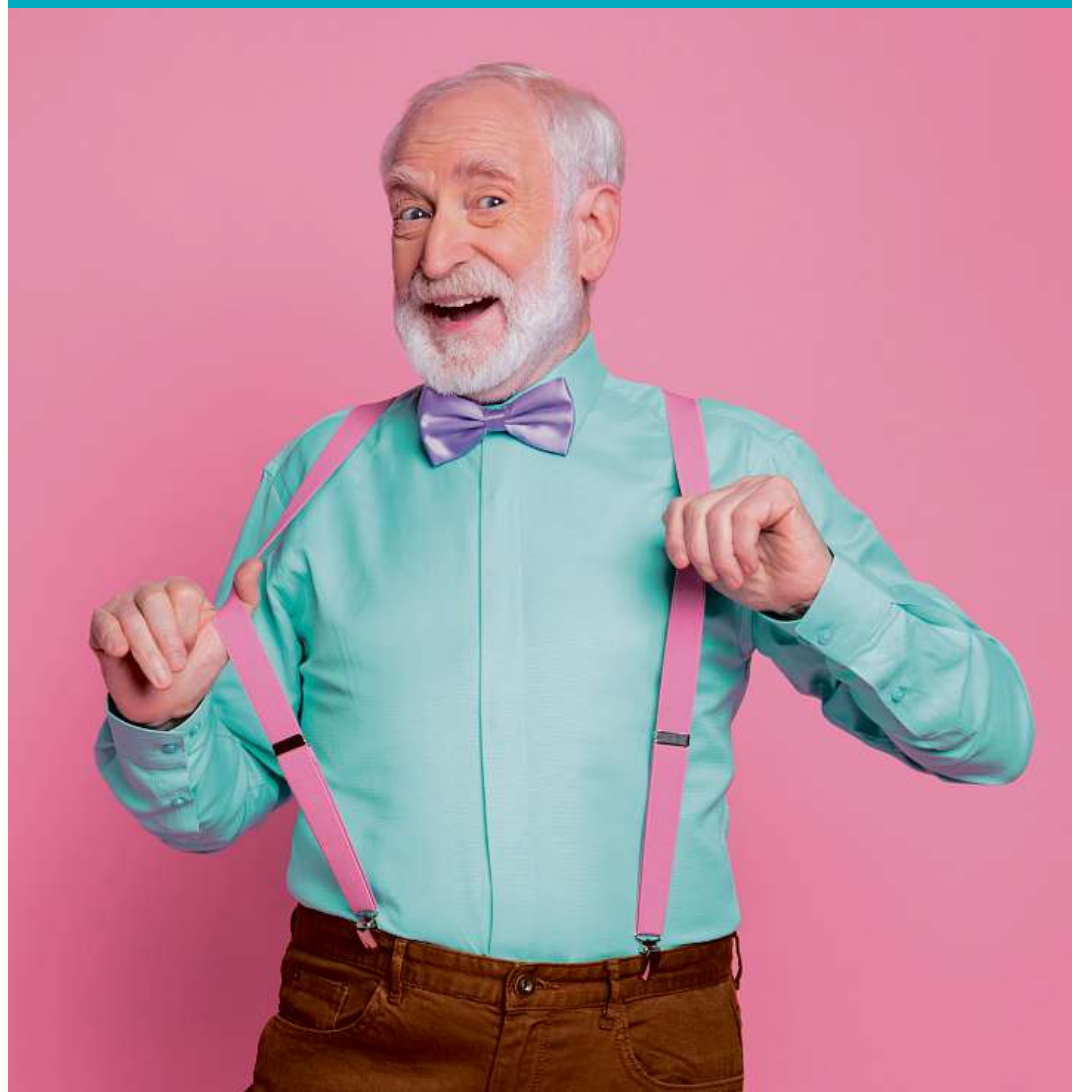
Seveřan
USA 2022
Režie: Robert Eggers
Premiéra 14. 4.

NOVÝ SERIÁL
29. 4. - 12. 5. 2022

PENÍZE V DŮCHODU

PŘEDPLATNÉ
ZA 215 Kč

- Práce v důchodu
- Daně, dluhy
- Dědictví, pozůstalost
- Bankovní účty
a moderní technologie
- Ochrana před „šmejdý“
- Péče o seniory

LIDOVÉ NOVINY

Objednávejte na **225 555 533** nebo na
www.lidovenoviny.cz/duchod

Vláda schválila nižší spotřební daň na naftu a benzin

PRAHA Vláda včera schválila návrh novely zákona o dočasném snížení spotřební daně na naftu a benzin o 1,50 koruny na litr, oznámil včera premiér Petr Fiala (ODS). Ministr financí Zbyněk Stanjura (oba ODS) před týdnem uvedl, že opatření by mělo platit od 1. června do 30. září. U nafty přitom ministerstvo financí zvažuje zavést snížení trvale. Ministři se vzhledem k prudkému zdražování paliv na snížení daně domluvili už před týdnem, včera rozhodli o legislativní úpravě. Musí ji ještě schválit parlament a podepsat prezident. Z litru benzínu se nyní odvádí daň 12,84 koruny a u nafty 9,95 koruny.

Ubytování běženců má zjednodušit stavební byrokracii

PRAHA Ministerstvo pro místní rozvoj podle svého šéfa Ivana Bartoše (Piráti) chystá kvůli uprchlické vlně dočasné zjednodušení stavebního řízení. Zároveň připravilo program dotací na opravu obecních a krajských bytů k ubytování Ukrajinců. Opatření jsou součástí vládní strategie pro řešení uprchlické vlny, uvedl včera Bartoš. „Vzniká zákon o opatření v oblasti územního plánování a stavebního řádu v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny,“ řekl ministr.

Zrychlující inflace sráží životní úroveň Britů

LONDÝN Míra inflace v Británii v březnu stoupla na sedm procent z únorových 6,2 procenta, a je tak nejvyšší od března 1992. Za tímto nárůstem stál široký růst cen – od pohonných hmot až po potraviny a nábytek, uvedl včera britský statistický úřad ONS. Británie podle ekonomů zakouší největší pokles životní úrovně od poloviny 50. let 20. století, protože raketový růst cen energií, potravin a zvyšování daní převyšuje zvyšování mezd. Podle nezávislého vládního rozpočtového poradce se očekává, že disponibilní příjmy domácností očištěné o inflaci letos klesnou o 2,2 procenta.

Zdroj: ČTK

Dokončení ze strany 1

„Pracovníci úřadů práce jsou přetížení a špatně placení. Mají zmražené platy a neproplácené přesčasy. Nástupní plat úředníka na přepážce je 19 500. Pane Jurečko, řešte to prosím, reagujte, situace je kritická. Nemůžete si přece objednat další a další práci a neplatit za to,“ napsal před pár dny šéf ČMKOS Středula na Twitteru. Za slovo kritická umístil emotikon v podobě rukou sepnatých v prosbě.

„Zaměstnanci úřadu práce celý den administrují sociální dávky a pak o ně jdou požádat sami,“ řekl včera Středula LN.

Méně nebo nic

Zaměstnanci státu, kterých je zhruba 657 tisíc, původně měli letos dostat plošně přidáno. Dosluhující vláda premiéra Andreje Babiše (ANO) v listopadu rozhodla, že úředníci, policisté, hasiči či vojáci a další zaměstnanci státu dostanou k základního platu tisícovku a že se jim osobní příplatek v průměru zvýší o dalších 400 korun. Platy pedagogů měly jít nahoru o tři a platy zdravotníků od osmých platové třídy výše o šest procent.

Nová vláda však v rámci snižování rozpočtového deficitu přidala méně nebo nic. Učitelům dvě procenta, pracovníkům v sociálních službách 700 korun a zdravotníkům o šest procent. Zaměstnancům ve školství, jako kuchářům, školníkům, údržbářům a dalším zaměstnancům s jinou než pedagogickou činností stejně jako úředníkům zůstaly od ledna 2022 platy na stejné úrovni.

Hasičům a hasičkám

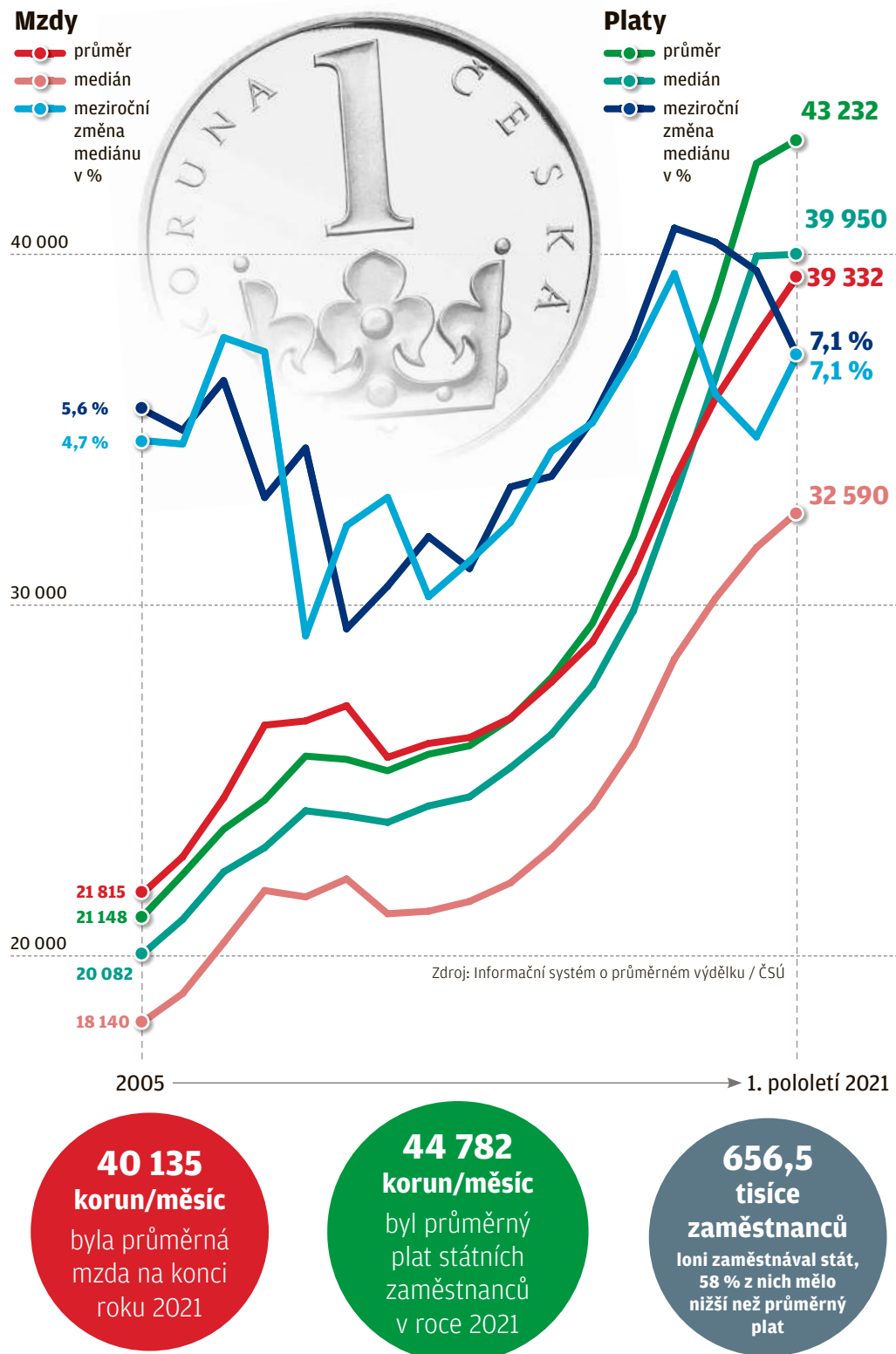
Kabinet premiéra Fialy zrušil nařízení o platech vydané vládou premiéra Andreje Babiše svým novým nařízením ve snaze o snížení deficitu veřejných financí. To bylo před koncem loňského roku, kdy se výrazně uklidňovala situace po zmírnění pandemie covidu. Olej do ohně nespokojenosti s platy však nově přilila rusko-ukrajinská válka. Jak bude vláda reagovat na nyní zesílené ostřelování ze strany odborů, není jisté.

„O nutnosti zvýšit platy státních zaměstnanců hovořím na každém zasedání tripartity,“ říká Středula.

Odbory chtějí vyšší platy

Vývoj mezd a platů

Průměrná, mediánová měsíční mzda a plat v korunách, meziroční změna mediánu v procentech; medián je hodnota, jež dělí řadu čísel podle velikosti na dvě stejně početné poloviny.

Nespokojenost živí také obavy z novelizace zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, kam patří třeba policisté či hasiči. Ti se obávají o ztrátu či změnu podmínek pro vyplacení výsluhového příspěvku.

Odborový svaz státních orgánů a organizací zaslal dopis ministru vnitra a vicepremiérovi Vítu Rakušanovi (STAN). „Nechci, abyste byli i část své služby vykonávali zadarmo. Přesčasy, které jste museli odpracovat za nouzového stavu, proto dostanete zaplacené formou mimořádných odměn. Nepůjde o plošné, ale cílené odměny podle toho, kolik hodin přesčasu „zdarma“ jste během nouzového stavu odsloužili,“ odpověděl odborářům Rakušan.

Pokud někdo říká, že růst platů roztáčí inflaci, tak já říkám, že platy jsou v Česku velmi, velmi nízké, reálně asi 60 procent průměru EU.

JOSEF STŘEDULA
šéf ČMKOS

”

Nejde přitom jen o platy zaměstnanců placených ze státního rozpočtu, kterým se podle jeho slov mnohdy nesprávně říká státní úředníci, ale také o nízké mzdy v soukromém sektoru. Josef Středula, o němž se spekuluje jako o kandidátovi na hlavu státu v nadcházejících prezidentských volbách, zdůraznil, že kampaň s názvem Konec levné práce, kterou odboráři zahájili v roce 2015, ani zdaleka nekončí.

„A pokud někdo říká, že růst platů roztáčí inflaci, tak já říkám, že platy jsou v Česku velmi, velmi nízké a jsou reálně zhruba na úrovni 60 procent průměru EU, nicméně produktivita práce je na úrovni zhruba 90 procent,“ zdůraznil šéf ČMKOS. Zvýšení platů v ČNB, které má pro letošní rok být 2,5 procenta nad inflaci, proto vítá.

inzerce

Aktuální nabídky práce na jobDNES.cz

Personalistika, HR

HR MANAGER (55 - 65.000 Kč)

HR SPECIALIST Praha-východ (40-50.000 Kč)

HR BUSINESS PARTNER (50-55.000 Kč)

RECRUITER Praha-východ

HR CONSULTANT v IT (25-50.000 Kč)

PERSONALISTKA (35-45.000 Kč)

SPECIALISTA NÁBORU (35-45.000 Kč)

Více na www.jobdnes.cz

Zdravotnictví, sociální služby, farmacie

Optometrista/Optometristka

LÉKAŘ NA ANESTEZIOLOGICKO/RESUS ODD - n..

LÉKAŘ NA RADIODIAGNOSTICKÉ ODD - náborem..

FARMACEUTICKÝ ASISTENT - BEZ VÍKENDŮ (27..

FARMACEUTICKÝ ASISTENT - BEZ VÍKENDŮ (27..

FARMACEUTICKÝ ASISTENT - BEZ VÍKENDŮ (27..

Více na www.jobdnes.cz

Akční letáky ztrácejí smysl

Německé řetězce zaslepují akční cenovky na papírových letáčích. **Ceny totiž rostou tak rychle, že nemá význam je uvádět.**

LENKA D. JANČAROVÁ

PRAHA Raketové zdražování potravin zašlo tak daleko, že německé řetězce Aldi Nord a Lidl přeceňují některé potraviny každý den. V papírovém letáku to vyřešilo vedení obou supermarketů tak, že původní cenu překryli červeným kolečkem s nápisem „tagesaktueller Preis“ nebo „tagesfrischer Preis“ – což v překladu znamená, že každý den aktualizují cenu a zákazník se ji dozví až u regálu v obchodě.

Na zakryté cenovky je možné narazit v německém letáku řetězce Aldi na tento týden. Zákazník se tak nedozví například aktuální cenu rajčat. Podobnou cestou se vydal také Lidl, který pod červené kolečko schoval cenu chřestu nebo jahod. Jasná není ani cena okurek, kterou nahradili pouze znakem procent.

„V poslední době čelí zejména čerstvé položky ještě větším krát-

kodobým cenovým výkyvům, než je obvyklé,“ konstatoval mluvčí řetězce.

Zdražování urychluje válka

Český Lidl však zatím zavést podobná opatření neplánuje. Zdražování potravin ovšem mluvčí Tomáš Myler přiznal. „Zvýšení cen surovin se promítá do cenotvorby nabídky již několik měsíců, nicméně díky našim nasmlouvaným dodavatelským cenám se nám zatím daří toto navýšení korigovat tak, aby to pro zákazníka nepředstavovalo velké zatížení,“ řekl Myler LN.

Co se týče nákupního chování zákazníků, nezaznamenal Lidl zatím výraznou změnu ve výběru produktů. Podle Mylera nicméně eviduje velký zájem o produkty v akcích, což však platilo i dříve.

Rostoucí ceny potravin značně ovlivňuje válka na Ukrajině. Už nyní do konce letošního roku zakázala vývoz některých produktů: žita, ječmene, pohanky, prosa,

cukru, soli a masa. Vyvážela také velké množství pšenice například na Blízký východ, kam nyní dovážet nemůže a kde je aktuálně pšenice nedostatku. V Súdánu kvůli narušení dovozu obilí hrozí hlad, Egypt raději zafixoval ceny chleba. Z pšenice a dalších obilovin se ovšem vyrábějí také krmné směsi pro hospodářská zvířata.

„Zatímco dříve byli farmáři schopni přenést vyšší ceny komodit na zákazníka, drahá hnojiva a jejich nedostatek mohou vést ke zničení poptávky.“

ŠTĚPÁN HÁJEK
analytik XTB

velkým dodavatelem krmiv do Evropy, hlavně do Německa. Zásilky krmiv z Ukrajiny jsou v tuto chvíli nejisté a bude nutné najít jiné dodavatele,“ dodala.

Pěstitelé zeleniny se zároveň musí vyrovnat s rychle rostoucími cenami hnojiv, energií i práce.

„Zvláště závažná je situace u pěstitelů v krytých plochách, kde cena energií představuje zásadní položku,“ podotkl předseda Zelenářské unie Čech a Moravy Petr Hanka.

Některí tuzemští pěstitelé zeleniny letos ukončují svou činnost nebo zakládají porosty na menší výměře. „Jsme stát s nejnižší produkcí zeleniny na obyvatele v Evropě, ročně dovážíme 600 tisíc až 700 tisíc tun čerstvé zeleniny. Pokud nám stát nepomůže, nabere pokles pěstebních ploch v příštím roce na obrátkách,“ varuje Hanka.

Nedostatek hnojiv

Podle Hájka na Rusko připadá 14 procent světového exportu hnojiv, což ve svém důsledku bude mít silný dominový efekt na trh s potravinami. Klíčovou složkou pro výrobu hnojiv je navíc plyn, jehož růst v Evropě vedl k omezení výroby, což výrazně prohloubí nedostatek hnojiv na trhu.

„Zatímco farmáři byli schopni v minulosti přenést vyšší ceny komodit na zákazníka, vysoké ceny hnojiv a jejich přetrvávající nedostatek mohou vést ke zničení poptávky,“ upozornil analytik společnosti XTB Štěpán Hájek.

Klimatickou změnu můžeme zmírnit

Obletěl svět v balonu i v letadle na solární pohon.

Pokračovatel rodu švýcarských dobrodruhů

Bertrand Piccard je na cestách i dnes, kdy káže o nutnosti zachránit planetu. „Stará energetika zemře. Pokud ji něčím nenahradíme, lidé budou opravdu trpět,“ říká muž, který zosobňuje přesvědčení, že když se chce, všechno jde.

ROMAN ŠITNER

LN Znáte film Vzhůru do oblak?

O tom starém pánovi, který připevnil k domu spoustu balonů a odletěl?

LN Ano. Hlavní hrdina celý život po dobrodružství touží a odkládá ho, zatímco vy ho zažíváte odmla...

Ten film mám rád. Je to příběh starého muže, který nechce do starobince. Pořád se cítí mladý, a tak připevnil k domu balonky a odletěl tam, kam celý život chtěl. Splní si, o čem celý život snil. Odletěl do neznámé země, kde může být objevitelem. Líbí se mi to.

LN Vy jste ale o dobrodružství vůbec snít nemusel, že?

Měl jsem opačný problém. Když jsem byl dítě, myslel jsem, že být dobrodruh je jediný způsob, jak se dá žít. Můj otec zažíval dobrodružství v ponorkách, byl první, kdo byl v Mariánském příkopu, můj děda je první, kdo viděl kulatost Země. Bylo pro mne normální mít kolem sebe dobrodruhy. Myslel jsem, že tak musí žít každý. Až když jsem byl starší, tak jsem byl hodně zklamaný, že to tak není.

LN Překvapilo vás to?

Hlavně to, že je málo lidí, kteří chtějí něco objevovat. To jsem netušil. Lidé se bojí neznámého. Chtějí jistoty, nechťejí se pouštět do něčeho riskantního s nejistým výsledkem. Chtějí dogmata, jasná pravidla. Hrozně mě to zklamalo. Teď se svět řítí do problémů, protože lidé se bojí změny. Bojí se věci dělat jinak, chtějí všechno dělat tak, jak se to naučili.

LN To ale platí nejen pro objevování. Podnikatel na sebe také bere rizika a může selhat. Rada lidí se toho ale obává a radši jsou zaměstnanci...

Ale to, že jste zaměstnanec, znamená, že někdo jiný byl podnikatel a vzal na sebe rizika, aby mohl zaměstnávat lidi. Opravdu

to ve vzdělávání lidí chybí, aby lidé na sebe brali rizika. Nyní vidíme klimatickou krizi, lidé se bojí kvůli tomu něco změnit, používat jiné zdroje energie.

LN Často zaznívá, že nemá smysl se snažit, protože s klimatem stejně nepohneme...

Když jsem chtěl obletět svět v balonu, všichni odborníci mi říkali, že to není možné, a já to udělal. Když jsem pak chtěl obletět svět v letadle na sluneční energii, odborníci mi zase říkali, že je to nemožné, a já to zase udělal. Zajímavé je, že svět leteckého průmyslu mi odmítl postavit letadlo.

LN A kdo ho postavil?

Loděnice, které nikdy letadla nestavěly. Ale byli dost otevření tomu, aby vymysleli způsob, jak to letadlo vyrobit.

LN Jak se to podařilo? Čekám, že když expert na letectví řekne, že to nejde, tak bych mu věřil. Osobně bych to rovnou vzdal.

Ale ne v naší rodině. U nás, když něco chceme a někdo řekne, že to nejde, tak to stejně uděláme. Můj děda byl ve stratosféře a pozoroval zaoblení zeměkoule, ale nikdo mu nechtěl postavit ten balon.

LN Jenže tady to je fyzika. Dá se spočítat, kolik energie letadlo potřebuje, dá se spočítat, kolik bude potřebovat solárních panelů a jak budou velké. Pak by nemělo být těžké si říct, zda výsledek může letět. Co jste udělal jinak?

Letadlo muselo být hodně velké a hodně lehké. Letečtí odborníci říkali, že když bude velké, tak bude těžké, a když bude lehké, tak bude malé. A že to nemůže letět. Museli jsme najít otevřeně lidi, kteří nebyli omezení dogmaty toho, co celý život dělali. Když změníte způsob myšlení, dostane se dál. Šlo to.

LN Solární letadlo možná unese jednoho lehkého člověka, ale na komerční provoz to není. Může v tom být budoucnost?

Dnes opravdu netuším, jak bych do solárního letadla dostal sto lidí. Ale v roce 1903, když bratři Irligátové postavili první letadlo ze dřeva a látky a vešel se do něj jen pilot a nula pasažérů, tak nikdo nevěděl, že někdy bude možné nést dvě stě lidí přes oceán. A dnes je to normální. Musíte si představit, že evoluce přichází z toho, že najdete řešení, které dnes ještě nemáme.

LN Jsme tady v pražském Kongresovém centru a všude kolem jsou uprchlíci z Ukrajiny. V poslední době se objevuje stále více hlasů, že Green Deal je mr-

FOTO MAJRA - PETR KOZLIK

tev a že nemá smysl se o něco snažit, když je situace, jaká je. Na druhé straně sílí hlasy, které volají po větším podílu obnovitelných zdrojů. Jaký dopad myslíte, že to bude mít? Je tu vůbec důvod dekarbonizaci vzdát?

Ukázalo se, jak moc jsme závislí na ropě, uhlí a plynu, a právě tahle závislost žene ceny výš a výš. Musíme udělat dvě věci. První je mít obnovitelné zdroje, protože je to levnější, a druhou věcí je snížit spotřebu, a to přes vyšší efektivitu, lepší izolace, úspornější spotřebiče.

Naše nadace nabízí 1350 praktických řešení, jak šetřit energií, jak ji zeleně vyrábět, a všechna naše řešení dávají ekonomický zmysel. To je první, co se má dělat. Zdroje fosilních paliv jsou omezené, cena může jít jen nahoru. Obnovitelné zdroje jsou neomezené, proto cena může jít jen dolů.

LN Máte řešení, ale o řadě z nich se tu roky nebo i dekady mluví. A pořád není vidět výsledek. Nedopadne to zase stejně?

Je tu příliš mnoho lidí, kteří si myslí, že je to nemožné. S mojí nadací proto chceme být maximálně praktičtí a držet se při zemi. Říkám: tohle jsou řešení, která jsou čistá, zelená, zisková a dnes dostupná. Teď neoblétám svět v letadle na solární energii, oblétnám svět, abych mluvil se zástup-

ci měst a států a ukazoval jim, jak mohou vytvořit pracovní místa, vydělat a pomoci životnímu prostředí.

LN Můžete uvést příklad něčeho, co dnes leží na stole, lze to snadno realizovat a přinese to zajímavé výsledky?

Když chcete už dnes začít a cena plynu roste, tak stačí vytápnout na přiměřenější teplotu. Dvačet stupňů místo 25 vám ušetří 40 procent energie. Když autem pojedete po dálnici stovkou místo 130, ušetříte 30 procent benzínu. Stačí jen změna chování, aby šlo už dnes ušetřit hodně energie.

Abyste ušetřil i zítra, musíte už něco změnit. Musíte izolovat budovy, to není drahé. Pak potřebujete tepelná čerpadla, na začátku musíte investovat, ale nakonec ušetříte. Můžete snadno instalovat i zelené zdroje energie, turbíny do řek, solární panely na střechy, pokud máte hory, můžete mít vodní elektrárny. Zemědělství produkuje spoustu odpadu, z toho se dá dělat bioplyn. Ten může být levnější než dovážet plyn z ciziny, zvláště pokud je tam válka.

LN Je vůbec vůle něco změnit? Lidé sice nadávají, že je benzín drahý, ale nejsou ochotni jet pomaleji. Totéž je i u topení, lidé nebudou topit méně ani kvůli Putinovi, ani kvůli planetě. Ne-

Bertrand Piccard

- Švýcarský dobrodruh je **psychiatr**. Jeho děd Auguste vynalezl batyskaf a jako první dosáhl stratosféry, otec Jacques byl první v Mariánském příkopu.
- V roce 1999 **obleťl svět v balonu za 20 dnů**.
- Před šesti lety obleťl zeměkouli **v letadle Solar Impulse** (na snímku), poháněném Sluncem.
- Stojí za stejnojmennou nadací, která **nabízí řešení ke zvládnutí klimatické změny**.

mohou vaše nápady narazit na odpor lidí?

Neříkám méně topit, říkám nepřetápnout. Není zdravé být ve 25 stupních. Lidé mohou být proti tomu, ale to je jejich problém. Oni budou platit víc, Putina to trápit nebude. Kdo má hodně peněz a chce je házet z okna, má samozřejmě tu možnost. Cena benzínu nebo plynu je ale tak vysoká, že úspory přinesou mnohem větší efekt než dřív. Jsou lidé, kteří s penězi těžko vyjdou, a ti zkrátka musí najít řešení, jak to zvládnout. Oni musí snížit náklady na energii, jinak nebudou mít na jídlo.

LN V Česku máme problém, že tu v roce 2009 byly dotace na fotovoltaiku stanovené podle starých nákladů, a ještě dnes na to doplácíme.

Ano, ten příběh znám. Dotace byly příliš vysoké, a investoři tak vydělávali příliš mnoho. Ale protože to tu před 12 lety nefungovalo, tak to neznámá, že to nefunguje dnes.

LN Vytvořilo to ale dojem, že solární energie je drahá a že na to obyčejní lidé doplácí a bohatí na tom vydělávají. Proto se dnes politici bojí fotovoltaiku výrazněji podpořit.

Když vás kousne pes, neznamená to, že se budete bát všech psů. Pak byste nikdy nikam nemohl. Musíme vysvětlovat, že se situace změnila. Musíme přiznat, že se stala chyba, a dokázat, že to umíme udělat lépe. Jakou máme jinou možnost? Budeme každý měsíc platit víc a víc za ropu a plyn? Chceme zůstat v závislosti na Rusku? To bude nakonec větší problém.

LN U větru je to podobné. Máme velké plány, kolik tisíc větrníků tu postavíme, ale když pak někdo navrhne tři čtyři, tak se proti tomu strhne nevole, že to nevypadá pěkně. Nebude i tohle narážet na odpor?

Musíte být rozumní. Nedávejte turbíny k vesnici, nedávejte je do chráněné oblasti. Jsou tu různé zdroje energií a každé patří na

jiné místo. Když dáte produkci bioplynu na farmu, tak to nikoho neovlivní, nikomu to neublíží. Farma používá zemědělský odpad a vyrábí plyn.

Lidé jsou skeptičtí a pak používají pořád to stejné, dokud to neskončí, dokud to neumře. A stará energetika zemře. Pokud ji něčím nenahradíme, lidé budou opravdu trpět. Je to jako Kodak, byly jedna z největších firem světa, odmítli jít cestou digitalizace, trvali na papírových fotkách. A zbankrotovali, vyhodili tisíce zaměstnanců. To se stane i firmám, které stále trvají na fosilních palivech a jsou neefektivní. A dopadne to i na nás všechny. Nebudeme trpět proto, že máme drahou energii, ale dopadne na nás špatné životní prostředí a změna klimatu.

LN Stále tu ale není vidět snaha. Firmy tvrdí, jak jsou zelené, ale přitom nemají ani solární ohřev vody. Mají nezateplené budovy, neefektivní továrny.

Potkávám spousty šéfů firem. Někteří jsou skeptičtí a berou svět do katastrofy. Další jsou inovativní, objevují nové věci, snižují spotřebu energií, investují do inovací a zachrání svět. Někteří lidé se prostě nechťejí změnit, nechťejí věci dělat jinak, a to kvůli lenosti, sobectví a hlouposti.

LN Lidé říkají, že to bude v pohodě. Možná bude trochu tepleji, ale není to nic, kvůli čemu by teď měli něco měnit.

To je ale lež. Klimatická změna způsobí, že kvalita života bude katastrofa.

LN Co říkáte na to, že někteří tvrdí, že bychom to měli rovnou vzdát?

Jen slaboši se vzdávají, odvážní se nikdy nevzdávají a je to zločin se vzdávat. Zničíte život. Lidé jsou hloupí, vůbec nevědí, jaká realita vlastně je. Je to jako ve filmu *K zemi hled!* Je to úplně stejné: máme jasná fakta, ale je tu spousta lidí, která volá po tom, aby se na to nehledělo. Ti, kdo říkají, že je to příliš drahé, jsou ti samí, kteří vůbec netuší, jaká řešení jsou k dispozici a kolik stojí. Je velmi těžké přesvědčit hloupé lidi, takže dávám přednost tomu mluvit k chytrým lidem.

LN Nekončí to ale jen u plánů?

Stále máme čas něco změnit, klimatickou změnu už nezastavíme, ale můžeme ji zmírnit. Máme řešení. Kdybychom neměli nic, museli bychom čekat, než někdo něco vymyslí, takto je mimořádně hloupé jen sedět a nic nedělat. Kdybych poslouchal jen ty, jak říkají, že to nejde, tak bychom tu nesešli. Ani můj táta, ani děda by neudělali nic z toho, co udělali, a nikdo by se o ně nezajímal.

Žaludek mi vylítl až do krku

Někdejší světový rekordman ve skocích na lyžích Dalibor Motejlek slaví osmdesátiny. Pro LN vypráví o svém nejslavnějším závodu i lumpárnách, které s Remsa boys prováděli.

TOMÁŠ KUBÁNEK

Pouze tři čeští skokani jsou ve sportovních análech zapsáni jako autoři světového rekordu. Prvním z nich byl v roce 1964 na mamutu v Oberstdorfu Dalibor Motejlek. Naposledy skákal při závodech veteránů v dvaapadesáti a v neděli oslaví 80. narozeniny. Nutno podotknout, že v dobré kondici.

„Jsem za to rád, málokterý ze skokanů na tom v tomhle věku bývá tak jako já. Přesto mě trápí určité zdravotní potíže. Mám vyměněný kloub v kolenu a teď půjdu na operaci s kyčlí, ale to je úděl vrcholových sportovců,“ začíná své povídání stále vesele naladěná skokanská legenda. „A oslavy? Jedna část bude s kompletní rodinou, další se sportovci v okolí a pak ještě jedna v rodném kraji v Harrachově s naší skokanskou partou.“

Vyprávění v obývacím pokoji při čaji a cukroví sleduje i jeho žena Jaromíra – jsou spolu už 59 let – a občas chotě doplní. Zvenku se pak pravidelně ozve zvonkohra připomínající, že se v prostorném domě ukrývá také muzeum hodin, které Motejlkovi spravují svému synovi.

Nikoliv však v Harrachově, ale v Karlštejně, kam se před dvanácti lety přestěhovali. Život v podhradí majestátní gotické chlouby si pochvaluje, dřív s paní chodili na procházky po okolí denně. Má rád i místní lidi, třebaže ho občas naštvou starousedlíci, co si malebného prostředí pořádně neváží. „Nebo když se v topném období usadí v údolí kouř a vy dvakrát týdně ani nevidíte na hrad,“ výjimečně se trochu zazlobí.

Nejraději však vypráví o své slavné sportovní kariéře – jak aktivní, tak trenérské. „Ke skokům a létání jsem snad byl předurčen. Ať už přílehlavým příjmením, nebo trochu předčasným narozením, kdy jsem mamince při cestě do nemocnice vyskočil z lůna na silnici,“ říká pobaveně rodák z Vysokého nad Jizerou.

LN Jak jste se ke skokům dostal?

Horské prostředí v Harrachově a okolí k tomu vybízelo. Ve školních osnovách byly každoroční lyžařské závody, byli u toho učitelé, kteří měli k lyžování vztah. Většinou každý zkoušel víc disciplín a zůstal pak u toho, co mu šlo nejlíp. Zatímco sjezdováním dělali spíš kluci z měst, protože měli víc volného času a mohli trávit víkendy na sjezdovkách, místní nejprve museli zastat práci doma a až poté si zašli zaskákat na můstcích na stráně nebo jim rodiče postavili sněhové. K tomu kraji navíc skoky patří, a tak pro ně měli rodiče pocho-

Dalibor Motejlek se přestěhoval z Harrachova do Karlštejna, kde má své trofeje i sbírku 1158 hodin a hodinek, kterou spravuje synovi FOTO MAFRA - MICHAL RŮŽIČKA

pení. I já jsem začal lyžování zkoušet s kamarády už v útlém dětství, když jsme soutěžili o skleničky, co jsme vzali doma, a jelikož jsem měl nejlepší výsledky ve skoku, zůstal jsem u něj. I když ještě v dospělosti a juniorech jsem dělal také severskou kombinaci, v níž jsem byl mistrem republiky.

LN Co vám doma řekli, když jste oznámil, že budete skákat na lyžích?

Maminka to tehdy tak nebrala, protože jsem skoky chodil zkoušet společně s dalšími kluky. Když jsem ale v nějakých dvanácti skočil v Harrachově ze sedmdesátky, to už měla trochu strach.

LN A vy?

Zas taková hrůza to není, protože bariéra strachu se v průběhu vývoje postupně posouvá, až je pak trochu jinde než u normálních lidí. Zároveň když se dostáváte na čím dál lepší úroveň, tak vás to těší a je to nádherný sport. Když vás ten vzduch udrží a máte pocit, že letíte... (zasměně)

LN Trvá dlouho, než uvěříte, že vás vzduch udrží?

No... Spíš si představte to oblečení a vybavení, co jsme tehdy měli: šponovky, svetr a lyže, které s vázáním vážily až čtrnáct kilo. Dneska lyže váží čtyři a půl, kombinéza má nosné vlastnosti, využívá se aerodynamika...

LN Ale stejně pořád hrozí pády. A u letů, které jste měl nejradši, o to nebezpečnější, ne?!

Nejčastěji se pády udály při doskoku. Dole býval sníh celkem měkký, takže se vám občas zahranila lyže, a když jste spadl v tom svetr, na který se nabaloval sni-

žalovalo vás to rolovat a následně kotrmelce přinášely úrazy. Vedle otřesů mozků to byly zlomené lokty, vymknuté kotníky, utržené menisky... A na nějakou rehabilitaci se tehdy vůbec nehrálo, výrony kotníku se léčily třeba tvarohem. Pády při samotném letu nejsou tak časté, ale když už někdo spadne z takové výšky, třeba kvůli poryvu větru, jako například Raškův vnuk Mazoch (Jan Mazoch v lednu 2007 v Zakopaném skončil po ošklivém pádu v bezvědomí a s pohmožděným mozem), bývá to hodně těžké.

Paní Jaromíra do povídání vstoupí: Můžu něco říct? Ty jsi zapomněl, kvůli čemu jsi tehdy v Tatrách skončil? To jsi měl ten hrozný úraz a šel jsi pak radši dělat trenéra...

Já bych stejně už končil... V sezoně 1969/70 jsem měl dobrou formu, ale přišly nám nové lyže – ve

špičce o centimetr a půl širší, aby lépe nesly. V Tatrách jsme je před mistrovstvím světa zkoušeli, a jak mě to nadzvedlo, šel jsem přes lyže a pak mě to zase pustilo dolů, udělal jsem salto a při tvrdém dopadu, protože nebyl moc sniž, spíš taková ledovka, jsem si zlomil páteř – dva obratle mi praskly a jeden se naštlpl. Ani nebyl k dispozici rentgen, až druhý nebo třetí den mě odvezli na vlak, kterým se mnou někdo jel do Prahy. Na Bulovce jsem pak dva a půl měsíce ležel v sádrovém lůžku a další čtyři a půl měsíce jsem měl korzet. Sice bezoperačně, ale srovnalo se mi to. Spíš to ale můj konec jen uspišilo, protože jsem si v té době už stejně dělal na fakultě trenérskou školu.

LN Pojdme od pádů radši k tomu vašemu slavnému rekordu, když jste v roce 1964 skočil v Oberstdorfu 142 metrů...

Motejlek dosáhl řady úspěchů. Roku 1964 skočil v Oberstdorfu světový rekord 142 metrů, jeho maximum bylo 157 metrů z Planice 1969. V sezoně 1964/65 získal v celkovém pořadí Turné čtyř můstků bronz. Jeho slavným vrstevníkem byl Jiří Raška (spolu na snímku vpravo), vítěz z her v Grenoblu 1968. FOTO ARCHIV D. MOTEJLKA, ČTK

Cestovali jsme z olympiády z Innsbrucku (kde Josef Matouš na středním můstku po prvním kole vedl, ale nakonec skončil čtvrtý) domů, ale trenér Remsa nařídil změnu programu a jel jsem nejprve na Alpský pohár do Garmisch-Partenkirchenu, kde jsem skončil třetí, a pokračovali jsme do Oberstdorfu na lety. Ty jsme neměli vůbec natrénované, protože mamut v Harrachově tehdy ještě nestál, byli jsme zvyklí skákat devadesát metrů a tam se na největším můstku té doby létalo na 140. Chtěli jsme překonat československý rekord Huberta Riegera 111 metrů z roku 1956. Hned první den se mi povedlo skočit 133 metrů, čímž jsme cíl splnili, ale Remsa mi povídá: „Jen aby ti ten rekord vydržel aspoň do zítřka.“ A on mě pak hned další den o metr překonal Matouš. Na to mi zase Remsa říkal: „Dalibore, ty máš ale formu, že můžeš skočit světák.“ A já ho ve druhém kole opravdu skočil – o metr víc než do té doby trio Šlibar, Lesser, Sjöberg.

LN Co jste při tom veleletu prožíval?

Mamutí můstek Heiniho Klopfera měl sklon nájezdu asi 42 stupňů, takže když jsem se na něm poprvé rozjížděl, vylítl mi žaludek až do krku. Při tom světovém rekordu už jsem byl trochu zvyklý. Když jsem vylítl do vzduchu, věděl jsem, že se mi odraz povedl. Letěl jsem, letěl, a když jsem už klesal, najednou mě tlak vzduchu zase o metr nadzvedl, takže jsem mohl letět ještě dál. Přistál jsem na metě světového rekordu a dole mě hned objímaly nějaké dámy.

LN Světový rekord vám však vydržel jen pár hodin, poslední

den vás přeskočil Ital Zandanel.

No počkejte, ono to bylo trošku jinak. Tehdy mohla každá reprezentace vyslat jednoho předskokana, který měl spoluurčovat nájezd. Remsa ale rozhodl, že od nás nepůjde nikdo. Předskokani jeli z nejvyššího nájezdu, takže měli až o pět kilometrů za hodinu větší rychlost, a Nilo Zandanel dolétl na 144 metrů. Jako světový rekord se započítávají pouze závodní pokusy, jemu ho však uznali jako předskokanovi. Oficiálně mě ale překonal až o rok později v Kulmu Peter Lesser z NDR (145,5 metru).

LN O skokanech se povídá, že to jsou velcí bohémové. Jak to bývalo za vás a vaší party, tzv. Remsa boys?

To víte, že se taky dělaly lumpárny, taky jsme se občas vrátili pozdě. Třeba jsme se ve Špindlu z baru Windsor vraceli až ve čtyři ráno a to jsme si už kupovali v pekárně čerstvé housky. Nebo jsme měli zůstat doma, ale jak bylo další den volno, tak jsme se večer oholili a vyrazili na taneček, pobavit se. Pak jsme aspoň měli ty společné zážitky, o čem si vyprávět.

LN Tak prosím o nějaké pěkné lumpárně povyprávějte.

Jednou jsme přijeli z nějaké besedy v Trutnově, kde se už něco popilo, a jak jsme byli v náladě, naskákali jsme u nádraží na silniční válec, který tam stál, a jel jsem na něm do Špindlu. Nebo když Raška přišel do mančafu, jel jsem v Harrachově na soustředění, kde jsme šli taky na pivo. On předtím nebyl na pití moc zvyklý, takže když si dal tři piva a nějakou štamprli, vydal se radši zpátky do Rýžoviště, kde jsme měli středisko. Mysleli jsme si, že během těch pár set metrů podél potoka nemůže zabloudit. Ale cesta mu nějak nestačila, a tak šel potokem. Za hodinu jsme vyrazili taky, a koho nepotkáme... Raška sedí v potoce na kameni a zapaluje si cigaretu. Přitom nekouřil, tak bůhví, kde ji sehnal.

K vrcholovému sportu tohle patří dnes stejně jako dřív. Ale nikdy se nepřekročily určité meze a platilo, že když se umí jít večer do baru, musí se taky umět druhý den ráno vstávat. Kolikrát nás pak trenér Remsa vyhnal na běžky na patnáctikilometrový okruh do Svatého Petra.

LN Získal jste řadu výborných výsledků, ale medaile z těch největších akcí vám unikly. Mrzí vás to?

Přestože jsem skočil světový rekord a umísťoval se často do třetího místa, na medaile z mistrovství světa nebo olympijských her jsem nikdy nedosáhl. Ale v roli trenéra jsem si to vynahrádl. Mí kluci Ploc, Parma, Podzimek, Dluhoš, Malec a další získali čtyři olympijské medaile, tituly mistrů světa, skočili světový rekord, vyhrávali další závody... V Calgary 1988 se nám dokonce podařilo unikát – získat dvě medaile z jedné disciplíny. Krásná doba a skvělá parta, jako my s Remsa boys.

FINANCE

Vláda plánuje změny ve fungování NSA

PRAHA Vláda Petra Fialy plánuje změny ve fungování Národní sportovní agentury (NSA), které by měly vést k účinnější podpoře českého sportu. Klíčovou institucí pro státní financování sportu, která vznikla v srpnu 2019 za vlády Andreje Babiše, hodlá současný kabinet zachovat. Dohodli se na tom předsedové pěti koaličních stran, další podrobnosti ale nezveřejnili. Reorganizace NSA by měla nastat po schválení novely zákona o podpoře sportu, která se nyní připravuje. **čtk**

Dodatečný postupový dárek Ciprovi?

Fotbalisty **Slavie dnes večer čeká odveta čtvrtfinále Konferenční ligy proti Feyenoordu.** A Pražany posílá dál jakákoliv výhra.

ANTONÍN VAVRDA

Historie českého fotbalu mluví jasně: do semifinále evropských pohárů postoupily tuzemské celky celkem šestkrát. Třikrát ve třetí výkon-

nostní úrovni, v níž se nyní nacházejí slávisťové.

Sami sešívání pak hráli semifinále poháru UEFA (předchůdce Evropské ligy) v sezoně 1995/96.

Od sezony 2018/19 jsou pak ve čtvrtfinále už potřetí. Na Chelsea a Arsenalu si vylámali zuby. „Ale na ty zápasy si až tolik hráčů nepamatuje, je tu hodně velká obměna kádru. Situace byla také jiná. Vzhledem k síle soupeře je to pořadí 50 na 50,“ řekl na tiskové konferenci slávisťovský kouč Jindřich Trpišovský.

Slavia Praha – Feyenoord

- **Výkop:** dnes 21.00 (ČT Sport)
- **Rozhodčí:** Aytekin - Dietz, Schaal (všichni Něm.).
- **Předpokládané sestavy, Slavia:** Mandous - Bah, Ousou, Kačaraba, Oscar - Talovjerov, Holeš - Schranz, Traoré, Olayinka - Sor. **Feyenoord:** Marciano - Pedersen, Trauner, Senesi, Malacia - Aursnes, Kōkcū - Nelson, Til, Sinisterra - Linssen.

Ten s novináři (včera) mluvil v den 75. narozenin Františka Cipra. Kouče, který dovedl tým z Ede- nu do zmíněného semifinále poháru UEFA před 26 lety.

„Gratulovali jsme mu, na ty zápasy si pamatují. Rádi bychom na jeho tým navázali a zkusili si zahrát ten dvojzápas o postup do finále evropského poháru,“ dodal.

Před týdnem na půdě soupeře v Rotterdamu v hodně divokém souboji, kdy se skóre třikrát přelilo, k tomuto kroku položili jeho svěřenci solidní základ díky remí-

ze 3:3. Tu zachraňoval ve čtvrté minutě nastavení Traoré.

„Není to pro nás ideální výchozí pozice. Ale na podzim jsme ukázali, že v Ede- nu dokážeme uspět,“ připomněl kouč Feyenoordu Arne Slot skupinový dvojzápas (2:1 v Rotterdamu, 2:2 v Praze).

Pokud by zápas dopadl stejně i tentokrát, prodlužovalo by se, připadně by o postupující musely rozhodnout penalty. Vítěze v semifinále čeká lepší z dvojice Marseille – PAOK Soluň (v prvním duelu zvítězili Francouzi 2:1).

Kompletní program 66 stanic najdete na www.lidovky.cz/tv | Program televize na celý týden vychází každý pátek v magazínu **Pátek**

O1

PRVNÍ REPUBLIKA III 2/13 20.10 Magdalena a Škvor společně pátrají po tom, kdo jim mohl do lihovaru podržet otrávené lahve s metylalkoholem. Lippi se snaží trenu přesvědčit, že ne on, ale Rudy by mohl mít zájem na krachu lihovaru.

- 05.59 Studio 6
09.00 Zavolejte porodní sestřičky V 3/8
10.00 Pošta pro tebe
11.00 Všechno, co mám ráda
11.30 AZ-kviz
12.00 Zprávy ve 12
12.20 Předpověď počasí, Sportovní zprávy, Události v regionech plus
12.30 Sama doma
14.00 Kluci v akci
14.30 Co naše babičky uměly a na co my jsme zapomněly
14.55 Profesionálové
15.50 Zavolejte porodní sestřičky V 4/8
16.45 Všechno, co mám ráda
17.15 AZ-kviz
17.40 Černé ovce
18.00 Události v regionech
18.25 Kde domov můj?
18.55 Události za okamžik a počasí
19.00 Události
19.56 Branky, body, vteřiny

- 20.10 První republika III 2/13 Díl druhý.
21.05 Gejzír
21.35 Máte slovo s M. Jilkovou
22.34 Výsledky losování šťastných 10
22.35 Na stopě
23.00 Místo činu - Berlín
00.30 AZ-kviz
01.05 Malá farma
01.30 Kuchařská pohotovost
01.55 V kondici
02.15 Dobré ráno
04.45 Za minutu 12
05.15 Černé ovce
05.30 Události v regionech

O2

FREDERIK, PRINC DÁNSKÝ 20.00 Život těhle rodinky může působit jako reklama na štěstí. Frederik, následník dánské trůnu, se se svou osudovou láskou poznal v její rodné Austrálii během olympijských her. Svou pravou identitu jí ovšem neprozradil hned...

- 05.59 Dobré ráno
08.30 Velkolepá příroda Afriky
09.20 Brazilská samba, Rio de Janeiro
10.15 Věda o emocích 4/4
11.05 České Expo v Dubaji
11.35 Tajemství 2. světové války
12.30 Velké stroje zblízka II
13.15 Zázračná planeta: Špióni v přírodě
14.10 Pozoruhodný svět mláďat 5/6
14.55 Tkaná krásna
15.30 Vzestup civilizace II
16.25 Evropa dnes
16.55 Královská města Číny
17.50 Guatemala - Mayové, šamani a kouzelníci
18.45 Auto moto svět
19.10 Uchem jehly
19.40 Postřehy odjinud
19.50 Zprávy v českém znakovém jazyce

- 20.00 Frederik, princ dánský
21.10 Za rybami po Česku
21.40 Skryté skvosty
22.10 Balthazar
23.05 Balthazar
00.00 Queer: Cesty z nesvobody
00.30 Stealth: Neviditelná letadla
01.20 Civilizace 4/9
02.15 Stopy, fakta, tajemství
02.45 Jožka Kubík
03.05 Historie.cs
04.00 Žijeme s vírou
05.00 Babylin

nova

CHLAP 6 20.20 Spolu s Ondřejem Frankem se vracíme o deset let zpátky. Do času rodinného štěstí a zápasu o post primáře. Ondřej byl ještě před deseti lety milujícím manželem, otcem i vyjímečně talentovaným lékařem.

- 05.55 Snídaně s Novou
09.30 Novoshopping
09.45 Ulice 4248
10.40 Malé lásky III 11
11.45 Tescoma s chutí
12.00 Polední Televizní noviny, Sportovní noviny, Počasí
12.40 Doktorů z Počátků 43
14.00 Mentalista III 24
14.55 Kriminálka Las Vegas II 17
15.55 Kriminálka Las Vegas II 18
16.57 Odpolední Počasí
17.00 Odpolední Televizní noviny, Sportovní noviny
17.25 Na lovu
18.25 Ulice 4249
19.30 Televizní noviny, Sportovní noviny, Počasí

- 20.20 Chlap 6
21.10 TIP
21.35 Dáma a Král III 3
22.10 TIP
22.45 Žít ve hvězdách
23.20 Kriminálka Las Vegas II 17
00.15 Kriminálka Las Vegas II 18
01.10 Mentalista III 24
01.55 Kriminálka Miami IV 8
02.55 Na lovu
03.40 Doktorů z Počátků 43

Prima

ZOO 21 20.15 Hadák přistihne Alberta s Adélkou. Albertův vztah se Sid je v ohrožení. Zpráva o ředitelčině rezignaci se rychle šíří. Do zoo vtrhnou aktivisté a ohroží zvířata. Markéta se spojuje s Kamilem proti vlivy.

- 06.15 M.A.S.H 229
07.00 Nový den
08.10 M.A.S.H 230
08.45 M.A.S.H 231
09.15 1. MISE 31
10.25 Show Jana Krause
11.30 Walker, Texas Ranger IX 15
12.30 Jake a Tlustoch III 24
13.30 Kriminálka Montpellier 7
14.35 Námořní vyšetřovací služba IV 15
15.40 Ano, šéfe!
16.50 Policie v akci
17.50 Prostřeno!
18.52 Počasí
18.55 Hlavní zprávy
19.40 Krimi zprávy
19.55 Showtime

- 20.15 Zoo 21
21.10 TIP
21.35 Inkognito
22.40 Inkognito
23.55 Ano, šéfe!
01.10 Like House 3
01.50 Like House 3 Night show
02.05 Námořní vyšetřovací služba IV 15
03.00 Jake a Tlustoch III 24
04.00 Kriminálka Montpellier 7

tv barrandov

HOVORY KALOUSEK SOUKUP 20.35 Exkluzivní rozhovor J. Soukupa a M. Kalouska na aktuální politická témata. Dozvíte se kritické názory exministra financí a politického matadora na minulé i současné dění, na vládu i na chování stran.

- 05.40 Jak to dopadlo?
09.20 Klenot.TV
12.50 Teleshopping Soukup show
13.00 Záchranáři
14.15 Nebezpečné vztahy live
15.10 Nebezpečné vztahy
16.00 Explodiv
17.00 Poklad z půdy
18.15 Poklad z půdy
19.25 Moje zprávy
20.00 VIP svět
20.35 Hovory Kalousek Soukup
21.25 Kdo je...
22.15 Poklad z půdy
23.25 VIP svět
00.00 Hovory Kalousek Soukup
00.55 Kdo je...
01.10 Moje zprávy
02.10 Exkluziv Kateřiny Brožové
02.55 Na plac!

- 20.00 Síla
21.40 Těsně před výbuchem 2
22.40 Hon na Carodějky
00.20 Dánného partáci 2
02.30 Vlček ze Snow Hollow

O:D art

12.25 Dášeňka 12.30 Čtení do ouška. 12.45 Pohádky ze šipkového keře. 12.50 Výtvarná. 13.15 Pračí rodniky. 13.20 Kluci ze zámků. 13.30 Šmoulové. 13.55 Lovci záhad. 14.25 Želvy ninjia III. 14.45 AZ kvíz junior. 15.10 Tajemství zvířecího těla. 15.15 Riley ve velkém světě. 15(21). 15.40 Tajemství pana M (7/8). 15.55 Dějiny udátného českého národa. 16.00 Hvezdičky II. 16.10 Planeta YÓ. 16.45 Kouzelný školní autobus znovu vyjíždí. 17.10 Cvičky pana Hudbický. 17.20 Kouzelná školka. 17.50 Jak vycvičit draky. Závod na hřebenech. 18.15 Šmoulové. 18.40 Zprávičky. 18.45 Večer. 18.55 Vampířina (6/25). 19.15 Elena z Avaloru II (25/25). 19.40 Hihňobrouk. 19.45 Čtení do ouška. 20.00 Události v kultuře (př. př.). 20.15 Edmond. 22.05 Rodinka Tluchořův aneb Byli jsme a budem. 23.40 René Goscinny. 0.35 ArtZóna. 1.30 Omar Sharif, věčný kočovník. 2.25 Klenoty světového dědictví UNESCO (1/6)

- 5.20 Umění je cool. 6.05 Partička. 7.05 Like House 3. 8.10 Re-play. 8.35 Top Gear. 9(1). 9.50 Top Gear. 10(1). 10.55 Hvězdná brána VI. 11(1). 11.55 Hvězdná brána VI (20). 12.50 Příhody Bolka a Lolka. 13.20 Simpsonovi XIX (1). 13.45 Simpsonovi XIX (2). 14.15 Simpsonovi XIX (3). 14.45 Simpsonovi XIX (4). 15.05 Hvězdná brána VI (21). 16.05 Hvězdná brána VI (22). 17.10 Podivuhodné prázdniny rodiny Smolkovy (1). 17.45 Podivuhodné prázdniny rodiny Smolkovy (2). 18.15 Simpsonovi XX (9). 18.45 Simpsonovi XX (10). 19.15 Simpsonovi XX (11). 19.45 Simpsonovi XX (12). 20.15 Partička XXL. 22.00 Černý orel. 0.15 Simpsonovi XX (9). 0.45 Simpsonovi XX (10). 1.10 Simpsonovi XX (11). 1.40 Simpsonovi XX (12). 2.10 Podivuhodné prázdniny rodiny Smolkovy (2). 3.15 Živí mrtví X (9 - hororový seriál USA 2019). 4.15 X-Men: Nová generace II (3 - fantasy seriál USA 2018)

- 6.00 Nad zemi krajinou. 6.35 M.A.S.H (13 - válečný seriál USA 1972-1982). 7.10 M.A.S.H (14 - válečný seriál USA 1972-1982). 7.35 Námořní vyšetřovací služba V (17 - krimi-seriál USA 2007). 8.30 Kriminálka USA 2010, hr. S. Baker. 9.30 Hrdina Max 2: Chlupatý bodygard (rodinný film USA 2017, hr. Z. Austin, F. Capaldi). 11.15 Čas dobytečů (historický film Rus. 2017, hr. A. Mironov, K. Chabenskij). 14.10 Past na lásku (komedie USA 2009, hr. M. Ryanova, J. Long). 15.50 Super 8 (sci-fi film USA 2011, hr. J. Courtney, J. Tucková). 18.20 Uvězněná pod hladinou (thriller Švéd. 2020, hr. M. G. Ginsburgová, M. Martinová). 19.40 Jak básníci přicházejí o iluze (filmová komedie ČR 2004). 22.15 Rudý labyrint (thriller USA 1997). 0.50 Operace Eichmann (drama USA 2018). 3.15 X-Men: Nová generace II (2 - fantasy seriál USA 2018). 4.10 Nad zemi krajinou

O24

5.59 Studio 6
9.00 Studio 6 II
10.00 Studio ČT24 12.00 Zprávy ve 12
12.20 Předpověď počasí, sportovní zprávy
12.33 Studio ČT24 16.00 Zprávy ve 16
16.33 Studio ČT24 17.55 Předpověď počasí
18.00 Studio ČT24 18.28 Interview ČT24 18.55 Události za okamžik a počasí
19.00 Události
19.54 Počasí v evropských metropolích
19.56 Branky, body, vteřiny
20.05 90' ČT24 21.00 Bynzn ČT24 21.30 Horizont ČT24 22.00 Události, komentáře
23.00 Předpověď počasí
23.05 Zprávy ve 23
23.45 Události v kultuře
0.10 Události v regionech

O3

12.20 Předpověď počasí, sportovní zprávy
12.30 Expedice Rembaranka 1969 (4/4)
12.55 Za vesnickými muzikanty
13.30 Legendy taneční hudby
14.55 Hovory H ještě po dvaceti letech
15.50 Bolkoviny
16.30 Křídlovka pro Majoránka
17.30 Pyramida
17.55 Dempsey a Makepeaceová (5/31)
18.55 Události za okamžik a počasí
19.00 Události
19.56 Branky, body, vteřiny
20.05 Televizní 21.20 Chorus Gustava Broma
21.55 Dempsey a Makepeaceová (6/31)
22.40 Zprávy v českém znakovém jazyce
22.50 Na vrcholky hor s Vladimírem Čechem
23.10 Folklorika

sport

10.25 Fotbal: Liga mistrů UEFA
11.00 Fotbal po našem
11.10 Paralympijský magazín
11.35 Magazín světového badmintonu
12.05 Panorama (př. př.)
12.25 Sportovní zprávy (př. př.)
12.55 Sport v regionech
13.10 Házená: Česko - Severní Makedonie
15.00 BasketManie
15.25 Aerobik: Czech Aerobic Open a MČR
15.55 TCL Moment týdne
16.05 Golf Time
16.25 Atletika
17.00 Hokej: Česko-Německo (př. př.)
20.00 Olympijský magazín
20.20 TCL Moment týdne
20.30 Fotbal: SK Slavia Praha - Feyenoord Rotterdam (př. př.)
23.35 Golf Time
23.55 BVB
0.05 Hokej: Česko-Německo

nova SPORT 1

14.45 Rebuy Stars Poker Show - Luka 10th Bday festival
1/3
15.35 K.O. magazín
16.15 Rychlá kola
16.30 NHL: Colorado Avalanche - Los Angeles Kings
18.15 NHL News
18.25 Váxió IBK - FBC Kalmarsund (př. př.)
20.30 Major League Soccer Highlights (6)
21.00 Večerní sportovní noviny
21.05 Off-road Maraton
21.30 v POLOCASE
21.50 Ligue 1 Highlights
22.45 Rozhovory s hvězdami Ligue 1 - Benoit Badiašille
23.00 Večerní sportovní noviny
23.05 NHL News
23.20 Columbus Blue Jackets - Montreal Canadiens
1.05 Toronto Maple Leafs - Washington Capitals (př. př.)

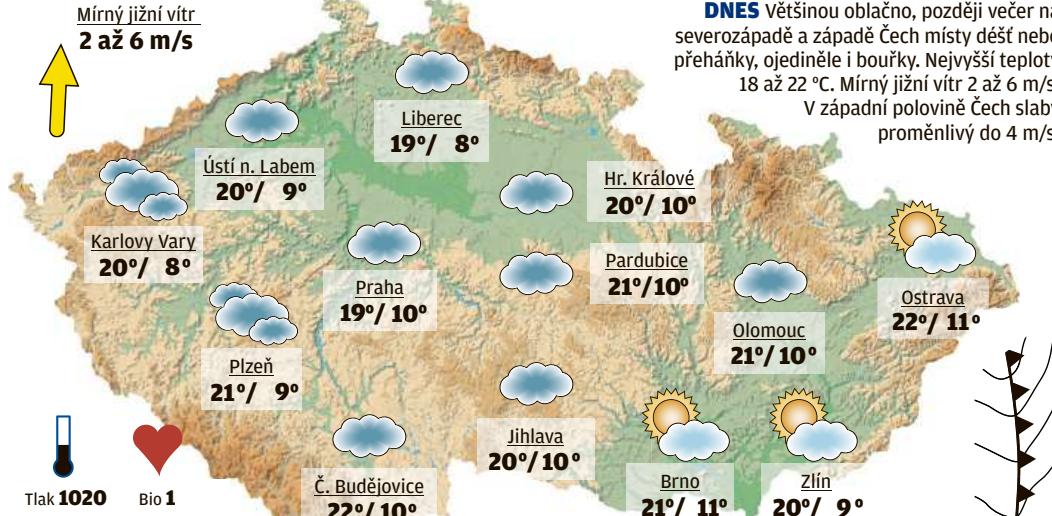
O,TV SPORT

9.00 Tippспорт extraliga - Generali Česká pojišťovna play-off
11.00 SK Slavia Praha - FK Pardubice (záznam)
14.00 FK Teplice - AC Sparta Praha (záznam utkání 28. kola FORTUNA:LIGY; v přestávce: Studio 1, fotbalové ligy)
17.00 SK Sigma Olomouc - FC Viktoria Plzeň (záznam utkání 28. kola FORTUNA:LIGY; v přestávce: Studio 1, fotbalové ligy)
19.55 National League play-off (př. př. vybraného hokejového utkání play off švýcarské National League)
22.30 WTAI000: Miami Open - Finále dvouhry (záznam)
0.30 Sportovní infoservis

nova ACTION

5.05 Mezi žraloky XI (8)
5.50 V dračím doupěti XVII (14)
7.05 Kobra II XXII (2, 3)
9.45 Kobra II XXII (4, 5)
12.40 Válka skládů: Kanada (29, 30)
13.45 Válka skládů: Kanada (31, 32)
14.45 Mistrů zastavárny VI (3, 4)
15.40 Mistrů zastavárny VI (5, 6)
16.35 Kobra II XXII (6, 7)
18.30 Válka skládů: Kanada (33, 34)
19.35 Mistrů zastavárny VI (7, 8)
20.30 Mistrů renovací III (9)
20.55 Mistrů renovací III (10)
21.25 Američtí sběratelé XII (22)
22.20 Bratři v dieselu II (8)
23.20 Dánného autáky III (9, 10)
0.20 Válka stěhováků (9)
0.45 Válka stěhováků II (1-1)
1.55 Kobra II XXII (6, 7)

POČASÍ | Většinou oblačno, večer od západu místy dešť, až 22 °C

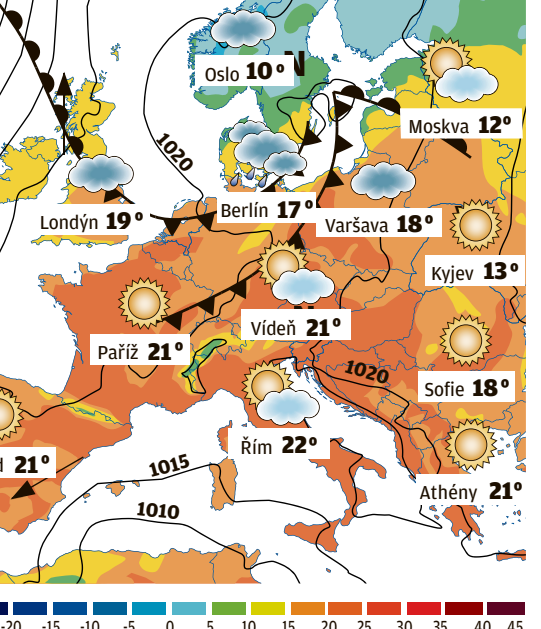

ROZPTYLOVÉ PODMÍNKY
Budou dobré, ráno místy mírně nepříznivé.
OZON Nad Českou republikou bylo včera naměřeno celkové množství ozonu 335 Dobsonových jednotek, což je -15% proti dlouhodobému průměru - výrazné podprůměrný stav.
REKORDNÍ TEPLOTY 14. 4. nejvyšší: 24,5 °C v roce 1939 nejnižší: -3,0 °C v roce 1775 dlouhodobý normál: 8,9 °C (od r. 1775 měřeno v pražském Klementinu)
6.09 19.52 16.59 5.56
Předpověď ČHMÚ z 13. 4. Čísla udávají teploty: ve dne / v noci.

SNĚHOVÁ POKRÝVKA V HORSKÝCH STŘEDISČÍCH (CM)

Table with columns: stát/hory, středisko, výška sněhu. Lists snow cover data for various mountain regions like Jizerské hory, Krkonoše, Orlické hory, Jeseníky, Beskydy.

DNEŠNÍ POČASÍ A TEPLOTY V EVROPE

SUDOKU

5x5 grid of numbers for a Sudoku puzzle. The grid is partially filled with numbers from 1 to 9.

LIDOVÉ NOVINY
PŘEDPLATNÉ
TIŠTĚNÉ od pondělí do soboty 438 Kč měsíčně
DIGITÁLNÍ 19 Kč 1. měsíc 290 Kč od 2. měsíce
Objednávejte na www.lidovenoviny.cz nebo 225 555 533

FOTO TÝDNE

PETR TOPIČ

fotoreportér LN

Příprava do války v Brně. Základními kurzy ovládání zbraní už prošlo na střelnici firmy CS Solutions Group v Brně-Řečkovické více než sto Ukrajinců žijících v Česku. Záměrem tu školí profesionální instruktoři, vedle ostré střelby zbraněmi, které používá ukrajinská armáda, jsou součástí kurzů i zdravotní či vojenská taktika. Přicházejí sem jak lidé, kteří již základní zkušenosti mají, tak muži, kteří dosud nikdy zbraň v ruce nedrželi. „U těch, kteří nemají žádné zkušenosti, se zaměřujeme na bezpečnou manipulaci i zásady efektivního krytí. I pár hodin účelného výcviku pro ně může v boji zásadně změnit situaci,“ říká koordinátorka akce Petra Rupová. Do pomoci s výcvikem se mohou zapojit i čeští dárci, a to věnováním nábojů nebo finančním příspěvkem na ně. vst

Co všechno dokáže včela

JARMILA MACHOVÁ

Včely obývají zemi 80 milionů let. V současnosti známe okolo 20 tisíc druhů včel, přičemž včela medonosná je nejvyšším vývojovým stupněm. K nejstarším nálezům, které dokládají vztah člověka a včely, patří nástěnná kresba dvou postav vybírajících med, která je stará až 12 tisíc let a nalézá se v Pavoučí jeskyni u Valencie ve Španělsku. První včelaři pocházeli ze starověkého Egypta. Včely zde chovali v hliněných nádobách již před více než čtyřmi tisíci lety.

Život včel odedávna člověka fascinoval, a to nejen tím, jak dobře med dokážou včely vyrobit, ale také svými schopnostmi a pravidly života ve společenství. Je to obdivuhodný hmyz, o němž si nikdy vědět nebudeme vše. Ale na některé otázky odpovědi máme.

Jakou rychlostí včela létá? Záleží na síle větru, jak je včela těžká, tj. kolik nese nektaru, pylu, propo-

lisu nebo vody. Také záleží na věku včely a opotřebenosti křídel. Běžně se rychlost pohybuje od 20 do 30 km/h.

Kolik včela za svůj život přinese medu? Med je pro včely zdrojem energie. Na jeden kilogram medu musí včela navštívit až sedm milionů květů a uletět vzdálenost rovnající se 280 tisíc kilometrů. Za celý svůj život jedna včela vyrobí jen asi půlku čajové lžičky medu. Za hodinu navštíví asi 800 květů.

Kolik pylu přinese včelstvo za den? Pyl je pro včely zdrojem bílkovin. Slouží k výživě larev a zimní včely potřebují pyl k vytvoření zásoby tuků pro přežití zimy. Po návštěvě květu má na sobě včela až 2500 pylových zrn. Silné včelstvo za den přinese až 1 kilogram pylu.

Kolik včela unese? Včela unese zhruba polovinu své hmotnosti.

Spí včely? Včely usnou jen v době úplného vyčerpání, a to

O VČELÁCH A LÍDECH

jen na 10 až 20 minut. Potom se zase vrátí do práce. Včely nespí ani v zimě. Udržují teplotu. V zimním chomáči je na povrchu okolo 8 °C, uvnitř teplota stoupá na více než 25 °C. Aby se včely na povrchu chomáče ohřály, pravidelně mění polohu. Po ohřátí spěchají vystřídát včelky na vnějším povrchu chomáče, které si

jdou užít lepšího tepelného komfortu doprostřed včelí koule.

Do jaké vzdálenosti je včela schopná doletět? Pokud nemají možnost jiného zdroje v blízkosti, jsou včely schopné za snůškou uletět vzdálenost i větší než pět kilometrů.

Vidí včely barevně? Ano, vnímají hlavně modrou a zelenou, ale červenou barvu vidí jako šedou až černou. Včela zachytí i ultrafialovou barvu, kterou člověk nerozezná, takže její barevný svět není chudší než náš.

Kolik vajíček naklade matka za rok? Je to přibližně 150 až 16 tisíc vajíček v závislosti na kvalitě a věku matky a prostředí. Matka je schopna v době největšího rozvoje včelstva klást dva až tři vajíčka za minutu, tj. za den až dva tisíce vajíček, což je téměř dvojnásobek její vlastní hmotnosti. Matka klade ve dne i v noci. Po naklazení několika desítek vajíček se zastaví, odpočívá a přijímá potravu od mladušek, které ji doprovázejí.

Jací trubci jsou schopni oplodnit matku? Trubci nikdy neoploďnou matku v úlu. Vždy se tak děje ve volné přírodě. Schopnost oplodnit matku mají jen trubci živě narození v blízkosti matky, protože jen oni jsou schopni připravit speciální výživu potřebnou pro vývin pohlavních orgánů naplněných spermii. Trubci, kteří se nespáří, včely vyženou z úlu.

Kolik medu, pylu a vody včelstvo spotřebuje za rok? Roční spotřeba včelstva je téměř 100 kg medu, cca 40 kg pylu a 150 litrů vody. Je obdivuhodné, že na nás včelaře ještě dost medu zbyde.

Česká republika je čtvrtou zemí EU v zavčelení. Na jeden čtvereční kilometr připadá sedm včelstev. České včelařství je založeno na drobnochovatelích. Zájmových včelařů je v Česku přibližně 55 tisíc a chovají asi 600 tisíc včelstev.

Autorka je předsedkyně Českého svazu včelařů

Ital v Alžíru

ISTVÁN LÉKO

Není to název nově objevené opery Gioacchina Rossiniho, ale popis snahy politiků EU nosících různé brýle snížit závislost na zemním plynu z Ruska. Jedná se o obzvláště těžký úkol, protože sehnat stovky miliard krychlových metrů plynu od spolehlivých dodavatelů není otázka měsíců, ale spíše let. Výhodu mají země s přístupem k moři, což bohužel Česko a pár dalších – z tohoto pohledu nešťastných – zemí EU nespĺňuje.

Začátkem tohoto týdne italský premiér Mario Draghi (prezident Evropské centrální banky v letech 2011 až 2019) jednal v Alžírsku s tamním prezidentem Abdalem Madžidem Tabbúním o navýšení dodávek zemního plynu do Itálie, což potvrdila i smlouva mezi italským energetickým koncernem ENI a alžírským podnikem Sonatrach. Draghi, kterého z hlediska ekonomických otázek lze považovat za nejzkušenějšího evropského politika, už v prvních dnech války na Ukrajině Italům

SHORT

slíbil, že jeho vláda bude závislost na ruském plynu řešit rychle. Alžír je nejvýznamnějším obchodním partnerem Itálie na africkém kontinentě a po Rusku a Norsku třetím největším dodavatelem zemního plynu do země EU. Itálie používá po Německu nejvíce zemního plynu v EU, zhruba 75 miliard metrů krychlových ročně. Rusko dodává 29 miliard, Alžírsko zhruba 16, ale Itálie tento objem hodlá v příštích letech zdvojnásobit na úkor plynu od ruských těžařů.

Alžírský plyn se do Itálie dostane zejména přes plynovod Transmed. Řím se ale hodlá připojit i k projektu na vybudování plynovodu z Nigérie přes Alžírsko do Evropy. Itálie navíc disponuje třemi terminály na příjem zkapalněného zemního plynu (LNG) s celkovou roční kapacitou asi patnácti miliard metrů krychlových. Největší z nich, Adriatic LNG s kapacitou osm miliard metrů krychlových, se nachází na severním Jadranu, asi deset kilometrů od italského pobřeží. Italská firma SNAM v něm však vlastní pouze sedm procent akcií, majoritu mají Američané. Do roku 2026 Itálie plánuje vybudovat další tři velké LNG terminály s celkovou roční kapacitou 24 miliard krychlových metrů plynu.

POZITIVNÍ ZPRÁVY

Přebytky putují do zoo

Obchodní řetězec Penny Market letos v rámci boje proti plýtvání potravinami spolupracuje s bezmála 20 zoologickými zahradami po celé republice, do nichž dodává nespotebované ovoce a zeleninu. „Pro nás je tato spolupráce zásadní. V průběhu roku se jedná o tuny ovoce a zeleniny, které od Penny dostáváme, a díky tomu

má naše zvířata zajištěn přísun i lecky exotického ovoce, které bychom jen těžko sháněli,“ říká Evžen Korec, majitel a ředitel Zoo Tábor. Penny Market navíc již řadu let spolupracuje s potravinovými bankami, kterým od roku 2018 předal více než 400 tun potravin a drogistického zboží.

Tipy a snímky do rubriky zasílejte na pozitivnizpravy@lidovky.cz

Jeden velbloud sní denně dva kilogramy krmiva, naše stádo zubrů pak okolo 80 kilogramů,“ říká Evžen Korec, majitel a ředitel Zoo Tábor

FOTO PENNY MARKET

POSLEDNÍ SLOVO

„Z“

V médiích teď vidáme obrazy vojenské techniky. A ať už jde o fotografie či videa ruské, ukrajinské nebo jakékoliv jiné proveniencce, na korbách ruských tanků, na pancířích ruských bojových vozidel a na bocích ruských nákladáků se v nich pravidelně objevují velká bílá písmena – až na malé výjimky jsou to konkrétně „Z“ a „V“. To je zvláštní už proto, že se jedná o písmena latinské abecedy, která se (ani s případným jiným významem) v azbuce vůbec nevyskytují. Vzniká tak otázka, proč – když už si Rusové svoje vozidla chtějí pomalovat – tam nemají „3“ a „B“. A stejně tak je nejasné, proč volba padla zrovna na „Z“ a „V“. Jestli jsou to třeba zkratky za ruská slova „zachod“ (česky „západ“) a „vostok“ (připomíná český „výtok“, ale je to ruské slovo pro „východ“), což by

jak geograficky („Z“ u Kyjeva, „V“ na Donbasu), tak vzhledem k nákladu těch dopravních prostředků znělo jako docela dobré vysvětlení. (Je ovšem potřeba střízlivě uvážit, že česko-ruskými jazykovými hříčkami se ruská generalita asi neřídí.)

Ikdyž domýšlet se můžeme cokoliv, rád bych zde připomněl citát, jehož variace je často připisována Churchillovi, avšak jeho skutečným autorem je italský spisovatel a politik Ignazio Silone (nemá nic společného s punčochami), který v roce 1945 prohlásil „Pokud se někdy fašismus vrátí, nebude tak hloupý, aby o sobě říkal ‚Jsem fašismus‘. Bude říkat ‚Jsem antifašismus‘.“ Netřeba asi připomínat, že přitom kremelským zdůvodněním současného ruského barbarství je „rozdrcení ukrofašistů“ a „denacifikace Ukrajiny“.

A zajímavě v této perspektivě vychází i porovnání současných válečných záběrů s dokumentárními filmy a filmovými týdeníky z dob třetí říše a „protentokrátu“, v nichž se právě velké „V“ skví na kotlech všech lokomotiv a i na mnoha jiných místech (třeba na Eiffelovce). Jako by Rusové takové písmenkové okrašlování od svých vzorů prostě převzali. Jeho historie je přitom docela poučná: poté, co „V“ jako symbol vítězství („victory“) začal používat Winston Churchill, rozšířilo se po zdech celé okupované Evropy. Němci tento jev nezvládali potlačovat, a protože „vítězství“ se německy řekne „Sieg“ a žádné „V“ tedy neobsahuje, udělala v červnu 1941 goebbelsovská propaganda z nouze ctnost, resuscitovala bohyni germánských zbraní Viktorii a první písmeno jejího jména pak začali sami Němci vsu-

de malovat na znak očekávaného triumfu ve válce.

Vysvětlení toho „Z“ bych pojednal v podobném duchu. Jen si, prosím, představte, že se k tomu „Z“ přidá ještě jedno, tentokrát ale ležaté (vlastně široké „N“), a taková dvě „Z“ se položí přes sebe: vznikne docela povedená svastika (v sanskrtu „nosič štěstí, amulet“), jež se od té nacistické odliší pouze tím, že koncové části jejich ramen budou zalomeny proti směru hodinových ručiček. Jinými slovy, hakenkrajc azbukou připomenut nejdě, ale latinkově „Z“ je pro takový záměr přímo optimální volba.

KAREL OLIVA

